

Prognoza oddziaływania na środowisko
projektu *Strategii Miejskiego Obszaru*
Funkcjonalnego Lęborka z dn. 31.10.2014

Opracowano na zlecenie

GEOPROFIT

Autorzy:

Zespół WGS84 Polska

WGS84 Polska Sp. z o.o.

ul. Warszawska 14 lok. 5

05-822 Milanówek

www.wgs84.pl

Milanówek listopad 2014

SPIS TREŚCI

Wyjaśnienie używanych skrótów	4
1. Wstęp	6
1.1. Cel i zakres opracowania	6
1.2. Udział społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu	8
2. Informacje o projektowanym dokumencie oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	9
2.1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu	9
2.2. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami o charakterze strategicznym	18
2.2.1. Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa	19
2.2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020	20
2.2.3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie	21
2.2.4. Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do 2020 roku	21
2.2.5. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020	21
2.2.6. Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”	23
2.2.7. Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”	23
2.2.8. Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska „Ekofektywne Pomorze”	24
2.2.9. Regionalny Program Strategiczny w zakresie ochrony zdrowia „Zdrowie dla Pomorzan”	25
2.2.10. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego	25
3. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	26
3.1. Ogólna charakterystyka MOF	26
3.2. System obszarów, obiektów i form prawnie chronionych oraz cennych przyrodniczo w obrębie MOF	27
3.2.1. Parki Narodowe	28
3.2.2. Rezerваты	29
3.2.3. Obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000	30
3.2.4. Obszary chronionego krajobrazu	34
3.2.5. Inne formy ochrony przyrody	34
3.3. Lasy	35
3.4. Wody na terenie MOF	36
3.4.1. Wody powierzchniowe	36
3.4.2. Wody podziemne	39
3.5. Infrastruktura sieciowa	41
3.6. Stan jakości powietrza	43
3.7. Gospodarka odpadami	44
3.8. Klimat akustyczny	45
3.9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	46
4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	47
5. Przewidywane oddziaływania skutków realizacji <i>Strategii</i> ... na środowisko	48
6. Możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych	62
7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie oraz ograniczanie prawdopodobnych negatywnych oddziaływań na środowisko	62
8. Wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie	63
9. Monitoring realizacji <i>Strategii</i>	64
10. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	64
11. Napotkane trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	64
12. Podsumowanie i wnioski	65

---

13. Streszczenie.....	66
13.1. Informacje ogólne	66
13.2. Informacje na temat ocenianej <i>Strategii</i>	67
13.3. Powiązania <i>Strategii</i> ... z innymi dokumentami	72
13.4. Istniejący stan środowiska	72
13.5. Zakładane efekty w przypadku braku realizacji zapisów <i>Strategii</i>	77
13.6. Istniejące problemy ochrony środowiska na terenie MOF	77
13.7. Oddziaływanie na środowisko <i>Strategii</i>	78
13.8. Proponowane do wdrożenia działania ograniczające negatywny wpływ <i>Strategii</i> ... na środowisko	79
13.9. Podsumowanie i wnioski	79
14. Bibliografia.....	81
14.1. Przepisy prawne	81
14.2. Dokumenty planistyczne, programy, strategie rozwoju, raporty, prognozy oddziaływania na środowisko i inne opracowania	81
Spis tabel.....	83
Spis wykresów.....	83
Spis rysunków	83

Wyjaśnienie używanych skrótów

Tabela 1.1 Wyjaśnienie wykorzystanych skrótów i określeń

Skrót	Rozwinięcie i wyjaśnienie używanego skrótu
CKZiU	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
DK 6	Droga Krajowa nr 6
DW	Droga wojewódzka
Dyrektywa SEA	Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001 r.) tzw. Dyrektywa SEA (Strategic Environmental Assessment)
Dz.U.	Dziennik Ustaw
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIS	Systemy Informacji Geograficznej
GPR	Generalny Pomiar Ruchu
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
ha	hektar (10 000 m ²)
JCW	Jednolite części wód
JCWP	jednolite części wód powierzchniowych
JCWpd	jednolite części wód podziemnych
Jst	jednostki samorządu terytorialnego
KPZK	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie
Mg	mega gram = tona (1000 kg)
MLiPD	Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego
m n.p.m.	Metrów nad poziomem morza
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny Lęborka (MOF Lęborka)
MP	Monitor Polski
mpzp	Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MŚ	Ministerstwo Środowiska
MW	megawat
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO	Organizacje pozarządowe (ang. Non-Governmental Organisations)
NO _x	tlenki azotu
OChK	Obszar chronionego krajobrazu
ONO	Obszar Najwyższej Ochrony (w odniesieniu do GZWP)
OSN	Obszary Szczególnie Narażone
OSO	Obszar Specjalnej Ochrony [Ptaków] – obszar Natura 2000 [ptasi]
OZE	Odnawialne źródła energii
PKP	Polskie Koleje Państwowe
PM 2,5	Pył zawieszony o wielkości cząstek 2.5 mikrometra lub mniejszej
PM 10 (PM ₁₀)	Pył zawieszony o wielkości cząstek 10 mikrometrów lub mniejszej
PN	Park Narodowy
PO	Plan ochrony
POP	Program Ochrony Powietrza
PZO	Plany zadań ochronnych
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Programy ochrony środowiska
ppm	parts per milion
PPP	partnerstwo publiczno-prywatne
p.p.t	poniżej poziomu terenu
Prognoza	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna

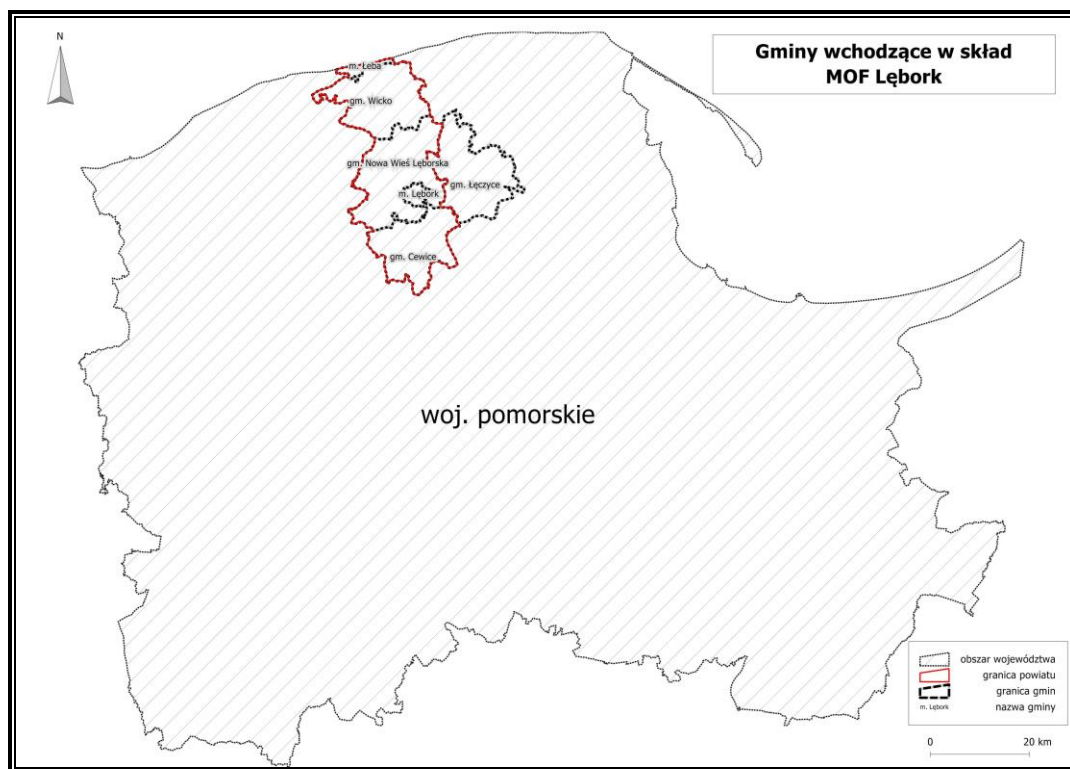
Skrót	Rozwinięcie i wyjaśnienie używanego skrótu
RP	Rzeczpospolita Polska
RPO WP 2014-2020	Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
RPS	Regionalny Program Strategiczny
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SPS ZOZ	Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lęborku
SOO	Specjalny Obszar Ochrony [Siedlisk] - obszar Natura 2000 [siedliskowy]
SO ₂	Dwutlenek siarki
SPN	Słowiński Park Narodowy
SRWP	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
Strategia...	Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka
UE	Unia Europejska
ustawa ocenowa	Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1235 z późn. zm.)
WE	Wspólnot Europejskich
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WKZ	Wojewódzki Konserwator Zabytków
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZPT	Zintegrowane Przedsięwzięcia Terytorialne
ZZO	Zakład Zagospodarowania Odpadów

1. Wstęp

1.1. Cel i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka (zwanego w dalszej części dokumentu *Strategią...*)¹.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka wypracowana została wspólnie przez sześć samorządów lokalnych oraz samorząd powiatowy. Obejmuje najważniejsze zagadnienia, które podejmowane będą razem – ponad granicami administracyjnymi gmin. Misją dokumentu jest ułatwienie koordynacji działań – odpowiedzi na wyzwania rozwojowe, także w oparciu o dostępne środki publiczne z regionalnego i krajowych programów operacyjnych.

Rysunek 1-1 Miejski Obszar Funkcjonalny Lęborka

Miejski Obszar Funkcjonalny Lęborka (MOF Lęborka) tworzy sześć powiązanych funkcjonalnie gmin – cały powiat lęborski oraz jedna gmina z powiatu wejherowskiego:

- Miasto Lębork,
- Gmina Cewice,
- Gmina Nowa Wieś Lęborska,
- Gmina Wicko,
- Miasto Łeba,
- Gmina Łęczyce (z powiatu wejherowskiego).

¹ Zestawienie wszystkich używanych skrótów w niniejszym opracowaniu zostało zamieszczone na jego początku

Strategia... nie definiuje zamkniętej listy konkretnych projektów do realizacji – jej zadaniem jest wyznaczenie najważniejszych kierunków, w ramach, których takie projekty powinny być wdrażane. Odnosi się natomiast do przedsięwzięć wynegocjowanych w ramach instrumentu Zintegrowanych Przedsięwzięć Terytorialnych.

Strategia przygotowana została w ramach projektu pn. „Obszar Funkcjonalny Ziemi Lęborskiej”, współfinansowanego jest ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.²

Konieczność sporządzenia przedmiotowej prognozy wynika z zapisów *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* ((t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1235 z późn. zm.) [4])³ oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*.

Niniejsze opracowanie przygotowane zostało na potrzeby przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która opisana jest w dziale IV ustawy ocenowej [4]. **Głównym celem prognozy jest określenie skutków dla środowiska (zarówno pozytywnych jak i negatywnych), jakie związane mogą być z realizacją ustaleń Strategii...**

Zgodnie z wymogami określonymi w przepisach (między innym w art. 51 ustawy ocenowej) opracowanie takie powinno mieć charakter raportu zawierającego podstawowe elementy oceny strategicznej, w tym:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- opis istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- opis stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- przedstawienie istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*,
- informacje na temat celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz opis, w jaki sposób zostały one uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- informacje na temat przewidywanych znaczących oddziaływań, w tym oddziaływań bezpośrednich,

² Partnerzy projektu: Gmina Miasto Lębork, Gmina Nowa Wieś Lęborska, Gmina Wicko, Gmina Miejska Łeba, Gmina Cewice, Gmina Łęczycze oraz Starostwo Powiatowe w Lęborku.

³ Zgodnie z obowiązującymi przepisami (zapisy działu IV ww. ustawy ocenowej) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania dla takiego dokumentu **nie jest z definicji konieczne** (dokument taki nie jest wymieniony wprost jako wymagający przeprowadzenia takiej oceny). Jednakże biorąc pod uwagę fakt, że:

- przedmiotowy projekt dokumentu może hipotetycznie wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko jak również realizacja jego postanowień może powodować znaczące oddziaływanie na środowisko,
- realizacja założeń przedstawionych w przedmiotowym projekcie dokumentu może potencjalnie powodować znaczące negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000,

podjęto decyzję o wykonaniu przedmiotowej prognozy.

- pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych, chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych, na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność, a także na środowisko,
- opis rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
  - opis rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych,
  - opis napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
  - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Zarówno charakter jak i zakres niniejszego opracowania odpowiada powyższym wymaganiom.

W celu ułatwienia analizy przedmiotowego opracowania jego układ jest wzorowany w maksymalny możliwy sposób na wymaganiach określonych w art. 51 ustawy ocenowej [4].

Należy jednocześnie zauważyć, że analizowana *Strategia...* ma nie tyle charakter dokumentu strategicznego, ale substrategicznego, który doprecyzowuje w pewnym stopniu zobowiązania określone w innych dokumentach strategicznych uchwalonych na szczeblu wojewódzkim tj.:

- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020,
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego,
- Poszczególnych Regionalnych Programów Strategicznych województwa pomorskiego (w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej, transportu, energetyki i środowiska, oraz ochrony zdrowia,

przez co zakres możliwych do realizacji w ramach Strategii... zadań jest już w dużej mierze określony. Należy również zwrócić uwagę, że ww. dokumenty strategiczne wyższego rzędu przed ich uchwaleniem przechodziły procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Udział społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu

Niniejsze opracowanie jest w zasadzie projektem *Prognozy* (do projektu *Strategii...*), który zgodnie z obowiązującymi przepisami poddawany będzie procedurze z udziałem społeczeństwa (zgodnie z przepisami działu III rozdz. 1 i 3 ustawy ocenowej [4]) oraz opiniowaniu przez organy (Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku).

2. Informacje o projektowanym dokumencie oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

2.1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Projekt *Strategii...* jaki został wykonany dla MOF składa się z 9 głównych części⁴

Część I – Wprowadzenia

Część II – Przedstawienia wizji Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka w 2020 roku

Część III – Przedstawienia zewnętrznych uwarunkowań dla Strategii MOF

Część IV – Syntetycznej diagnoza MOF

Część V - Analiza SWOT

Część VI – Określenia celów i kierunków działań MOF Lęborka

Część VII – Określenie założeń realizacji *Strategii...*

Część VIII – Określenie spójność *Strategii...* z dokumentami strategicznymi

Część IX – załączniki – wykaz przedsięwzięć realizowanych w ramach ZPT

W części pierwszej zawarto ogólne wprowadzenie do tematyki związanej z opracowaniem *Strategii...*, misji dokumentu jak również podstawowe informacje na temat MOF.

W drugiej części przedstawiona została wizja Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka w 2020 roku. W rozdziale tym wyraźnie podkreślono, że wizja ta **nie jest wizją poszczególnych gmin, lecz dojrzeniem możliwości uzyskania synergii dzięki współpracy. Wizja odnosi się do oczekiwanych efektów tej współpracy:**

**Ziemia Lęborska – spójny i konkurencyjny obszar zrównoważonego rozwoju,
w pełni wykorzystujący potencjały lokalne
oraz bliskość Metropolii Trójmiejskiej**

W części tej przedstawiono też podstawowe założenia umożliwiające realizację takiej wizji.

Ziemia Lęborska – Miejski Obszar Funkcjonalny Lęborka (MOF) to obszar wynikający z funkcji, jakie łączą miasto z jego otoczeniem. Jest on osadzony w szerszym kontekście przestrzennym i historycznym. „Ziemia Lęborska” jest natomiast pojęciem spajającym obszar MOF, wzmacniającym identyfikację oraz tożsamość lokalną.

Obszar spójny – to obszar dobrze skomunikowany wewnętrznie, połączony odpowiednią siecią dróg i systemem komunikacji. To także obszar spójnego planowania przestrzennego. W wymiarze społecznym – to obszar, na którym funkcjonują silne partnerstwa i ograniczane jest wykluczenie społeczne. Do 2020 roku MOF Lęborka będzie skoncentrowany na rozwoju przenikających się funkcji:

- gospodarczych, opartych na sieciach producenckich;
- wypoczynkowych, których głównym węzłem będzie Łeba;

⁴ Niniejszy rozdział został opracowany na podstawie zapisów zamieszczonych w *Strategii...* i stanowi swoisty wyciąg z zamieszczonych tam informacji i założeń. Dlatego też zamieszczone tu zapisy niejednokrotnie są cytowane wprost z tego dokumentu lub też zostały w niewielkim stopniu zmodyfikowane. Dla większej czytelności tekstu nie zaznaczano jednak każdego cytowanego fragmentu *Strategii...*

- zdrowotnych, których głównym węzłem będzie Lębork.

Obszar konkurencyjny – to obszar, który lepiej niż inne jednostki radzi sobie z procesami rozwojowymi, a także dostrzega i wykorzystuje szanse w swym otoczeniu. Konkurencyjność MOF opierała się będzie na różnego rodzaju sieciach – sieciowej ofercie turystycznej, współpracy grup producentów i partnerstwie organizacji społecznych.

Obszar zrównoważonego rozwoju – działania planowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju uwzględniają jednocześnie wymiar społeczny, gospodarczy i ekologiczny. Przyroda jest zasobem, który wykorzystywany będzie do rozwoju MOF i jest jednocześnie walorem, który należy chronić⁵.

Wykorzystanie potencjałów lokalnych – Strategia opiera się na wewnętrznych potencjałach MOF – materialnym (np. przyrodniczym), jak i niematerialnym (w tym kulturowym). Wykorzystanie potencjałów lokalnych to także wzmocnienie partnerstw – działania w MOF dotyczą zarówno władz samorządowych na poziomie gminnym, jak i powiatowym, a także różnych organizacji działających na naszym terenie. Współpraca jest niezbędna aby w ramach MOF budować rozwiązania sieciowe (szczególnie w turystyce). Współpraca w MOF ma także ułatwiać poszerzanie kontaktów z instytucjami zagranicznymi.

Wykorzystanie bliskości metropolii trójmiejskiej – położenie w bezpośredniej bliskości Trójmiasta oznacza, że MOF Lęborka podlega zarówno procesom „wymywania”, jak i „rozprzestrzeniania” czynników rozwojowych. Położenie „w cieniu” dużej aglomeracji nie da się zmienić, można za to wykorzystać zjawiska i procesy, które przyczynią się do rozwoju całego MOF. W szczególności chodzi tu o rozwój funkcji wypoczynkowych dla mieszkańców metropolii (w tym osób starszych), dostarczanie specyficznych produktów przedsiębiorcom trójmiejskim, jak i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej wraz z poprawą połączeń z aglomeracją.

W części trzeciej zawierającej przegląd zewnętrznych uwarunkowań dla Strategii MOF, przeanalizowano strategię i politykę poziomu unijnego, krajowego, i regionalnego, w kontekście ich wpływu (i konieczności uwzględnienia) dla planowania rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka. Bardziej szczegółowe informacje w tym zakresie zamieszczono w rozdziale 2.2 *Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami o charakterze strategicznym*.

Część czwarta dokumentu zawiera syntetyczną diagnozę MOF. Diagnoza ta nie jest opisem obszaru, lecz wyborem i analizą najważniejszych zagadnień, które mają dla rozwoju MOF znaczenie strategiczne. Diagnoza odnosi się do tych dziedzin i wyzwań, które można adresować dzięki współpracy ponad granicami gmin. W rozdziale tym przedstawiono pozycję MOF na tle innych jednostek (przedstawiając jego poszczególne elementy w odniesieniu do średnich krajowych, wojewódzkich jak również w odniesieniu do grupy porównawczej (jednostek cechujących się pewnymi podobieństwami – powiatem gryfickim, nowodworskim, malborskim, kołobrzeskim).

Diagnoza została przedstawiona w układzie czterech pól, na których konkurują ze sobą jednostki terytorialne:

- konkurencja o mieszkańców
- konkurencją o turystów
- konkurencja o inwestorów

⁵ Szerzej o rozwoju zrównoważonym – zob. np.: *Planowanie przestrzenne w rozwoju zrównoważonym – Inspiracje projektu EcoRegion*, Gdańsk 2012.

- Konkurencja o fundusze

Zagadnienia opisywane w każdym z nich przenikają się. **Konkurencja o mieszkańców** rozumiana jest jako stwarzanie jak najlepszych warunków dla mieszkania i osiedlania się na terenie MOF. Powiązana jest więc z **konkurencją o turystów** (choćby poprzez możliwości spędzania wolnego czasu). Pod hasłem **konkurencja o inwestorów** rozumiane były zarówno warunki dla wchodzenia kapitału zewnętrznego, jak i klimat dla lokalnej przedsiębiorczości. **Konkurencja o fundusze** (wsparcie publiczne) to pole, na którym konkurują zarówno jednostki terytorialne, jak i inne podmioty z obszaru MOF

W rozdziale tym przedstawiono również uwarunkowania historyczne jak również walory środowiska naturalnego na terenie MOF. W dokumencie wyraźnie podkreślono, że analizowany teren można uznać za obszar dysponujący ponadprzeciętnymi walorami środowiskowymi. Zwrócono również uwagę, że zróżnicowanie krajobrazów, bliskość Morza Bałtyckiego, obecność obszarów chronionych o międzynarodowym znaczeniu sprawiają, że część gmin uznaje właśnie walory tego rodzaju za swój podstawowy atut.

W części piątej ocenianego dokumentu zamieszczona została analiza SWOT to zestawienie zagadnień kluczowych z punktu widzenia całości MOF. Zapisy analizy SWOT, zostały wypracowane w toku spotkań warsztatowych, koncentrują się na tych zagadnieniach, na które można odpowiedzieć lub które można wykorzystać dzięki współpracy. W analizach tych zastosowano następujący układ: mocne strony i słabe strony to cechy wewnętrzne MOF, natomiast szanse i zagrożenia to procesy, które zachodzą w jego otoczeniu. Zagadnienia zebrane w ramach tej analizy posłużyły następnie wyznaczenia celów Strategii.

Tabela 2.1 Analiza SWOT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka

Mocne strony MOF	Słabe strony MOF
<ul style="list-style-type: none"> • Warunki przyrodnicze, w tym szczególnie wyróżniki – potencjał do specjalizacji w aktywnym wypoczynku. • Ugruntowana pozycja Łeby – głównego węzła w ofercie turystycznej MOF. • Atrakcje i wydarzenia lokalne oraz ponadlokalne. • Potencjał instytucjonalny do rozwijania specjalizacji „zdrowie” (szpital w Lęborku). • Warunki do produkcji energii odnawialnej. • Rozwinięta produkcja rolna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezrobocie – wąski rynek pracy i związane z tym problemy społeczne. • Brak wspólnego, sieciowego produktu turystycznego⁶ i rozpoznawalności obszaru. • Sezonowość turystyki (i nakładająca się sezonowość w rolnictwie). • Poziom zdrowia mieszkańców wymagający poprawy. • Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej i systemach ciepłowniczych. • Presja zabudowy na obszary podmiejskie oraz cenne przyrodniczo. • Niski poziom współpracy producentów żywności.
Szanse dla MOF	Zagrożenia dla MOF
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozbudowa dróg o znaczeniu regionalnym i krajowym (szczególnie S6 i obwodnicy Lęborka – DW 214). • Rozwój systemu kolejowego w regionie, szczególnie połączeń z Trójmiastem. • Rozwój aglomeracji trójmiejskiej – ośrodka usług, rynku zbytu dla towarów i usług. • Zmiany demograficzne (także w aglomeracjach) – zapotrzebowanie na 	<ul style="list-style-type: none"> • „Zasysanie” ludzi młodych przez Trójmiasto. • Silna konkurencja o inwestorów ze strony obszarów o lepszej dostępności komunikacyjnej. • Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

⁶ Zwięzłą definicję przedstawia Polska Organizacja Turystyczna: sieciowy produkt turystyczny to gotowa do sprzedaży spakietyzowana oferta, opierająca się o rozproszoną strukturę podmiotów, atrakcji, miejsc, punktów obsługi, obiektów, funkcjonująca jako jedna spójna koncepcja posiadająca wspólny, wiodący silny wyróżnik (markę) produktu.

<p>usługi dla osób starszych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trendy społeczne: aktywny wypoczynek i dbałość o zdrowie. • Sieciowe projekty regionalne i tworzenie regionalnych produktów. • Współpraca bałtycka. • Wsparcie publiczne w nowej perspektywie m.in. na ochronę i wykorzystywanie zasobów przyrody.	
--	--

W ramach przeprowadzonej analizy wyróżniono:

Mocne strony:

- **Warunki przyrodnicze, w tym szczególne wyróżniki – potencjał do specjalizacji w aktywnym wypoczynku; Ugruntowana pozycja Łeby – głównego węzła w ofercie turystycznej; Atrakcje i wydarzenia lokalne oraz ponadlokalne.** Te trzy mocne strony MOF pozwalają na budowę silnej oferty sieciowej skierowanej do klientów z poza regionu, jak i pakietu oferty weekendowej dla mieszkańców Trójmiasta (zarówno jeden, jak i drugi zasięg oddziaływania ma już obecnie Łeba).
- **Potencjał instytucjonalny do rozwijania specjalizacji „zdrowie”** – Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2014-2020 zakłada poprawę dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych w Lęborku.⁷ Szpital w Lęborku już obecnie pełni funkcje ponadlokalne, które umocni powstanie oddziału geriatrycznego. W MOF funkcjonują również podmioty oferujące usługi rehabilitacyjne, w tym hipoterapię. Dysponujący wybitnymi walorami przyrodniczymi, położony w otoczeniu Aglomeracji Trójmiejskiej, MOF Lęborka ma szansę stać się atrakcyjnym obszarem dla osób pragnących poprawić swój stan zdrowia zamieszkałych w Trójmieście, a także innych aglomeracjach.
- **Warunki do produkcji energii odnawialnej** – szczególnie w nowej perspektywie UE, ze względu na ukierunkowanie wsparcia, MOF będzie miał szansę na wykorzystanie tego potencjału. Zarazem lokalizacja inwestycji będzie musiała uwzględniać wpływ na formy przyrody chronione w MOF oraz utrzymanie atrakcyjności mieszkaniowej.
- **Rozwinięta produkcja rolna** – otoczenie Lęborka należy do obszarów o generalnie korzystnej charakterystyce sektora rolniczego, rdzeń MOF jest natomiast ośrodkiem przetwórstwa. Tę mocną stroną można dodatkowo wzmacniać poprzez wspieranie sieciowania producentów rolnych.

Słabe strony:

- **Bezrobocie – wąski rynek pracy i związane z tym problemy społeczne.** Łagodzenie problemu bezrobocia musi przebiegać kilku torowo. Z jednej strony rozwiązaniem jest pozyskiwanie zewnętrznych inwestorów, z drugiej wspieranie własnego potencjału w budowie specjalizacji wypoczynkowo-zdrowotnej oraz wzmacnianiu sektora rolniczego (o grupach producenckich dalej). Potrzebna jest zarazem aktywizacja zawodowa, z tego względu, że nie wszystkie grupy obecnie wykluczone są wstanie samodzielnie na rynek pracy powrócić.
- **Brak wspólnego, sieciowego produktu turystycznego i rozpoznawalności obszaru** – pomimo licznych atrakcji lokalnych oraz ponadlokalnych, jak i potencjału do ich tworzenia, słabością MOF jest niedostateczne spakietowanie oferty. Strategia MOF opierająca się na współpracy ponadgminnej jest dobrym narzędziem do animowania takich starań.
- **Sezonowość turystyki (i nakładająca się sezonowość w rolnictwie)** – sezonowość to problem, z jakim ma do czynienia nie tylko MOF ale i większość branży turystycznej w województwie pomorskim (ale i w innych regionach). Równoważeniem problemu jest wzmacnianie oferty całorocznej, co jednak z perspektywy wielu lat starań regionów nie przynosi dostatecznych rezultatów. Starania te muszą więc być uzupełniane poszukiwaniem specjalizacji względem aglomeracji trójmiasta.
- **Poziom zdrowia mieszkańców wymagający poprawy** – poziom zdrowia mieszkańców MOF w ujęciu syntetycznym jest wyższy niż w porównywanych powiatach malborskim, gryfickim czy kołobrzeskim ale słabszy od czołówki województwa, czyli Trójmiasta i jego otoczenia. MOF

⁷ A także na Obszarze Metropolitalny Trójmiasta, w szczególności – Gdańsk, Gdynia i Sopot oraz Słupsk, Ustka, Chojnice, Kwidzyn, Malbork, Starogard Gdański, Kościerzyna i Bytów.

charakteryzuje się najwyższą w województwie umieralnością z powodu chorób układu oddechowego. Dużym problemem są również choroby nowotworowe, choroby układu nerwowego i układu krążenia. Niedostateczny jest zakres opieki nad osobami zależnymi. Adresowanie tej słabej strony będzie szło w parze z budową specjalizacji zdrowotnej wobec regionu (w tym opieki geriatrycznej).

- **Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej i systemach ciepłowniczych** – pomimo licznych inwestycji, z punktu widzenia całości MOF infrastruktura nadal stanowi słabą stronę. To zagadnienie ma ponadto wpływ na ochronę zasobów przyrody i ograniczanie emisji.
- **Presja zabudowy na obszary podmiejskie oraz cenne przyrodniczo** – m.in. rozwój przestrzenny Łęborgka i Łęby powoduje rozlewanie się zabudowy na obszary do tej pory niezurbanizowane. Odpowiedzią na związane z tym ryzyko chaosu urbanistycznego jest wspólne planowanie przestrzenne (ponad granicami gmin).
- **Niski poziom współpracy producentów żywności** – MOF podziela krajowy problem niskiego usieciowienia producentów. Wzmacnianie grup producenckich jest zagadnieniem ponadlokalnym. Wzorem, stanowiącym, że tego typu współpraca jest możliwa w MOF może być Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych (z siedzibą w Łęborgku), które angażuje się nawet w projekty międzynarodowe.

Szanse:

- **Modernizacja i rozbudowa dróg o znaczeniu regionalnym i krajowym oraz rozwój systemu kolejowego w regionie** – szybsze połączenie z województwem, a przede wszystkim z Trójmiastem to większe szanse na zatrzymanie odpływu mieszkańców (ograniczenie potrzeby przeprowadzki)⁸, ale też lepsza pozycja MOF dla turystyki weekendowej mieszkańców aglomeracji. To od dobrych połączeń z Trójmiastem zależy możliwość przejmowania różnego rodzaju usług w przyszłości – rezydencyjnych, wypoczynku, rekreacji i zdrowia. Szczególnie na rozwój kolei kierowane będą w nowej perspektywie znaczne środki, co już przełożyło się na podjęcie tego zagadnienia w RPO. Realizacja obwodnicy drogowej **DW 214** Łęborgka (przebieg północ-południe) przyczyni się do odciążenia miasta, poprawy jego powiązania z obszarem funkcyjnym i zwiększenia dostępności głównego ośrodka turystycznego MOF, tj. Łęby. Budowa drogi ekspresowej **S6** (przebieg wschód-zachód) przyczyni się do poprawy dostępności MOF względem aglomeracji trójmiejskiej oraz w skali krajowej.
- **Rozwój aglomeracji trójmiejskiej – ośrodka usług, rynku zbytu dla towarów i usług.** Z jednej strony bieguny rozwoju „zasysają” kadry, z drugiej jednak generują zapotrzebowanie na różnego rodzaju usługi. Zapotrzebowanie to zwiększa się wraz z ich rozwojem. Obszary w bliższym i dalszym otoczeniu dużego miasta powinny m.in. poszukiwać swej specjalizacji, która wykorzysta potencjał metropolii. Dla MOF Łęborgka takim kierunkiem będzie m.in. pełnienie funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych, zdrowotnych oraz producenckich⁹.
- **Zmiany demograficzne (także w aglomeracjach) – zapotrzebowanie na usługi dla osób starszych.** Starzenie się społeczeństwa, proces dotyczący również społeczność MOF, patrząc przez pryzmat bliskości aglomeracji, można wykorzystać jako szansę. Zielone otoczenie, możliwości rozwoju funkcji zdrowotnych i rehabilitacyjnych pozwalają budować ofertę nie tylko szeroką ale także uwzględniającą specyficzne potrzeby trójmiejskich seniorów. Na stwarzanie przyjaznych warunków i rozbudowę adekwatnych usług „srebrnej gospodarki” już obecnie stawiają np. gminy z Obszaru Metropolitalnego Warszawy¹⁰.
- **Trendy społeczne: aktywny wypoczynek i dbałość o zdrowie.** Moda na aktywność (w tym np. turystykę rowerową), zdrowie i ekologię, biorąc pod uwagę naturalne uwarunkowania MOF i położenie w pobliżu aglomeracji, stanowi kolejną szansę rozwojową.
- **Sieciowe projekty regionalne i tworzenie regionalnych produktów** – wykorzystanie tej szansy to wpisanie się z inicjatywami MOF w regionalne przedsięwzięcia i wykorzystanie efektu synergii. Przykłady takich inicjatyw, rozwijanych na poziomie regionalnym to Pomorska Droga św. Jakuba, Kajakiem przez Pomorze i Pomorskie Trasy Rowerowe. W inicjatywy te już obecnie angażują się instytucje z MOF. To także obecne i przyszłe inicjatywy klastrowe funkcjonujące w dziedzinach

⁸ Takie zjawisko dostrzegalne jest m.in. na przykładzie budowy autostrady A2 i gmin z otoczenia Warszawy.

⁹ W działalności rolniczej przykładem może być zaspokajanie zapotrzebowanie na ekologiczną żywność o „znanym” pochodzeniu, przez zrzeszenia producentów (sadowników) działających w otoczeniu Warszawy. Grupują oni swą ofertę na zamówienia zbiorowe do stolicy.

¹⁰ „Diagnoza obszaru metropolitalnego Warszawy”, 2014.

strategicznych dla obszaru funkcjonalnego: wypoczynku i rekreacji oraz zdrowia oraz inne przedsięwzięcia sieciowe, które mogą przyczynić się do realizacji celów MOF.

- **Współpraca bałtycka** – szansa już wykorzystywana na terenie MOF, chociażby poprzez organizację międzynarodowych wydarzeń sportowych. Współpracę nadbałtycką można wykorzystać również dla rozwoju turystyki i gałęzi przedsiębiorczości związanych z morzem, jak i tych opartych na zielonych technologiach. Inicjatywy nadbałtyckie są okazją do wymiany doświadczeń z partnerami zagranicznymi.
- **Wsparcie publiczne w nowej perspektywie m.in. na ochronę i wykorzystywanie zasobów przyrody** – uznając przyrodę za główny atut MOF, do szans które należy wykorzystać trzeba zaliczyć dostępność środków na ochronę bioróżnorodności – czyli wzmacnianie głównego atutu MOF.

Zagrożenia:

- **„Zasysanie” ludzi młodych przez Trójmiasto** – relacje z aglomeracją są wielowymiarowe, a jej bliskość to dla MOF zarówno szanse, jak i zagrożenia. Procesy „wymywania” powodują, że do metropolii przeprowadzają się ludzie młodzi (wyjeżdżają również do innych regionów i krajów), tam też koncentrują się działania biznesowe. Takiego wpływu nie można zatrzymać, jednak można przyczynić się do jego ograniczenia – wspierając tworzenie miejsc pracy wewnątrz MOF.
- **Silna konkurencja o inwestorów ze strony obszarów o lepszej dostępności komunikacyjnej** – napływ nowych inwestorów raczej koncentruje się przy ważnych ciągach i węzłach komunikacyjnych. Z kolei stanowiące w ostatnich latach istotny odsetek napływającego kapitału zagranicznego, usługi dla biznesu (B2B), silnie koncentrują się w największych miastach. Oczywiście dobre warunki lokalne dla inwestora zewnętrznego, np. przetwórstwa przemysłowego, są ważne i warto o to zabiegać (w tym przygotowując miejsca do lokalizacji), ale dla MOF może to być tylko element uzupełniający rozwój w oparciu o własne zasoby. Wraz z rozwojem turystycznej marki MOF będą rosły szanse na kapitał zewnętrzny z branży turystyki i usług towarzyszących.
- **Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego** – pogorszenie stanu środowiska oznaczałoby osłabienie głównego waloru MOF. Również zanieczyszczenie Morza Bałtyckiego może odbijać się negatywnie na całym obszarze MOF, którego głównym węzłem oferty turystycznej jest Łeba (na to nakłada się zagrożenie dla gospodarki rybackiej i bioróżnorodności).

W części szóstej przedstawiono trzy uzupełniające się **cele strategiczne**. A następnie w ramach każdego z nich wyznaczono **kierunki działań**, które wskazują jakiego rodzaju przedsięwzięcia mają w pierwszej kolejności przyczynić się do realizacji ww. celów. Wśród celów strategicznych wyróżniono:

1. **Zwiększenie spójności MOF**
2. **Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF**
3. **Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF**

Wyznaczone trzy cele strategiczne opierają się na **działaniach wspólnych** – dotyczą tych dziedzin MOF, w których współpraca ponad granicami gmin przyczyni się do lepszego rozwiązywania problemów i wykorzystania potencjałów. Cele nie ograniczają zakresu tematycznego, możliwego do podejmowania w strategiach lokalnych. Strategia nie ogranicza również możliwości rozszerzenia współpracy w MOF na innych dziedziny – dla realizacji potrzeb, które pojawią się w przyszłości. Cele i realizujące je kierunki działań wypracowane zostały w toku spotkań warsztatowych z przedstawicielami Partnerów projektu.

Cel pierwszy służy wzmacnianiu spójności Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego w wielu wymiarach. Łączy przedsięwzięcia w sferze technicznej (np. spójność drogowa), jak i społecznej (ograniczenie wykluczenia społecznego).

Drugi cel strategiczny dotyczy konkurencyjności gospodarczej MOF – w tym konkurencyjności branży turystycznej. Nawiązując do aktualnych założeń polityki regionalnej, cel ten zakłada również wspieranie budowy specjalizacji Ziemi Łęborskiej – „zdrowie i aktywny wypoczynek”. Jednocześnie, mając na uwadze sytuację rynku pracy w MOF, omawiany cel uwzględnia również pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych.

Kolejny cel sprzyjać będzie budowie specjalizacji a zarazem pozytywnie wpływać na jakość życia w MOF. **Trzeci cel** dotyczy bowiem wzmacniania walorów przyrodniczych – zarówno poprzez inwestycje „twarde”, jak i działania o charakterze „miękkim”.

1. Dla celu pierwszego (zwiększenie spójności MOF) wyróżniono pięć kierunków działań, wzmacniających różnego rodzaju powiązania – zarówno materialne, jak i niematerialne:

- 1.1. **Rozwój system transportu** – spójności MOF służyć będzie poprawa wewnętrznych powiązań drogowych (w tym rowerowych). Lepsze powiązania wewnątrz MOF to zarazem lepsze połączenie zewnętrzne – z regionem. Ten kierunek działań obejmuje także rozwój komunikacji publicznej, której głównym węzłem jest Lębork. System transportowy ma zapewniać sprawny, bezpieczny i możliwie najmniej obciążający środowisko dostęp mieszkańców do głównych ośrodków pracy i usług w obszarze funkcjonalnym. Musi również być elastyczny, tak by służyć też zamierzeniom „sieciowania” atrakcji i wydarzeń w MOF (kierunek działań 2.2.).
  - 1.2. **Společna integracja** – przedsięwzięcia integracyjne dla społeczności MOF. Integracji posłuży wzmocnienie imprez lokalnych i ponadlokalnych, koordynacja i wymiana informacji o ofercie (np. „wspólny kalendarz” imprez). Kierunek obejmuje również wsparcie (kompleksowo na obszarze MOF) dla organizacji pozarządowych działających w tym zakresie. W ten kierunek wpisują się również przedsięwzięcia wobec grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym osób zależnych i osób potrzebujących wsparcia w aktywizacji zawodowej), również te powiązane z poprawą kapitału ludzkiego oraz dbałością o ofertę dla osób starszych. Jednym z narzędzi realizacji będzie kompleksowa rewitalizacja. Wewnątrz MOF wzmocniona zostanie sieć parterów i instytucji działających na rzecz mieszkańców. Społeczność MOF łączy wspólne dziedzictwo kulturowe – wspierane będą inicjatywy w zakresie kultury, budowy tożsamości lokalnej i wzmocnienia kapitału społecznego.
  - 1.3. **Wprowadzanie e-usług publicznych** – poprawie dostępności mieszkańców do usług publicznych służyć będzie wprowadzanie w instytucjach z terenu MOF rozwiązań z zakresu elektronicznej administracji, wymiany danych i zdalnej obsługi klienta (w sposób kompleksowy – spójny dla całego obszaru). Z punktu widzenia całości MOF ważny jest również rozwój e-usług wspierających turystykę i usługi zdrowotne – te zagadnienia również wpisują się w niniejszy kierunek działań.
  - 1.4. **Działania na rzecz wspólnego systemu planowania przestrzennego** – procesy urbanizacji przenikają przez granice gmin tworzących MOF. Spójności naszego obszaru służyć będzie koordynacja planowania przestrzennego i wdrożenie wspólnych instrumentów planowania.
  - 1.5. **Stworzenie wspólnego systemu współpracy samorządowej i transgranicznej** – położenie MOF i jego obecność m.in. w zasięgu Programu Południowy Bałtyk daje szansę na poszerzenie partnerstwa zagranicznego i czerpanie z doświadczeń zewnętrznych. Wartościowe będzie także wykorzystywanie kontaktów krajowych, co już czynią instytucje z MOF Lęborka. Nawiązywaniu partnerstw sprzyja rozwój planowania w układach obszarów funkcjonalnych w całym kraju – wiele takich obszarów, skupionych wokół ośrodków subregionalnych, podziela wyzwania stojące przed Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Lęborka. Instytucje MOF będą występować wspólnie, co pozwoli zoptymalizować organizację i koszty partnerstwa. Zadaniem szczegółowym dla samorządów MOF i ich Partnerów (organizacji) jest wybór dziedzin, w których relacje zewnętrzne będą nawiązywać razem. Ten kierunek działania sprzyjać będzie także wzmocnieniu wspólnej tożsamości.
2. Dla celu drugiego (poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF) określono cztery kierunki działań:
    - 2.1. **Budowa specjalizacji MOF: „zdrowie i aktywny wypoczynek”** – jest to kierunek działań dla MOF, który w znacznym stopniu przenika inne wspólne kierunki. Przewidziane są tu działania na rzecz wykorzystania potencjałów MOF – przyrodniczego (warunków naturalnych dla wypoczynku) oraz instytucjonalnego (rozwój szpitala w Lęborku). Jest to zarazem wykorzystanie szansy, jaką

jest rosnące zapotrzebowanie aglomeracji trójmiejskiej oraz nasilające się trendy społeczne na zdrowie i ekologię.

Po pierwsze, w wymiarze **zdrowia**, ten kierunek działań grupuje przedsięwzięcia mające na celu poszerzenie i poprawę oferty usług medycznych, prozdrowotnych i rehabilitacyjnych oraz poprawę warunków funkcjonowania osób starszych w przestrzeni MOF. Przedsięwzięcia te będą realizowane zarówno z myślą o potrzebach mieszkańców, jaki odbiorców tego typu usług spoza granic obszaru funkcjonalnego.

Po drugie, kierunek działań przewiduje wsparcie dla tworzenia **przestrzeni aktywnego wypoczynku** (np. parków tematycznych, przestrzeni dla sportu, szlaków tematycznych). Uzupełnieniem będzie wsparcie i popularyzacja również przedsięwzięć miękkich w tym zakresie. „Aktywny wypoczynek” grupuje przedsięwzięcia z zakresu sportu (także amatorskiego), rekreacji oraz aktywności intelektualnej.

2.2. Sieciowanie oferty turystycznej – kierunek ściśle powiązany z budową specjalizacji MOF. Szansą na stworzenie produktu turystycznego jest podejście sieciowe. Głównym ośrodkiem turystycznym (węzłem oferty) jest Łeba, natomiast zadaniem sieciowania jest „rozciągnięcie” atrakcyjności turystycznej na cały MOF. Przedsięwzięcia będą obejmować inwentaryzację obecnych atrakcji i pakietyzowanie oferty oraz wypracowanie wspólnych metod promocji. Projekty realizowane w MOF będą również wykorzystywać regionalne inicjatywy w zakresie turystyki, uzyskując w ten sposób efekt synergii.

2.3. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej – ten kierunek działań stawia na wykorzystanie szansy, jaką daje rozwój aglomeracji trójmiejskiej (rynku zbytu i kooperacji) oraz perspektywa poprawy dostępności (droga S6). Zadaniem dla MOF jest inwentaryzacja i przygotowanie terenów inwestycyjnych (w tym w wymiarze infrastrukturalnym), opracowanie wspólnej oferty, a następnie jej promowanie. Przygotowanie przestrzeni do rozwoju przedsiębiorczości służyć ma równoważeniu sezonowości pracy w turystyce, a także, częściowo – w rolnictwie.

2.4. Wzmacnianie grup producenckich – miejski obszar funkcjonalny Lęborka łączy zagadnienie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa. Wspólnym zadaniem jest wspieranie „usięciowienia” producentów i w niniejszy kierunek działań wpisują się wszystkie przedsięwzięcia do tego dążące. Instytucje działające w MOF, wykorzystując partnerstwa ponadlokalne, będą realizować działania informacyjne i promocyjne w tej dziedzinie oraz angażować się we wsparcie już istniejących inicjatyw grupowych (np. poprzez współorganizację, po skonsultowaniu potrzeb, wydarzeń branżowych z udziałem przedstawicieli nauki).

3. Trzeci cel strategii MOF – wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF – realizowany będzie przez dwa uzupełniające się kierunki działań:

3.1. Inwestycje na rzecz ochrony środowiska – ten kierunek działań, sprzyjający zarazem poprawie spójności MOF w wymiarze technicznym, obejmuje rozbudowę i modernizację infrastruktury sieciowej (w tym wodnej, kanalizacyjnej i ciepłej) wraz z infrastrukturą technologiczną potrzebną do jej funkcjonowania oraz jej zaplecza technicznego. Obejmuje także przedsięwzięcia z zakresu ograniczenia emisji (czyli też wykorzystania odnawialnych źródeł energii), ograniczenia zużycia energii oraz zagospodarowania i utylizacji odpadów. Inwestycją na rzecz ochrony środowiska w rozumieniu Strategii MOF są również przedsięwzięcia z zakresu takiego zagospodarowania przestrzeni (koordynowanego w ramach MOF), które przyczyniać się będą do zachowania lub odbudowy bioróżnorodności.

- 3.2. Rozwijanie edukacji ekologicznej** – zachowanie bogactwa przyrodniczego to także wiązka działań przyczyniających się do poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym mieszkańców najmłodszych, oraz gości odwiedzających tereny miejskiego obszaru funkcjonalnego. Wspólne podejmowanie tego zagadnienia przez instytucje MOF pozwoli wykorzystać efekt skali i przyczyni się do wzmacniania tożsamości lokalnej. Ten kierunek działań przewiduje przedsięwzięcia edukacyjne („miękkie”) wraz z niezbędnymi do ich realizacji inwestycjami w zaplecze (działania „twarde”).

W części VII w sposób bardzo ogólny określono sposób realizacji *Strategii...* Określono w nim, że odpowiedzialność za wdrażanie *Strategii...* spoczywa na Samorządach z obszaru MOF. Zapisy *Strategii* powodują, że w jej realizacji mogą, a nawet powinni, uczestniczyć również ich partnerzy – w tym organizacje pozarządowe. Rolą Samorządów jest więc także animowanie partnerstw i włączanie partnerów w realizację działań. Tym bardziej, że kierunki zapisane w *Strategii* zakładają właśnie wzmacnianie więzi instytucjonalnych. Wyjaśniono również, że będzie ona przede wszystkim realizowana za pomocą środków:

- własnych – z budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
- pozyskiwanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020, w tym poprzez instrument Zintegrowanych Porozumień Terytorialnych (ZPT),
- pozyskiwanych z krajowych programów operacyjnych (m.in. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020)
- prywatnych – na drodze partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP).

Jednym z narzędzi realizacji *Strategii* MOF są przedsięwzięcia wynegocjowane w ramach Zintegrowanych Przedsięwzięć Terytorialnych (ZPT) – instrumentu finansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020

W ósmej części dokumentu zamieszczono zestawienie celów i/lub kierunków (ew. priorytetów) wyznaczonych przez dokumenty krajowe i regionalne z zamierzeniami *Strategii* MOF.

W zestawieniu tym uwzględniono:

- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie
- Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do 2020 roku
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska „Ekofektywne Pomorze”
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie ochrony zdrowia „Zdrowie dla Pomorzan”
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

Ostatnią dziewiątą część opracowania stanowi załącznik, w którym zestawiono bardzo silnie powiązane ze *Strategią* MOF przedsięwzięcia wynegocjowane w ramach Zintegrowanych Przedsięwzięć Terytorialnych – instrumentu finansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020. Wśród przedsięwzięć tych można wymienić:

Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców MOF Lęborka

Zadanie 1. Wsparcie psychologiczno-społeczne (współpraca z NGO)

Zadanie 2. Efektywne poradnictwo zawodowe poprzez Indywidualne Plany Działania (we współpracy z organizacjami pracodawców, inkubatorami przedsiębiorczości i NGO)

Zadanie 3. Szkolenia wypracowane w Indywidualnym Planie Działania (współpraca z Cechami i Izbami Rzemiosł oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego - CKZiU)

Zadanie 4. Staże

Zadanie 5. Wsparcie adaptacyjne pracownika.

Zadanie 6. Działania mające na celu pomiar efektywności wsparcia.

Zadanie 7. Profilaktyka wykluczenia społecznego

Zadanie 8. Formalne potwierdzanie kwalifikacji osób biernych zawodowo oraz wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wdrożenie interoperacyjnych systemów informatycznych

Przedmiotem przedsięwzięcia jest wdrożenie systemów informatycznych w SPS ZOZ w Lęborku poprzez rozbudowę systemu obsługi informatycznej wszystkich procesów związanych z funkcjonowaniem szpitala wraz z zakupem sprzętu komputerowego. Rozbudowa posiadanego przez szpital oprogramowania aplikacyjnego do najnowszej dostępnej wersji w celu spełnienia wymogów Elektronicznej Dokumentacji Medycznej, stworzenie e-Platformy dla Pacjentów i Kontrahentów SPS ZOZ w Lęborku.

Zapobieganie niekorzystnym następstwom chorób cywilizacyjnych

Przedmiotem przedsięwzięcia jest utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego oraz rozwój działalności w zakresie psychiatrii, a także przeprowadzenie działania profilaktycznego wśród populacji MOF Lębork. W ramach Centrum Zdrowia Psychicznego planuje się powołanie zespołu środowiskowego dla MOF Lębork i powiatów ościennych posiadającego zaplecze ludzkie i infrastrukturalne, umożliwiające realizację u każdego zakwalifikowanego do tej formy wsparcia pacjenta 1-3 wizyt tygodniowo.

Budowa węzła integrującego podsystemy transportu zbiorowego i indywidualnego (Lębork)

- budowa bezpłatnych parkingów „Park&Ride” w obrębie dworca kolejowego wraz z przystankami komunikacji zbiorowej,
- przebudowa dróg dojazdowych w obrębie węzła integracyjnego wraz z systemem ścieżek rowerowych stanowiących połączenie gmin ościennych z węzłem,
- rozbudowie tunelu pieszego na stacji kolejowej,
- zakup ekologicznych autobusów,
- uruchomienie pętli Miejskiego Transportu Zbiorowego na trasie Lębork-Kisewo-Łęczyce-Lębork stanowiącego połączenie gmin ościennych z węzłem.

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej

Przedmiotem przedsięwzięcia jest kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy Nowa Wieś Lęborska, Łęczyce oraz w mieście Lębork.

Modernizacja źródeł energii cieplnej

Rozbudowa ZZO „Czysta Błękitna Kraina”¹¹:

- rozbudowa kompostowni,
- rozbudowa sortowni.

2.2. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami o charakterze strategicznym

Projekt Strategii MOF jest ściśle powiązany z innymi dokumentami strategicznymi i to zarówno o charakterze krajowym jak i regionalnym tj.:

- Europa 2020.

¹¹ Zakład Zagospodarowania Odpadów Czarnówko.

- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa – przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2014 roku.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.
- Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do 2020 roku.
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska „Ekoefektywne Pomorze”.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie ochrony zdrowia „Zdrowie dla Pomorzan”.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

Powiązanie analizowanej *Strategii...* z ww. dokumentami o charakterze strategicznym zostało szczegółowo opisane w poniżej wymienionych rozdziałach *Strategii...*:

- Rozdziale 2 Zewnętrzne uwarunkowania dla Strategii MOF.
- Rozdziale 7 Spójność z dokumentami strategicznymi.

W poniższych podrozdziałach zestawiono cele i/lub kierunki (ew. priorytety) wyznaczone przez dokumenty krajowe i regionalne z zamierzeniami Strategii MOF. W przypadku zapisów odnoszących się do działań na poziomie regionalnym, zestawienie należy rozumieć jako wskazanie zbieżności zamierzeń.

Należy również zwrócić uwagę, że zapisy *Strategii...* powiązane są także innymi dokumentami o charakterze strategiczno - środowiskowym – takimi jak Programy Ochrony Środowiska (POŚ). Analizując zapisy POŚ dla poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF jak i powiatu Lęborskiego można takie powiązania wyraźnie zidentyfikować.

2.2.1. Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa

Cele strategiczne	Cele strategiczne MOF
1. Zwiększanie konkurencyjności gospodarki;	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
2. Poprawa spójności społecznej i terytorialnej;	1. Zwiększenie spójności MOF
3. Podnoszenie sprawności i efektywności państwa.	-

Kierunku działań	Kierunki działań MOF
1.1. Ulepszenie infrastruktury w zakresie badań i innowacji w sektorze nauki i przedsiębiorstw;	-
1.2. Rozwój kadry sektora B+R;	-
1.3. Umędzynarodowienie polskiej nauki, w tym powstawanie międzynarodowych agend badawczych w Polsce;	-
1.4. Transfer wiedzy i innowacji do gospodarki;	-
1.5. Wzrost skali działalności przedsiębiorstw;	2.4., 2.1., 2.2.
1.6. Wzrost produktywności przedsiębiorstw;	-
1.7. Dywersyfikacja działalności i nowe modele biznesowe;	2.4.
1.8. Zwiększenie zastosowania TIK w MŚP;	-
1.9. Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowych;	-
1.10. Poprawa jakości kształcenia;	-
1.11. Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy;	-
1.12. Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach;	-
1.13. Poprawa szans na zatrudnienie osób poszukujących pracy nieaktywnych	1.2.

Kierunku działań	Kierunki działań MOF
zawodowo;	
1.14. Poprawa adaptacyjności osób aktywnych zawodowo i pracodawców, w szczególności przedsiębiorstw sektora MŚP;	-
1.15. Poprawa zdrowia zasobów pracy;	2.1.
1.16. Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarki;	3.1.
1.17. Zwiększenie udziału OZE;	3.1.
1.18. Obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich;	-
1.19. Zmniejszenie wrażliwości obszarów i sektorów wrażliwych na zmiany klimatu;	-
1.20. Rozwój systemów zarządzania zagrożeniami;	-
1.21. Zachowanie efektywności wykorzystania zasobów;	-
1.22. Zmniejszenie presji na środowisko naturalne;	3.1., 3.2., 1.1.
1.23. Zwiększenie dostępności transportowej kraju w układzie europejskim;	-
1.24. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa systemu transportowego;	-
1.25. Rozwój alternatywnych form transportu;	1.1.
1.26. Usprawnienie infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej energii elektrycznej i gazu ziemnego (w tym budowa i rozbudowa terminala LNG);	-
1.27. Poprawa zdolności do magazynowania energii elektrycznej i gazu ziemnego;	-
2.1. Aktywna integracja społeczna	1.2.
2.2. Integracja usług różnych służb publicznych;	-
2.3. Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych;	-
2.4. Poprawa dostępu do niedrogich usług publicznych;	-
2.5. Wzrost udziału wsparcia w formie usług niestacjonarnych;	-
2.6. Kompleksowa rewitalizacja;	-
2.7. Poprawa szans rozwojowych i zwiększenie spójności społecznej na obszarach peryferyjnych;	1.2.
2.8. Zwiększenie wewnątrzregionalnej dostępności transportowej;	1.1.
2.9. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa systemu transportowego;	-
2.10. Rozwój alternatywnych form transportu;	1.1.
3.1. Poprawa jakości regulacji (prawa);	-
3.2. Poprawa jakości obsługi w administracji publicznej;	1.3.
3.3. Poprawa jakości działania wymiaru sprawiedliwości;	-
3.4. Poprawa jakości zarządzania strategicznego i finansowego;	1.4.
3.5. Wzmocnienie zastosowania TIK w usługach publicznych.	1.3.

2.2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Osie priorytetowe	Cele strategiczne MOF
1. Komerccjalizacja wiedzy	-
2. Przedsiębiorstwa	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
3. Edukacja	-
4. Kształcenie zawodowe	-
5. Zatrudnienie	1. Zwiększenie spójności MOF; 2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
6. Integracja	1. Zwiększenie spójności MOF
7. Zdrowie	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF (2.1. Budowa specjalizacji MOF: zdrowie i aktywny wypoczynek); 1. Zwiększenie spójności MOF (1.3. Wprowadzanie e-usług publicznych)
8. Konwersja	1. Zwiększenie spójności MOF (1.2. Społeczna integracja); 2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF (2.2. Sieciowanie oferty turystycznej)

Osie priorytetowe	Cele strategiczne MOF
9. Mobilność	1. Zwiększenie spójności MOF (1.1. Rozwój systemu transportu)
10. Energia	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF (3.1. Inwestycje na rzecz ochrony środowiska)
11. Środowisko	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF

2.2.3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

Kierunki działań	Kierunki działań MOF
1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja obszarów funkcjonalnych	-
1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi	2.1, 2.3.
1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw - działania tematyczne	-
2.1. Wzmacnianie spójności w wymiarze krajowym	-
2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe	-
2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	-
2.4. Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE	-
2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności	1.1.
3.1. Wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej	-
3.2. Poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym właściwe ich ukierunkowanie terytorialne	-
3.3. Przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania	-
3.4. Wzmocnienie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej	1.2., 1.5.

2.2.4. Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do 2020 roku

Cele strategiczne	Cele strategiczne MOF
1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia;	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmocnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu;	-
3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich;	1. Zwiększenie spójności MOF
4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji;	1. Zwiększenie spójności MOF
5. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.	1. Zwiększenie spójności MOF

2.2.5. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Cele operacyjne	Cele strategiczne MOF
1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
1.2. Konkurencyjne szkolnictwo wyższe	-

Cele operacyjne	Cele strategiczne MOF
1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
2.1. Wysoki poziom zatrudnienia	1. Zwiększenie spójności MOF
2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego	1. Zwiększenie spójności MOF
2.3. Efektywny system edukacji	-
2.4. Lepszy dostęp do usług zdrowotnych	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
3.1. Sprawny system transportowy	1. Zwiększenie spójności MOF
3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF
3.3. Dobry stan środowiska	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF

Kierunki działań	Kierunki działań MOF
1.1 Upowszechnienie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki	-
1.2. Wsparcie inicjatyw klastrowych i przedsięwzięć realizowanych przez klastry;	2.2., 2.4.
1.3. Wsparcie ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw;	-
1.4. Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych;	2.3.
1.5. Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowego Internetu, w tym sieci o bardzo wysokiej przepustowości;	-
1.6. Umędzynarodowienie uczelni wyższych i eksport usług edukacyjnych;	-
1.7. Współpraca międzyuczelniana w ramach regionu;	-
1.8. Współpraca uczelni wyższych i pracodawców dla poprawy jakości kształcenia;	-
1.9. Wsparcie subregionalnych ośrodków szkolnictwa zawodowego;	-
1.10. Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych;	2.1., 2.2.
1.11. Stworzenie rozpoznawalnej, wysokiej jakości oferty kulturalnej;	2.1., 2.2., 1.2
2.1. Aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych;	1.2
2.2. Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw;	-
2.3. Poprawa jakości ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego;	-
2.4. Systemowe wzmocnianie potencjału organizacji pozarządowych;	-
2.5. Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych;	1.2., 3.2.
2.6. Aktywne uczestnictwo w kulturze, sporcie i rekreacji;	1.2.
2.7. Kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych;	-
2.8. Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym;	-
2.9. Poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej i zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3;	-
2.10. Rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych);	-
2.11. Poprawa dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych;	2.1.
2.12. Intensyfikacja działań profilaktycznych i diagnostycznych w zakresie	-

Kierunki działań	Kierunki działań MOF
chorób cywilizacyjnych;	
3.1. Rozwój systemów transportu zbiorowego;	1.1.
3.2. Rozwój sieci drogowej wiążącej miasta powiatowe z regionu z Trójmiastem oraz ich otoczeniem;	1.1.
3.3. Modernizacja infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z układem transportowym regionu;	1.1.
3.4. Wsparcie przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej;	3.1.
3.5. Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii;	3.1.
3.6. Rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło i zwiększanie zasięgu ich obsługi;	3.1.
3.7. Zmiana lokalnych i indywidualnych źródeł energii w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń;	-
3.8. Rozwój systemów odbioru odpadów i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych;	3.1.
3.9. Ograniczanie zagrożeń powodziowych;	-
3.10. Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych;	3.1.
3.11. Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej;	3.1., 3.2.
3.12. Rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych;	-

2.2.6. Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”

Cele szczegółowe	Cele strategiczne MOF
1. Zachowanie i turystyczne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego;	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF
2. Całoroczna, sieciowa, kompleksowa oferta, wzmacniająca wizerunek regionu;	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF

Kierunki działań	Kierunki działań MOF
1.1.1 Poprawa stanu obiektów i obszarów zabytkowych;	-
1.2.1 Turystyczne udostępnienie obszarów cennych krajobrazowo i przyrodniczo;	2.2., 3.1.
2.1.1. Kreowanie powszechnej dostępności przestrzeni;	2.1.
2.1.2. Inwestycje o wysokiej randze, wzbogacające atrakcyjność;	-
2.1.3. Podniesienie jakości pasa nadmorskiego;	-
2.2.1. Budowa wysokiej jakości oferty kulturalnej i turystycznej regionu;	2.1., 2.2.
2.3.1. Kreowanie marki województwa pomorskiego;	-
2.3.2. Profesjonalizacja działań promocyjnych;	2.2.

2.2.7. Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”

Cele szczegółowe	Cele strategiczne MOF
1. Rozwinięty i efektywny system publicznego transportu zbiorowego;	1. Zwiększenie spójności MOF
2. Sieć drogowa wzmacniająca dostępność i spójność regionu;	1. Zwiększenie spójności MOF
3. Węzły multimodalne dobrze powiązane z systemem transportowym;	-

Kierunki działań	Kierunki działań MOF
1.1.1. Infrastruktura liniowa regionalnego transportu zbiorowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą;	-
1.1.2. Infrastruktura liniowa miejskiego (w tym aglomeracyjnego) transportu zbiorowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą;	1.1.
1.1.3. Węzły integrujące podsystemy transportu zbiorowego;	1.1.
1.1.4. Infrastruktura transportu rowerowego stanowiąca dojazd do węzła integracyjnego;	1.1.
1.2.1. Zakup i modernizacja taboru transportu zbiorowego;	1.1.
1.2.2. Rozwój innowacyjnych systemów poprawiających konkurencyjność i bezpieczeństwo publicznego transportu zbiorowego;	1.1.
1.2.3. Koordynacja publicznego transportu zbiorowego w skali regionalnej, metropolitalnej i miejskiej;	1.1.
1.2.4. Promocja transportu zbiorowego;	-
2.1.1. Poprawa dostępności transportowej ośrodków regionalnych i subregionalnych do Trójmiasta, a także pomiędzy nimi;	-
2.1.2. Przebudowa i budowa połączeń sieci uliczno-drogowej do Trójmiasta, poprawiającej jego dostępność zewnętrzną;	-
2.2.1. Przebudowa istniejących dróg lokalnych stanowiących dowiązanie do sieci dróg krajowych w sieci TEN-T;	-
2.2.2. Poprawa dostępności do miast powiatowych z ich otoczeniem funkcjonalnym;	1.1.
2.3.1. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;	-
2.3.2. Rozwój Inteligentnych Systemów Transportowych;	-
3.1.1. Inwestycje w infrastrukturę łączącą węzły multimodalne z systemem transportowym;	-
3.1.2. Zwiększenie roli niskoemisyjnych środków transportu w obsłudze węzłów multimodalnych;	-
3.2.1. Poprawa funkcjonowania węzłów multimodalnych;	-
3.2.2. Rozwój węzłów multimodalnych i centrów logistycznych;	-

2.2.8. Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska „Ekoefektywne Pomorze”

Cele szczegółowe	Cele strategiczne MOF
1. Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej;	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF
2. Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem;	-
3. Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia;	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF

Priorytety	Kierunki działań MOF
1.1. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych	3.1.
1.2. Poprawa efektywności energetycznej	3.1.
1.3. Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	3.1.
2.1. Ograniczenie zagrożeń naturalnych	-
2.2. Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią	2.1., 3.1.
3.1. Poprawa stanu środowiska	3.1.
3.2. Ochrona różnorodności biologicznej	3.1.
3.3. Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska	3.2.

2.2.9. Regionalny Program Strategiczny w zakresie ochrony zdrowia „Zdrowie dla Pomorza”

Cele szczegółowe	Cele strategiczne MOF
1. Wysoki poziom kompetencji zdrowotnych ludności;	2.1.
2. Bezpieczeństwo pacjentów i efektywność regionalnego systemu zdrowia;	2.1.
3. Wyrównany dostęp do usług zdrowotnych;	-

Kierunki działań	Kierunki działań MOF
1.1. Promocja zdrowia	2.1.
1.2. Programy zdrowotne	-
2.1. Systemy informatyczne i telemedyczne	2.1.
2.2. Jakość i ekonomizacja podmiotów leczniczych	2.1.
3.1. Specjalistyczna kadra medyczna	-
3.2. Kompleksowa opieka nad pacjentem	-
3.3. Zasoby sieci leczenia ambulatoryjnego i stacjonarnego	-

2.2.10. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

Cele strategiczne	Cele strategiczne MOF
1. Powiązanie województwa z Europą, w tym przede wszystkim z Regionem Bałtyckim;	-
2. Wzrost konkurencyjności i efektywności gospodarowania przestrzenią;	1. Zwiększenie spójności MOF
3. Osiągnięcie warunków i jakości życia mieszkańców zbliżonych do średniej europejskiej;	2. Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF
4. Zahamowanie dewaloryzacji środowiska oraz ochrona jego struktur i wartości;	3. Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF
5. Podwyższenie walorów bezpieczeństwa i odporności na skutki awarii i klęsk żywiołowych.	-

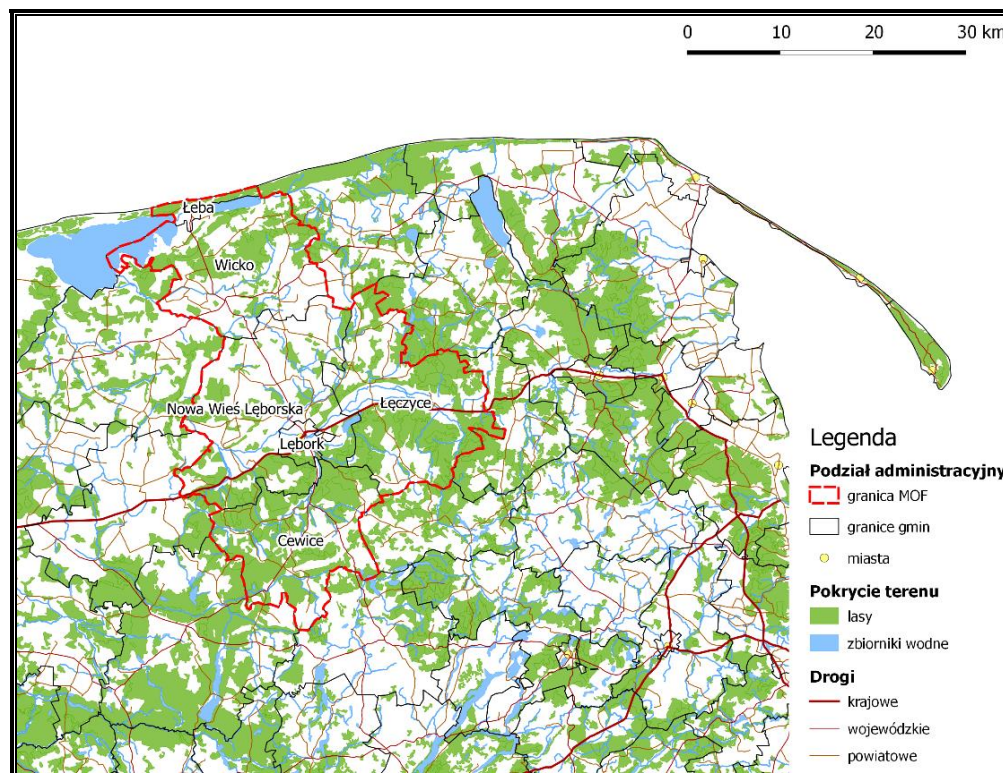
3. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

3.1. Ogólna charakterystyka MOF

Miejski obszar funkcjonalny Łęborka ma powierzchnię 939 km², co stanowi 5% województwa pomorskiego. MOF zamieszkiwany jest przez 78 tysięcy osób, czyli około 3% ludności Pomorza.

Miejski Obszar Funkcjonalny Łęborka (MOF Łęborka) tworzy sześć powiązanych funkcjonalnie gmin – cały powiat łęborski oraz jedna gmina z powiatu wejherowskiego:

- Miasto Łębork,
- Gmina Cewice,
- Gmina Nowa Wieś Łęborska,
- Gmina Wicko,
- Miasto Łeba,
- Gmina Łęczycze (z powiatu wejherowskiego).

Rysunek 3-1 Miejski Obszar Funkcjonalny Łęborka (źródło: *Strategia...*)

MOF Łęborka jest jednym z dziewięciu miejskich obszarów funkcjonalnych na terenie województwa, w których koordynowane będą działania rozwojowe. W zależności od rangi głównego ośrodka, na Pomorzu wyróżniono:

- Obszar Metropolitalny Trójmiasta,
- obszar funkcjonalny miasta regionalnego, tj. Słupska,
- obszary funkcjonalne miast subregionalnych – Kwidzyna, Łęborka, Malborka, Starogardu Gdańskiego, Kościerzyny, Bytowa oraz Chojnice-Człuchów.

Granice ww. miejskich obszarów funkcjonalnych bezpośrednio wynikają z ustaleń obowiązującego Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego.

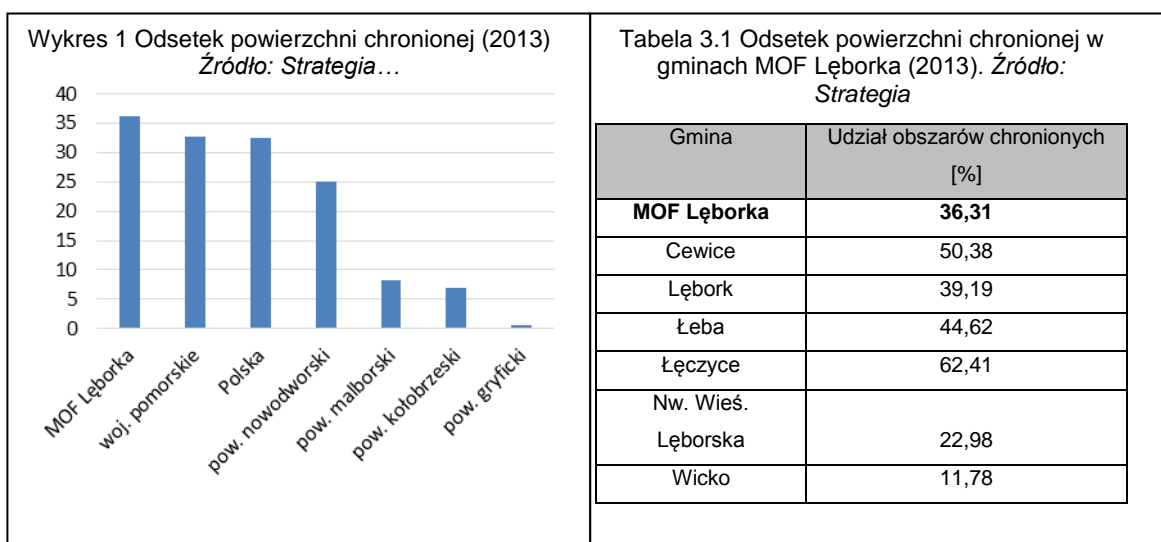
W województwie pomorskim narzędziem wzmacniającym koordynację polityki rozwojowej na

obszarach funkcjonalnych są Zintegrowane Porozumienia Terytorialne (ZPT).¹² Instrument ten adresowany jest do wężej definiowanego obszaru funkcjonalnego Lęborka – obejmuje Lębork oraz gminę Nowa Wieś Lęborska i gminę Łęczyce. Nie stanowi to jednak przeszkody dla wspólnego planowania rozwoju w szerszym, opisanym we wstępie, zasięgu MOF. Ponadto, instrument ZPT przewiduje wspieranie projektów realizowanych w szerszym partnerstwie i o oddziaływaniu wykraczającym poza ten wąsko wyznaczony obszar.

Jednym z największych atutów MOF – są walory środowiskowe (są one jednocześnie wspólnym atutem wszystkich gmin tworzących MOF). Wyróżnikiem są wyjątkowe krajobrazy związane z pobrzeżnym położeniem, chronione za pomocą różnych form ochrony przyrody. Gmina Łeba jest znanym z piaszczystych bałtyckich plaż kurortem, sąsiadującym ze słynnymi ruchomymi wydmami oraz malowniczymi, dużymi, choć płytkimi jeziorami przybrzeżnymi (Sarbsko, Łebsko). Położone wśród morenowych pagórków jeziora genezy polodowcowej, występują szczególnie często na południu MOF (w gminie Cewice) oraz na zachodzie (w gminie Łęczyce). Te ostatnie należą do rzadko spotykanego, szczególnie cennego florystycznie typu jezior – lobeliowych. Środkowa część MOF przedstawia typowy krajobraz pradolin rzecznych. Na tych falistych, bogatych w tereny podmokłe terenach rozwinęło się rolnictwo ze znacznym udziałem użytków zielonych. Mimo bardziej intensywnego wykorzystania terenu, jest on nadal dość atrakcyjny wizualnie stając się przykładem wiejskiego krajobrazu kulturowego. Charakterystycznym elementem krajobrazu są również obszary podmokłe i torfowiska o zróżnicowanej genezie.

3.2. System obszarów, obiektów i form prawnie chronionych oraz cennych przyrodniczo w obrębie MOF

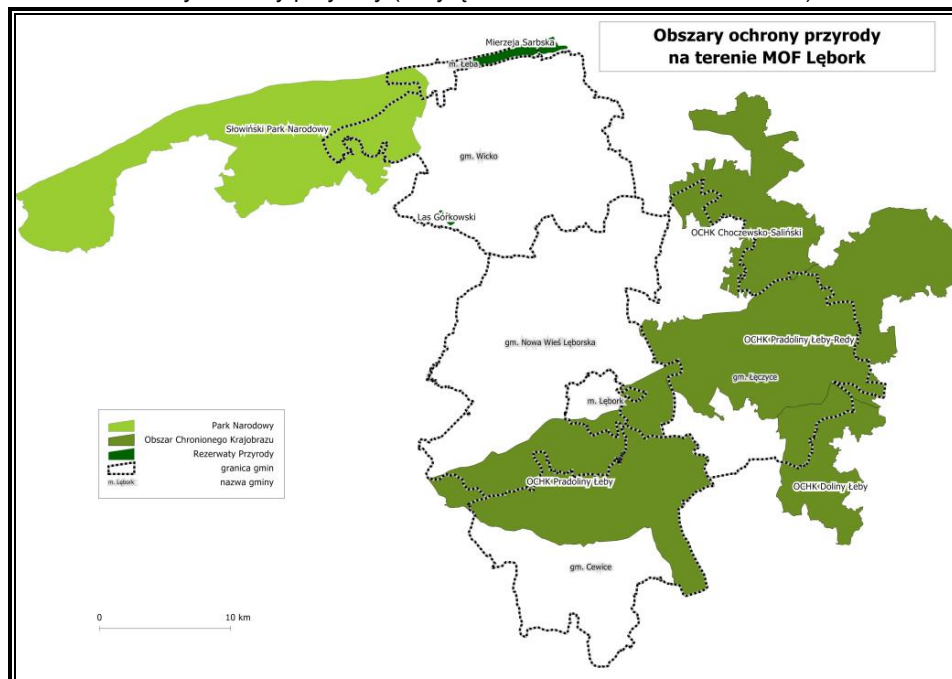
Ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe w MOF ponad 1/3 gruntów jest objęta różnymi formami ochrony wynikającymi z ustawy o ochronie przyrody [3]. Jest to trochę więcej niż średnia dla kraju oraz województwa (33%) i więcej niż w grupie porównawczej (Wykres 1). W dwóch gminach – Łęczyce oraz Cewice wskaźnik ten przekracza nawet 50% powierzchni (Tabela 3.1). Należy jednak zwrócić uwagę, że zdecydowana większość terenów chronionych to obszary chronionego krajobrazu – a więc stosunkowo mało restrykcyjna forma ochrony. Są one związane przede wszystkim z terenami leśnymi Puszczy Kaszubskiej, wchodząc w skład korytarzy ekologicznych. Obszary bardziej restrykcyjnej ochrony przyrody mają większe znaczenie w dwóch gminach – Łebie oraz Wicku. Są to tereny Słowińskiego Parku Narodowego, którego większą część stanowią wody jeziora Łebsko.¹³

¹² Natomiast wobec Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne).

¹³ Zdecydowana większość Słowińskiego Parku Narodowego (oraz siedziba dyrekcji wraz z muzeum przyrodniczym) leży na terenie sąsiedniego powiatu słupskiego.

Rysunek 3-2 Obszary ochrony przyrody (z wyłączeniem obszarów Natura 2000) na terenie MOF.¹⁴

Poniżej przedstawiono wykaz wraz z krótkim opisem obszarów chronionych zlokalizowanych na terenie MOF.

3.2.1. Parki Narodowe

Słowiński Park Narodowy (częściowo w MOF: gminy Łeba i Wiciko).

Utworzony został 1 stycznia 1967 r., na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 września 1966 r. (Dz.U. Nr 42 poz.254). Całkowita powierzchnia Parku wynosi 32774,03 ha, z czego 2743,97 ha znajduje się na terenie Powiatu Lęborskiego (2382,79 ha w g. Wiciko i 361,18 ha w g. Łeba). Od 1977 roku należy do sieci Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO, a w 1995 roku został wpisany na listę terenów chronionych konwencją ramsarską o obszarach wodno-błotnych o znaczeniu międzynarodowym.

Na terenie parku chronione są elementy charakterystyczne dla wybrzeża typu mierzejowo-zalewowego, w tym słynne ruchome wydmy. Na terenie gmin Łeba oraz Wiciko teren Parku to przede wszystkim wody Jeziora Łebsko, zabagnione tereny wokół jego brzegów oraz lasy. Główna atrakcja parku – ruchome wydmy znajduje się w sąsiedniej gminie Smołdzino, jednak Łeba jest główną bazą dla wycieczek na ten teren.

Szczególną wartość przyrodniczą Słowińskiego Parku Narodowego stanowią różnorodne zespoły roślinne - od pionierskich roślin tworzących naturalne ciągi sukcesyjne na piaszczystych plażach jak honkenia piaskowa czy rukwiel nadmorska - do typowych nadmorskich, sosnowych borów bażynowych z wrzosami i storczykami w runie. Największą powierzchnię w Parku, bo ok. 80% zajmują różne odmiany borów sosnowych, od suchych poprzez świeże, aż do bagiennych. Występują tu również różnego typu torfowiska: wysokie, przejściowe, niskie i łąkowe. We florze Parku stwierdzono 920 gatunków roślin naczyniowych, z czego 92 podlega ochronie np. rosnący na wydmach mikołajek nadmorski, a także widłak torfowy, rosiczki okrągłolistna i długolistna, brzeżyca jednokwiatowa, poryblin jeziorny, długosz królewski, storczyki, woskownica europejska. Położenie Parku na trasie wiosennych i jesiennych przelotów powoduje, iż teren ten jest przez cały rok miejscem gniazdowania lub wypoczynku dla około 260 gatunków ptaków. Do najcenniejszych z nich należy zaliczyć: bielika, orła przedniego, puchacza, ohara, biegusa zmiennego, sieweczke obroźną. Na terenie parku żyją sarny, jelenie, dziki, jenoty, norki amerykańskie, wydry, bobry. W przeszłości tereny Parku zamieszkiwała

¹⁴ Z uwagi ogólny charakter mapy i niewielkie powierzchnie rezerwatów – nie było możliwe przedstawienie na przedmiotowym rysunku.

grupa ludności Kaszubskiej - Słowińcy, od których Park wzięła swoją nazwę. W miejscowości Kluki znajduje się skansen, który prezentuje interesującą przeszłość i kulturę tej grupy etnicznej.

3.2.2. Rezerwaty

Na terenie MOF zlokalizowanych jest 11 rezerwatów przyrody. Większość rezerwatów ziemi lęborskiej chroni niewielkie obszary o charakterze wodno-błotnym (torfowiska wysokie, zarastające jeziora dystroficzne, obszary źródliskowe) – ekosystemy typowe dla obszarów nisko położonych pradolin. Kilka rezerwatów powstało również w celu ochrony naturalnych siedlisk leśnych. Największym i najbardziej znanym rezerwatem jest Mierzeja Sarbska chroniący m.in. ruchome wydmy paraboliczne i ujście rzeki Chelst. Co ważne rezerwat ten znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie centrum turystycznego tego obszaru – Łeby.

Mierzeja Sarbska

Rezerwat krajobrazowy utworzony, na mocy zarządzenia MLiPD z dnia 10 listopada 1976 r. (MP z 1976r., Nr 42, poz. 206) w celu ochrony naturalnych zbiorowisk wydmych i bagiennych wykształconych w specyficznych warunkach wąskiej (ok. 1 km) mierzei nadmorskiej. Poza SPN, jest to jedyne miejsce na polskim wybrzeżu z ruchomymi wydmami parabolicznymi. Znajdują się tu torfowiska i bory bażynowe oraz olsy. Stanowi ostoję puchacza. Rezerwat zajmuje powierzchnię 546,63 ha, w tym na terenie powiatu lęborskiego ok. 330 ha. Rezerwat posiada plan ochrony.

Nowe Wicko

Rezerwat florystyczny utworzony na mocy zarządzenia MLiPD z dnia 18 maja 1984 r. Rezerwat znajduje się na terenie gminy Wicko i zajmuje powierzchnię 24, 5 ha. Obejmuje silnie zarośnięte jezioro eutroficzne wraz ze zbiorowiskami szuwarowymi, zaroślami łozowymi, olesem, łęgiem i brzeziną bagienną (działka ewidencyjna nr 7 na gruntach wsi Wicko, własność Skarbu Państwa). Celem ochrony jest zachowanie zarastającego jeziora z naturalnymi zespołami roślinnymi oraz stanowiska woskownicy europejskiej na południowo-wschodniej granicy zasięgu.

Las Górkowski

Rezerwat torfowiskowy utworzony na mocy zarządzenia MLiPD z dnia 18 maja 1984 r. Znajduje się na terenie gminy Wicko i zajmuje powierzchnię 99,4 ha. Obejmuje on torfowisko wraz z brzeziną bagienną i olesem w dolinie Łupawy. Celem ochrony jest zachowanie torfowiska wraz ze starodrzewem i charakterystycznymi dla gleb torfowych zbiorowiskami roślinnymi.

Karwickie Źródłiska

Rezerwat leśny utworzony na mocy rozporządzenia Nr 24/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 9 lipca 2007 r. Obejmuje obszar źródlisk i lasu o powierzchni 3,22 ha, położony jest w granicach gminy Cewice. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie obszaru źródliskowego wraz z otaczającym lasem oraz z charakterystycznymi, rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin. W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczono otulinę rezerwatu, o łącznej powierzchni 38,84 ha.

Łebskie Bagno

Rezerwat torfowiskowy utworzony na mocy rozporządzenia Nr 51/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. Obejmuje torfowisko wysokie typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi i leśnymi. Powierzchnia rezerwatu stanowi 111,54 ha.

Czarne Bagno

Rezerwat torfowiskowy utworzony na mocy rozporządzenia Nr 50/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. Torfowisko wysokie typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi, bagiennymi, wodnymi i leśnymi. Powierzchnia rezerwatu to 102,86 ha.

Pużyckie Łęgi (gmina Łęczyce)

Rezerwat utworzony na mocy rozporządzenia Wojewody Pomorskiego Nr 13/2001 z dnia 21 listopada 2001 roku. Obejmuje ochroną obszar lasu Nadleśnictwa Choczewo o powierzchni 4,93 ha oraz otulinę o powierzchni 9,86 ha. Celem ochrony jest zachowanie dużego obszaru źródłiskowego z całością występujących tu biocenoz i biotopów.

Wielistowskie Łęgi (gmina Łęczyce)

Rezerwat utworzony na mocy rozporządzenia Wojewody Pomorskiego Wojewody Pomorskiego Nr 13/2002 z dnia 18 listopada 2002 roku. Obejmuje częściową ochroną obszar lasu Nadleśnictwa Strzebielino o powierzchni 2,89 ha. Celem ochrony jest zachowanie w stanie niezmienionym kompleksu zbiorowisk źródłiskowych i lasów łęgowych oraz licznych nisz źródłiskowych.

Wielistowskie Źródłiska (gmina Łęczyce)

Rezerwat utworzony na mocy rozporządzenia Wojewody Pomorskiego Nr 14/2002 z dnia 18 listopada 2002 roku. Obejmuje częściową ochroną obszar lasu Nadleśnictwa Strzebielino o powierzchni 11,68 ha. Celem ochrony jest zachowanie biocenoz źródłiskowych i leśnych, a także elementów środowiska abiotycznego, w tym przede wszystkim zespołu źródeł oraz silnie urozmaiconej rzeźby terenu.

Paraszyńskie Wąwozy (gmina Łęczyce)

Rezerwat utworzony na mocy rozporządzenia Wojewody Pomorskiego Nr 5/2001 z dnia 25 lipca 2001 roku. Obejmuje częściową ochroną obszar lasu Nadleśnictwa Strzebielino o powierzchni 5,22 ha.

Długosz Królewski w Łęczynie (gmina Łęczyce)

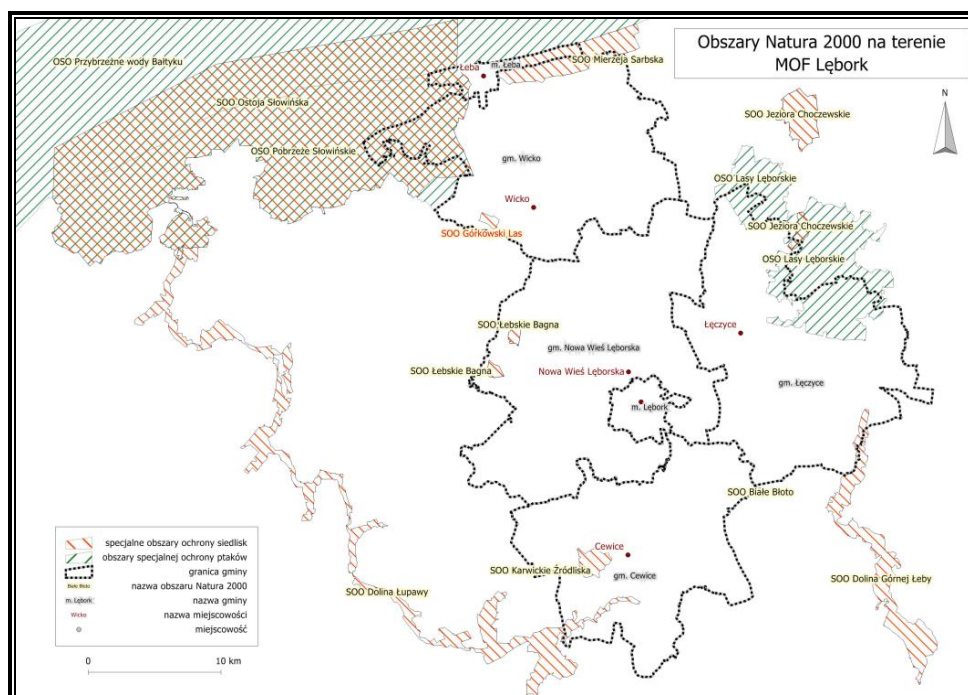
Rezerwat florystyczny utworzony na mocy Zarządzenie MLiPD z dnia 21 lipca 1977 r. (MP z 1977r. Nr 19 poz.107). Rezerwat przyrody na obszarze torfowiskowym Puszczy Wierchucińskiej, o powierzchni 1,41 ha. Ochronie rezerwatu podlegają stanowiska długosza królewskiego. Najbliższe miejscowości to Łęczyn Dolny, Wysokie.

3.2.3. Obszary Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000

Na terenie MOF znajduje się 12 obszarów chronionych w ramach sieci Natura 2000, w tym 9 stanowiących specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO - Białe Błoto, Dolina Górnej Łeby, Dolina Łupawy, Górkowski Las, Karwickie Źródłiska, Łebskie Bagna, Mierzeja Sarbska, Ostoja Słowińska, Jeziora Choczewskie) oraz 3 obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO - Lasy Lęborskie, Pobrzeże Słowińskie, Przybrzeżne Wody Bałtyku). Obszary objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000 często pokrywają się zasięgiem z innymi formami ochrony przyrody w MOF (SPN, rezerwaty). Obszary ochrony siedlisk są zazwyczaj niewielkie, rozproszone po całym terenie. Obszary ochrony ptaków skupione głównie wzdłuż wybrzeża morskiego obejmują większe powierzchnie. Poniżej przedstawiono krótki opis poszczególnych obszarów.

Białe Błoto (kod obszaru PLH220002)

Obszar Białe Błoto stanowi otoczone lasem torfowisko kotłowe, położone w krajobrazie sandrowym. W centralnej, wypiętrzającej się części torfowiska dominuje roślinność wysokotorfowiskowa. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują zbiorowiska dolinkowe. Obszar w całości zajęty jest przez siedliska z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, których zidentyfikowano tu 3 rodzaje - torfowiska wysokie z roślinnością troficzną (żywe), torfowiska przejściowe i trzęsawiska, obniżenia dolinkowe i pła mszarne. Doskonale zachowało się typowo wykształcone torfowisko kotłowe z cennymi zbiorowiskami roślinnymi i bardzo dużymi populacjami rzadkich i ginących gatunków torfowiskowych. Można tu obserwować czynny proces torfotwórczy.

Rysunek 3-3 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie i w rejonie MOF

Dolina Górnej Łeby (kod obszaru PLH220006)

Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 2550,1 ha. Obszar Górnej Łeby obejmuje dolinę rzeki Łeby, rozcinającą silnie sfałdowaną morenę denną, sandry i moreny czołowe. Rzeka płynie tu na dnach rynien subglacialnych w różnym stopniu przekształconych przez rzekę, a w górnym odcinku przecina przepływowo Jezioro Sianowskie. W rozcięciach rygli tworzy przełomy, w których przybiera charakter rzeki podgórskiej. Jej spadek na odcinku ok. 50 km wynosi 96 m. Dno doliny tworzą piaski i gliny akumulacji lodowcowej oraz torfy niskie. Zbocza o wysokości nierzadko przekraczającej 100 m, mają nachylenie od ok. 15 stopni w odcinkach rynnowych do około 40 stopni w przełomach. Są one porozcinane przez liczne doliny erozyjne, przeważnie suche; u ich podstawy występują liczne wysięki i źródła. Rzeka zaliczana jest do pstrągowo-lipieniowych. Na dnach doliny panują wielogatunkowe wilgotne łąki; zachowały się też lasy łęgowe o cechach podgórskich oraz źródła i źródliśka. W dolnych częściach stoków doliny między Stryszą Budą a Strzepczem licznie występują wiszące torfowiska źródłowe. W górnym odcinku są to buczyny, a na dnach doliny grądy i łąki, a w dolnym - mieszane lasy z dużym udziałem sosny i świerka. Na mniej stromych zboczach w odcinkach rynnowych są pola uprawne. W granicach obszaru wyróżniono 8 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących ponad 90% powierzchni. Są wśród nich bardzo rzadkie na niżu zespoły źródłiskowe, dobrze zachowane kompleksy łąk trzęślicowych i torfowisk oraz rozległe kompleksy typowo wykształconych buczyn i grądów. Znajdują się tu stanowiska rzadkich gatunków roślin źródłiskowych, łąkowych i leśnych, w tym reliktyw borealnych i górskich.

Dolina Łupawy (kod obszaru PLH220036)

Obszar obejmuje doliny rzek Łupawy i Bukowiny od wypływu z jez. Jasień. W granicach obszaru występują: naturalne, głębokie koryta rzeczne Łupawy i Bukowiny, źródliśka i niewielkie potoki, rozległe obszary łągi o podgórskim charakterze *Carici remotae-Fraxinetum* na zboczach doliny, jak również grądy dębowo-grabowe *Stellario-Carpinetum* w wielu wąwozach oraz buczyny *Luzulo-Fagetum* and *Asperulo-Fagetum*, podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie, oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach. Obszar zawiera 18 typów siedlisk z zał. I Dyrektywy Siedliskowej. Są to jednocześnie ważne siedliska fauny, niezwykle tu bogatej. Dodatkową wartość stanowią: górski i podgórski charakter rzeki, jedno z największych skupisk źródeł na Pomorzu, malowniczy krajobraz z rozległymi kompleksami lasów, duże kompleksy łągi o podgórskim charakterze, liczne rzadkie i zagrożone gat. roślin z Polskiej Czerwonej Księgi, bardzo liczna populacja słodkowodnego glonu *Hildenbrandtia rivularis*, świadcząca o czystości wód.

Górkowski Las (kod obszaru PLH220045)

Obszar obejmuje teren rezerwatu Las Górkowski, na którym występuje silnie zniekształcony kompleks boru i brzeziny bagiennnej, porastający dawne torfowisko typu bałtyckiego w dolinie Łeby. Obszar leży w pradolinie Łeby, na wysokości od 2 do 4 m n.p.m. i obejmuje enklawę leśną w rozległym terenie rolniczym. Obszar jest cenny ze względu na występujące tam typy siedlisk leśnych. Siedliska są silnie zdegradowane, lecz plan ochrony rezerwatu zmierza do ich denaturacji. Na torfowisku niskim turzycowo-szuwarowym wytworzyły się tu bór wilgotny i bór bagienny brzoźowo-sosnowo oraz las borealny (brzezina bagienna) – siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. W 2005 r. rozpoczęto projekt ich renaturalizacji, realizowany wg zapisów planu ochrony istniejącego tu rezerwatu Las Górkowski. Lasy zajmują prawie cały obszar, niewielki fragment obszaru zajmują łąki i pastwiska (ok. 3 %). Znajdują się tu również stanowiska licznych gatunków roślin podlegających w Polsce ochronie (m. in. bagno zwyczajne, konwalia majowa, paprotka zwyczajna, porzeczka czarna, kruszyna pospolita, śmiałek pogięty, borówka czarna, kalina koralowa), nie są to jednak gatunki z Załącznika II Dyrektywy siedliskowej.

Karwickie Źródlika (kod obszaru PLH220071)

Teren w 60 % zajmują siedliska rolnicze, pozostałą część zajmują lasy liściaste, mieszane oraz iglaste. Obszar jest dobrze zachowanym kompleksem źródliskowym, zajęty przez zbiorowisko łęgowe i otoczonym przez buczynę, z bogatym zestawem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Obecność wielu innych źródeł, dających początek drobnym ciekom, oraz zatorfionych zagłębień. Obszar ze źródłiskami dającymi m.in. początek rzece Unieszynce. Obszar stanowi częściowo leśny teren, z obecnością siedlisk przyrodniczych oraz licznymi źródłami, zasilającymi strumienie płynące kilkoma rynnami. Najcenniejszym obiektem jest cyrk źródliskowy wraz z otoczeniem, powstały w wyniku erozji wstecznej, z intensywnym wypływem wód podziemnych spod stromych zboczy. Kopułę źródliskową zajmuje dawne torfowisko, obecnie porożcinane przez strumienie i pokryte przez płat zbiorowiska w typie łęgu jesionowo-olszowego. Zbocza zajmują fitocenozy zespołów leśnych: kwaśnej buczyny niżowej, żywej buczyny niżowej oraz grądu subatlantyckiego. W dolinach z ciekami obecne są płaty łęgów; część terenów leśnych zajmuje rozległy płat kwaśnej dąbrowy. Teren jest bogaty w szereg gatunków roślin i niektórych zwierząt rzadkich i chronionych oraz wykazuje wysokie walory krajobrazowe.

Łebskie Bagna (kod obszaru PLH220040)

W skład ostoi wchodzi dwa bałtyckie torfowiska wysokie Łebskie Bagno oraz Czarne Bagno, położone w dolinie Łeby. Częściowo są one niestety zdegradowane na skutek działalności związanej z wydobywaniem torfu (a także w wyniku odwodnień, pożarów i zalesiania), ale wciąż zdolne są do regeneracji. Bagna otoczone są lasami bagiennymi. Wierzchowiny torfowisk w części otwarte: na Łebskim Bagnie fragmenty żywego torfowiska wysokiego w stanie zastoju oraz bardzo dobrze regenerujące zbiorowiska mszarne w dobrze uwodnionych wyrobiskach poeksploatacyjnych. Na Czarnym Bagnie zupełny brak nienaruszonych mszarów wysokotorfowiskowych. Zbocza kopuły obu torfowisk opanowane przez bory bagiennie ze spontanicznym lub nasadzanym drzewostanem. Ponad osiemdziesiąt procent terenu zasiedlana jest przez siedliska wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej (aż 60 procent stanowią bory i lasy bagiennie, 23 procent zajmowanych jest przez torfowiska wysokie, w tym niestety tylko 5 procent stanowią torfowiska żywe, reszta jest zdegradowana). Wśród gatunków roślin występujących na terenie ostoi, na szczególną uwagę zasługuje Welnianeczka damiowa, wpisana do Polskiej Czerwonej Księgi roślin jako gatunek o wysokim stopniu ryzyka wyginieciem ze względu na bardzo małą populację (przy czym gatunek nie jest zagrożony bezpośrednio, lecz w wyniku zmian zachodzących na torfowiskach).

Mierzeja Sarbska (kod obszaru PLH220018)

Obszar leżący na wysokość od 0 do 24 m n.p.m. obejmuje wąską mierzeję między Bałtykiem a kryptodepresyjnym Jezioro Sarbsko i położoną na wschód od niego równinę błot przymorskich. Ostoja stanowi jedyny na polskim wybrzeżu - poza Słowińskim Parkiem Narodowym – kompleks wydm wałowych i parabolicznych (w części ruchomych) oraz zróżnicowanych wilgotnościowo, porastających je borów bażynowych. Zagłębienia międzywydmowe (niecki deflacyjne) są wypełnione torfem. Często występują w nich mokre wrzosowiska wierzbowo-wrzoścowe, zanikające zbiorowiska mające w Polsce nieliczne stanowiska. Dużą część obszaru pokrywają zbiorowiska leśne. Oprócz borów bażynowych (ok. 75% powierzchni ostoi) występują tu dobrze zachowane, kwaśne i żywe olsy i brzeziny bagiennie. Wzrost tego terenu podnoszą zarośla z bardzo rzadką woskownicą europejską (*Myrica gale*), i (nieliczne w Polsce) stanowisko *Linaria loeselii*. Wyjątkowo licznie reprezentowane są populacje gatunków roślin naczyniowych oraz zwierząt zagrożonych i prawnie chronionych w Polsce. Jest tu stanowisko łęgowe puchacza oraz miejsce stałego pobytu takich

gatunków jak bielik i rybołów. Ponad 50% obszaru zajmuje 9 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Nadmorskie wydmy, piaszczyste plaże zajmują 16% obszaru, siedliska łąkowe i zaroślowe zajmują 2% powierzchni a siedliska leśne - 82%.

Ostoja Słowińska (kod obszaru PLH220023)

Obszar obejmuje Słowiński Park Narodowy wraz z przyległym do niego terenem od strony południowo-zachodniej. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego PN (wraz z włączonymi do parku w 2004 r. wodami morskimi), kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem, dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Występują tu ruchome wydmy, będące jednymi z największych w Europie, wznoszące się na wysokość 30 m. n.p.m. Wydmy rocznie przesuwają się od 3 do 10 m. w ostoi znajdują się również trzy słonawe jeziora przymorskie, których brzegi porasta szeroki pas szuwaru trzcinowego i pałkowego oraz otaczające je podmokłe łąki, pastwiska i lasy. Pomiedzy wydmami wykształciły się zbiorowiska psammofitów i wilgotnych wrzosowisk. Występują tu również nadmorskie bory bażynowe, będące ostatnim stadium sukcesji w tych środowiskach. Obszar uznany został za ostoje ptaków o randze europejskiej, a także wpisano go na listę obszarów Konwencji Ramsar. Stwierdzono tu występowanie 28 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 11 gatunków regularnie migrujących nie wymienionych w dyrektywie. Ponadto 11 gatunków żyjących tu ptaków wpisano do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Do lęgów przystępuje tu przynajmniej 1% krajowej populacji: bielika, orła przedniego, rybołowa, puchacza, biegusa zmiennego, i sieweczki obroźnej. Odnotowano też dość wysokie zagęszczenie kormorana czarnego i błotniaka łąkowego. W czasie przelotów występuje tu ponad 4% populacji szlaku wędrówkowego gęsi zbożowej, 3% żurawia, 2% bielaczka i ponad 1% nurogęsi. Jest to również ostoja morświna, wielu rzadkich gatunków bezkręgowców, z pijawkami i pajęczakami na czele. Stwierdzono tu również 22 gatunki roślin chronionych.

Jeziora Choczewskie (kod obszaru PLH220096)

Obszar ten jedynie we fragmencie znajduje się na terenie MOF (zachodni fragment gminy Łęczycze). Obejmuje on ochroną dwa wysunięte najdalej na północ w Polsce jeziora lobeliowe: Jezioro Choczewskie i Jezioro Czarne, wraz z częścią ich zlewni. Są one położone w krajobrazie leśnym (jez. Czarne) lub leśno-rolniczym (Jez. Choczewskie), w zlewniach dominują siedliska kwaśnej dąbrowy i olsów. Jeziora te mają znaczne, jak na jeziora lobeliowe, powierzchnie, Jezioro Czarne jest przy tym dość głębokie (głęb. maks. 21 m). Jezioro Choczewskie jest płytkim, mezotroficznym i stosunkowo bogatym w wapń zbiornikiem. Cechą charakterystyczną roślinności tego jeziora jest współwystępowanie zbiorowisk roślinnych z klasy *Littorelletea* (*Isoëto-Lobelietum littorelletosum*, niewielkie płyty *Isoëto-Lobelietum lobelietosum*), *Charetea* (głównie *Charetum asperae*) oraz ze związku *Potamion* (m.in. *Potametum lucentis*). W jeziorze w przeszłości notowano populację *Luronium natans*, w 2008 roku nie potwierdzono stanowiska. Jezioro Czarne jest oligotroficznym zbiornikiem o wodzie kwaśnej (pH 5,25) i ubogiej w wapń i węglany (zawartość Ca 6,7 mg/dm³), o niskim przewodnictwie elektrolitycznym (28 S/cm). Jezioro to jest silnie przekształcone w wyniku włączenia go w sieć melioracyjną i stały dopływ wód melioracyjnych. W związku z tym woda jeziora jest bogata w substancje humusowe i silnie zabarwiona (240 mg Pt/dm³). Roślinność podwodna jest uboga, słabo wykształcona, a jej występowanie ograniczone jest do głębokości 0,5 m. W litoralu występują płyty *Isoëto-Lobelietum typicum* oraz *Isoëtetum echinosporae*.

Lasy Lęborskie (kod obszaru PLB220006)

Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) o powierzchni 8565,3 ha. Lasy Lęborskie, nazywane też Puszcza Wierchucińską są jednym z dwóch najdalej na północ położonych zwartych kompleksów leśnych w Polsce. Jest to obszar o urozmaiconej rzeźbie terenu, od lekko pagórkowatej na północy, po zdecydowanie falistą na południu, gdzie znajdują się najbardziej strome zbocza. W sąsiedztwie obszaru przepływają dwie rzeki, od południa Łeba, a po wschodniej stronie Reda. Na terenie ostoi znajduje się kilka jezior, z których największymi są: J. Czarne, J. Dąbrze oraz J. Salino. Obszar charakteryzuje się występowaniem sieci małych strumieni (największy ciek: Kanał Chelst), oczek śródleśnych czy bezodpływowych, zabagnionych zagłębień. Dominującym typem siedlisk są lasy mieszane, dużo rzadziej pojawiają się siedliska boru i boru mieszanego. Głównie występującymi gatunkami drzew na terenie ostoi są sosna, świerk, buk, dąb i brzoza. Lasy Lęborskie stanowią ostoję dla wielu gatunków ptaków, z których co najmniej 8 zostało wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, a 2 spośród nich zostały umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze, jako gatunki zagrożone. Obszar stanowi ostoję dla takich gatunków ptaków jak:

bielik, żuraw, lelek, dzięcioł czarny, lerka, mucholówka mała, gąsiorek, włośchatka. Liczebność tego ostatniego gatunku kwalifikuje Lasy Lęborskie do międzynarodowej ostoi ptaków. Na obszarze ostoi spotkać można gatunki roślin objęte całkowitą ochroną prawną w Polsce takie jak m.in. podrzeń żebrowiec, wawrzynek wilczczyko, stoplamek plamisty, długosz królewski, pióropusznik strusi, pełnik europejski, wiciokrzew pomorski. Na terenie tym znajdują się rezerваты przyrody: Długosz Królewski w Łęczynie, Choczewsko-Saliński Obszar Chronionego Krajobrazu oraz OChK Pradoliny Łeby-Redy.

Pobrzeże Słowińskie (kod obszaru PLB220003)

Obszar zajmuje dobrze zachowane, wykształcone typowe na dużych powierzchniach siedliska charakterystyczne dla terenów nadmorskich. Spośród nich 9 rodzajów siedlisk europejskich. Stanowiska 12 gatunków rzadkich i zagrożonych mających znaczenie europejskie, w tym rośliny naczyniowe, bezkręgowce: pijawki, pajęczaki, ważna ostoja ptasia o randze europejskiej, m.in.: bocian czarny i biały, bąk, bielaczek, bielik, błotniak stawowy i łąkowy, orliki, derkacz, żuraw, rybitwy, puchacz, dzierzba gąsiorek. To także siedlisko ptaków migrujących: świstuna, gęsi, nurogęsi, mewy srebrzystej. Obszar chroni krajobraz różnorodnych form morfologicznych, obserwowanych na Mierzei Gardnieńsko-łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m.), wędrujące w tempie 3-10 m rocznie. 2 największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko i Gardno wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi.

Przybrzeżne wody Bałtyku (kod obszaru PLB990002)

Obszar obejmuje pas wód przybrzeżnych Bałtyku o około 15 kilometrowej szerokości i głębokości osiągającej od 0 do 20 m. Rozciąga się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego po granicę z ostoją Zatoki Pomorskiej przebiegającą prostopadle do zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łazy). Dno morskie jest nierówne, deniwelacje dna sięgają 3 m. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są morskie ssaki duże - foki szare i obrączkowane oraz morświny. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Szczególne znaczenie mają również populacje lodówki, nurnika i uhli.

3.2.4. Obszary chronionego krajobrazu

Znaczna część MOF objęta jest ochroną z uwagi na utworzenie obszarów chronionego krajobrazu. Celem ochrony OChK jest wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Na terenie MOF wyróżnić można cztery obszary chronionego krajobrazu:

- „**OChK fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na południe od Lęborka**” (częściowo na terenie gminy Cewice, Lębork i Nowa Wieś Lęborska). Obejmujący kompleks największych w województwie jezior lobeliowych oraz cenne, zwarte obszary leśne o urozmaiconym składzie gatunkowym i zróżnicowanej strukturze wiekowej. Urozmaicenie krajobrazu podkreśla szeroka pradolina Łeby na północy oraz przełomy rzek płynących z południa.
- „**OChK Doliny Łeby**” – obejmujący przełomowy odcinek Łeby o silnym zróżnicowaniu rzeźby terenu.
- „**OChK Pradolina Łeby-Redy**” (częściowo na terenie gminy Łęczycy). Obejmuje on dno pradoliny rzecznej wraz ze zboczami stref krawędziowych Pojezierza Kaszubskiego i Wysoczyzny Żarnowieckiej.
- „**Choczewsko-Saliński OChK**” (częściowo na terenie gminy Łęczycy). Na terenie gminy Łęczycy obejmuje on rozległy, ale dość silnie przekształconym kompleksem leśnym zdominowanym przez grądy.

3.2.5. Inne formy ochrony przyrody

Na terenie MOF zlokalizowane są jeszcze inne formy ochrony takie jak:

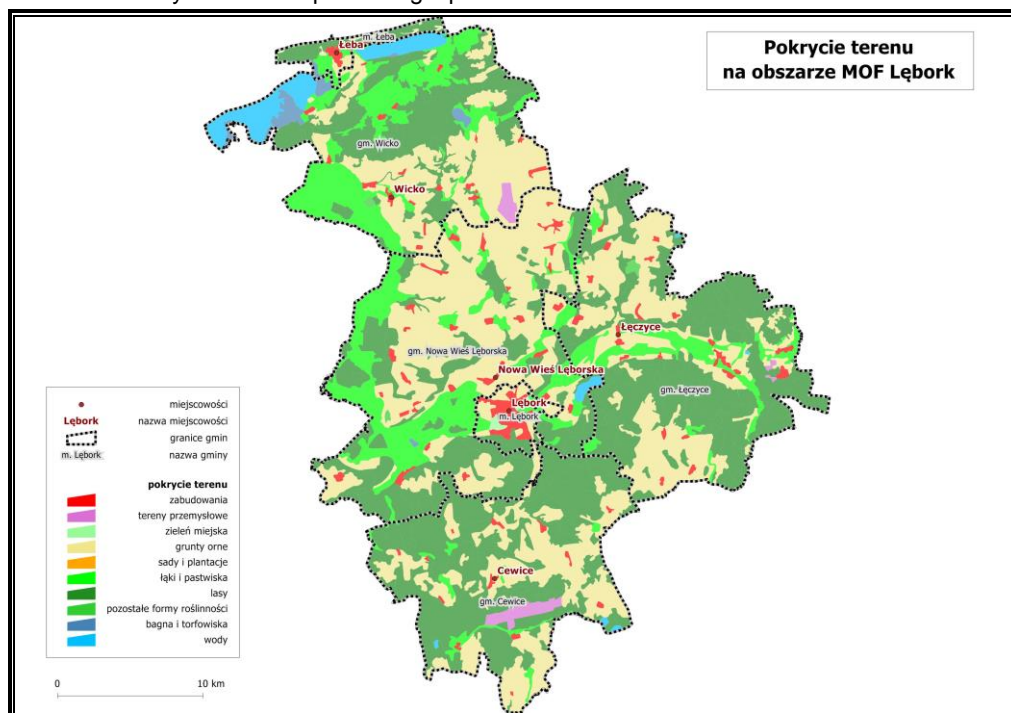
- **Użytki ekologiczne** - są to pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk. Do nich zaliczyć można naturalne zbiorniki wodne: oczka, bagienka, kępy drzew i krzewów, torfowiska, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wydmy. Na terenie MOF utworzonych jest ponad trzydzieści takich form ochrony przyrody. Są to m.in.: Wąska Łączka, Ciągi Słonek, Trójkątna Łączka, Storczykowa Łąka, Margłowa Łąka, Sarnia Łąka, Oskowskie Szuwały, Łąka nad Jeziorem Oskowskim, Rozlewiska Jeziora Święte, Długa Łączka, Karwicka Łąka, Nad Grążelowym Jeziorem, Nad Rzeką Unieszynką, Torfowa Łąka, Łąka nad Torowiskiem, Kostroga, Torfowiska w Rozłazinku, Źródłiskowa Łąka, Źródlika Redy, Brzeziński Moczar, Kacza Łąka, Dwojaczki, Łęczycki Moczar, Diabelski Opar, Maluszek, Zolnica, Wysokie, Żurawia Łąka, Bagienko, Leśne Bagienko, Staw Samotnika.
- **Pomniki przyrody** - na terenie MOF znajduje się blisko 200 pomników przyrody (w zdecydowanej większości okazów drzew) – najwięcej w gminach Wicko i Łęczyce. W samej gminie Łęczyce projektuje się objęcie ochroną kolejnych 420 okazów drzew i głązów narzutowych. Liczba pomników przyrody również wyróżnia MOF Lęborka na tle porównywanych powiatów.

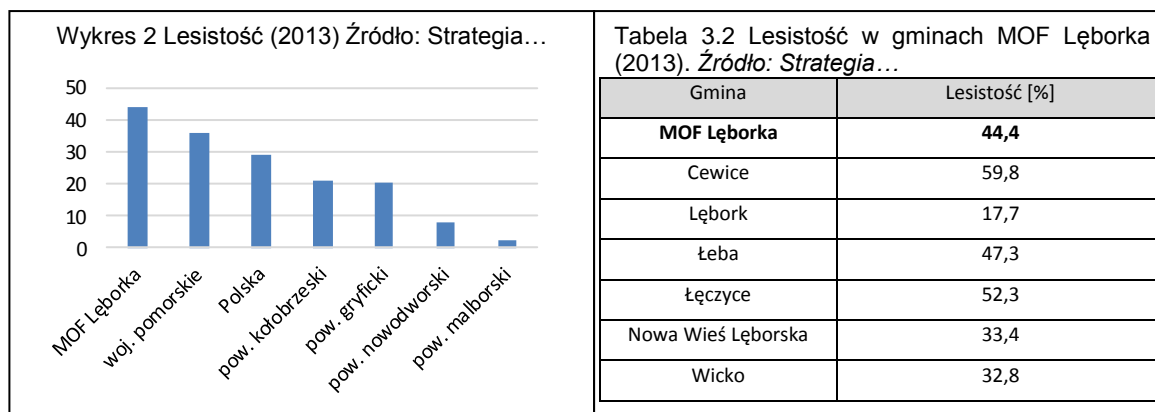
3.3. Lasy

Tereny MOF porastają zwarte kompleksy leśne różnych typów – z racji zróżnicowania gleb i form powierzchniowych. Występują tu zarówno świeże bory sosnowe jak i lasy liściaste, m.in. buczyna pomorska oraz związane z terenami podmokłymi łągi i olsy. Lasy stanowią niemal połowę obszaru (Wykres 2, Tabela 3.2). Lesistość znacznie przekracza średnią krajową (30%) oraz wojewódzką (36%) i jest szczególnie wysoka w gminach Łęczyce i Cewice (zwarta Puszcza Kaszubska). W gminie Łęczyce częściowo leży także drugi zwarty kompleks leśny – Lasy Lęborskie.

Różny sposób zagospodarowania i wykorzystania terenu na obszarze MOF jest uwidoczniony na poniższej mapie.

Rysunek 3-4 Sposób zagospodarowania terenu na obszarze MOF

3.4. Wody na terenie MOF

3.4.1. Wody powierzchniowe

MOF położony jest w obrębie zlewni 4 rzek przymorskich: Łeby, Łupawy, Redy i Piaśnicy w regionie wodnym Dolnej Wisły. Występują tam też inne mniejsze ciekі takie jak np. : Okalica, Unieszynka, Bukowina, Okalica, Kisewa, Struga, Węgorza oraz Jeżowska Struga.

Na terenie MOF wydzielonych zostało szereg jednolitych części wód powierzchniowych¹⁵ (zarówno rzecznych jak i jeziornych). Ich zestawienie przedstawiono w poniższych tabelach.

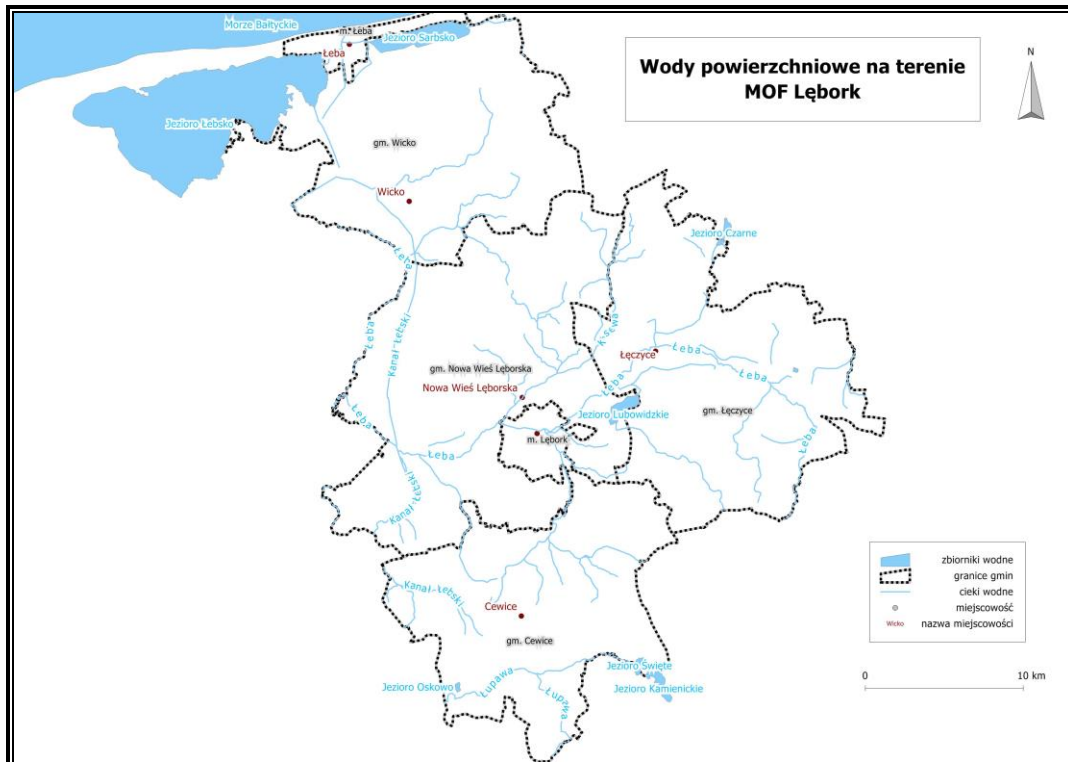
Tabela 3.3 Wykaz JCWP rzecznych występujących na terenie MOF

Nazwa JCWP rzecznej	Kod JCWP
Białogardzka Struga	PLRW200017476569
Bukowina od wypływu z jez. Kamienieckiego do ujścia	PLRW20002047429
Bukowina z jez. Kamienieckim	PLRW200017474259
Charbrowska Struga	PLRW20001747658
Chełst do wpływu do jez. Sarbsko	PLRW200017476925
Dopływ z Chlewnicy	PLRW20001747652
Dopływ z jez. Czarnego	PLRW2000262334
Dopływ z jez. Czarnego	PLRW2000174769274
Dopływ z Kaczkowa	PLRW20001747616
Dopływ z Łabieńca	PLRW2000174769276
Dopływ z polderu Charbrowo	PLRW2000174765769
Jeżowska Struga	PLRW20001747614
Kanał Żarnowski	PLRW20000476792
Kisewska Struga	PLRW200017476329
Łeba od Dębnicy do Pogorzeli	PLRW20001947639
Łeba od jez. Łebsko z Chełstem od wpływu do jez. Sarbsko	PLRW20002247699
Łeba od Pogorzeli do wypływu z jez. Łebsko	PLRW200024476799
Okalica	PLRW20001747629

¹⁵ **Jednolita część wód (JCW)** – podstawowa jednostka gospodarki wodnej (łącznie z ochroną środowiska) w myśl polskiego prawa wodnego, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną. Jednolita część wód jest pojęciem obejmującym zarówno zbiorniki wód stojących, jak i ciekі, a także przybrzeżne fragmenty wód morskich i wody podziemne.

Nazwa JCWP rzecznej	Kod JCWP
Pogorzelica z jez. Kozim	PLRW20001747649
Reda do Bolszewki	PLRW20001747839
Sitnica	PLRW20001747634
Węgorza z jez. Lubowickim	PLRW200017476189

Rysunek 3-5 Wody powierzchniowe na terenie MOF

W latach 2010-2011 monitoringiem objęto 6 rzek Powiatu Lęborskiego. Badania parametrów fizycznych, chemicznych i biologicznych realizowane były na 9 stanowiskach pomiarowo-kontrolnych, co umożliwiło określenie stanu wód środkowej Łeby oraz dolnych biegów jej dopływów, tj. Rzehcinki, Okalicy, Pogorzelicy, Chelstu i Charbrowskiej Strugi. Analiza uzyskanych wyników wykazała generalnie II-klasową jakość biologiczną i fizykochemiczną większości monitorowanych rzek. W rezultacie, stan ekologiczny monitorowanych rzek prezentował się dobrze, za wyjątkiem wód Okalicy, dla których osiągnął poziom umiarkowany. W zakresie stanu chemicznego, który w przekrojach Chocielewko i Łeba przedstawiał się dobrze, wyróżniła się zła jakość rzeki Łeby monitorowanej w Cecenowie [62], [61].

W 2012 roku WIOŚ w Gdańsku przeprowadzał monitoring diagnostyczny i operacyjny w celu ustalenia stanu JCWP. Rzeka Łeba objęta została monitoringiem diagnostycznym jak i operacyjnym. Na terenie gminy Łęczycza rzeka Łeba objęta została monitoringiem operacyjnym. Stan/potencjał ekologiczny rzeki Łeby prezentował się podobnie jak większość badanych wód płynących woj. pomorskiego (70,6% ogółu JCW) i przy zgodności wyników badań biologicznych oraz fizykochemicznych, w tym substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, osiągnął poziom dobry [60]. Również wyniki monitoringu prowadzonego na Łebie (na JCWP Łeba od Pogorzelicy do wypł. z jez. Łebsko PLRW200024476799) wykazały, że jego stan jest dobry [60].

Rysunek 3-6 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu diagnostycznego prowadzonego na obszarze województwa pomorskiego w 2012r. (wg. [60])

Dodatkowo na jego terenie występuje kilka naturalnych zbiorników wodnych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje jezioro Łebsko, będące jednocześnie największym jeziorem powiatu lęborskiego. Zbiornik znajduje się na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Zaliczany jest do grupy jezior przybrzeżnych, czyli zbiorników oddzielonych od morza mierzeją, które wcześniej istniały jako zatoka morska. Jezioro Łebsko do dziś pozostaje akwenem o słonawym charakterze, co jest jedną z jego wyróżniających cech. Ponadto jezioro jest dość płytkie. Atrakcyjne jego położenie to efekt sąsiedztwa wydm Mierzei Łebskiej, która oddziela jezioro od Bałtyku. Do jezior przybrzeżnych zaliczane jest również jezioro Sarbsko, będące drugim co do wielkości zbiornikiem tego obszaru. Usytuowane we wschodniej części otuliny Słowińskiego Parku Narodowego. Sarbsko jest jeziorem kryptodepresyjnym, lustro wody znajduje się na wysokości 0,5 m n.p.m.

Wśród innych mniejszych jezior (jednak o powierzchni powyżej 5ha) wyróżnić można:

- Jezioro Oskowo
- Jezioro Brody (Żurawie)
- Jezioro Osowskie
- Jezioro Łebsko
- Jezioro Sarbsko
- Jezioro Czarne
- Jezioro Lubowidzkie
-

Biorąc pod uwagę podział na poszczególne JCWP – wśród jezior na terenie MOF wyróżnić można:

Tabela 3.4 Wykaz JCWP rzecznych występujących na terenie MOF

Nazwa JCWP jeziornej	Kod JCWP
J. Łebsko	PLLW21045
J. Sarbsko	PLLW21047
J. Lubowidzkie	PLLW21040
J. Kamienickie	PLLW21016

Monitoringiem stanu jakości wód jezior w roku 2011 i 2012, na terenie MOF, objęto jezioro Łebsko. W wyniku pomiarów ustalono, że:

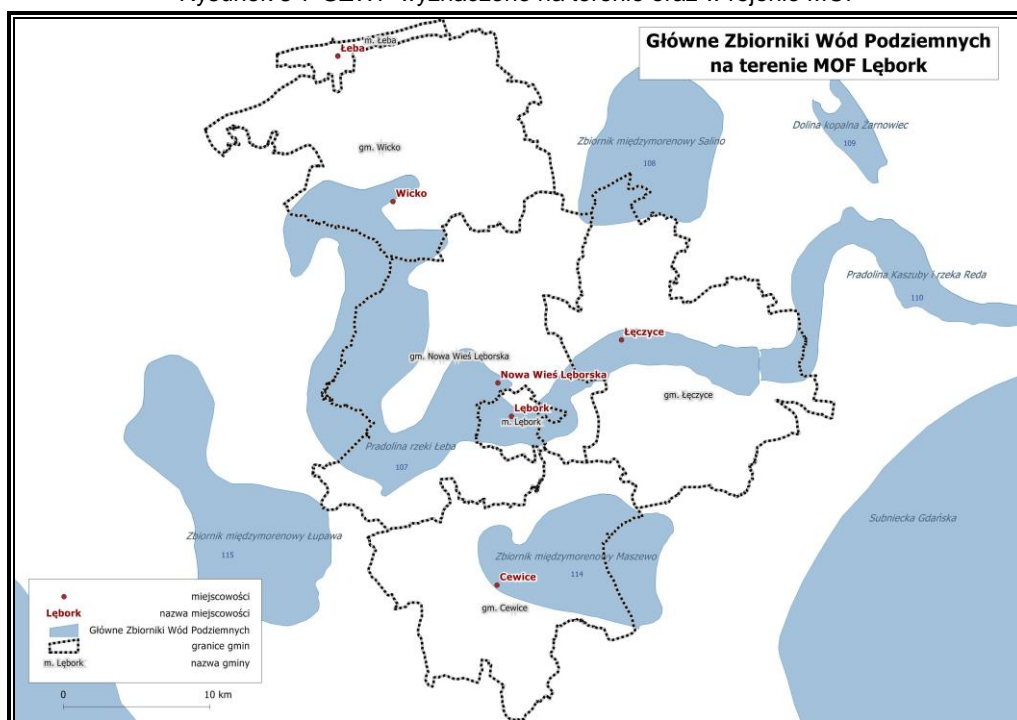
- w ocenie klasa elementów biologicznych – wody jeziora osiągnęły III klasę,
- w ocenie klasa elementów fizykochemicznych – stan wód jeziora oceniono jako poniżej dobrego
- stan ekologiczny jeziora osiągnął poziom umiarkowany,
- ogólnie stan tego JCW określono jako zły

3.4.2. Wody podziemne

Na terenie MOF zlokalizowane są następujące Główne Zbiorniki Wód Podziemnych¹⁶:

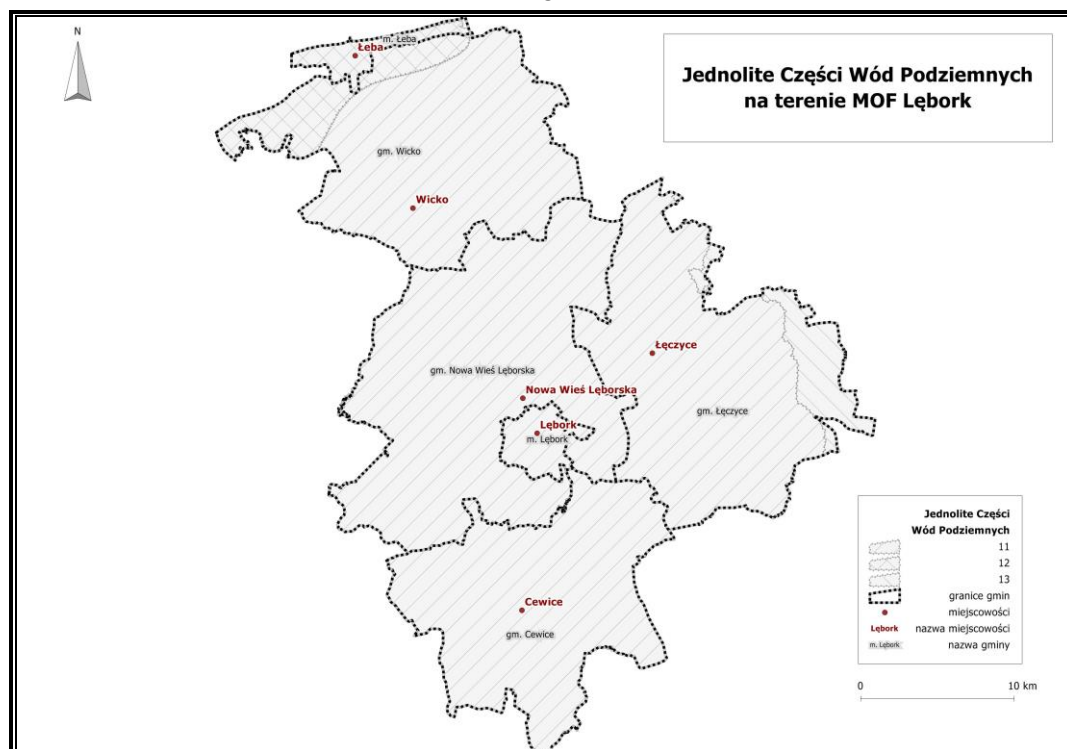
- Obszar GZWP 107 – „Pradolina rzeki Łeby” – Teren zbiornika obejmuje szeroką dolinę rzeki Łeby, użytkowaną rolniczo. Natomiast obszar zasilania położony na wysoczyznach Pobrzeża Kaszubskiego oraz pojezierza Kaszubskiego poza użytkowaniem rolniczym w znacznej części porośnięty jest lasami. Brak jest izolacji wód zbiornika przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenu.
- Obszar GZWP 108 – „Zbiornik międzymorenowy Salino”. Zbiornik ten położony jest na wododziale Bychowskiej Strugi, Redy i Łeby i w związku z tym jest zasilany w wyniku infiltracji opadów z obszaru nieprzekraczającego obszaru zbiornika. Sam zbiornik jest położony w większości na terenie gminy Choczewo i częściowo gminy Łęczycze. Tereny są w większości użytkowane rolniczo. Zakwalifikowany jako odporny na zanieczyszczenia.
- Obszar GZWP 110 – „Pradolina Kaszuby” – Na terenie MOF znajduje się tylko jego początkowy fragment obejmujący Zbiornik Redy i Zagórskiej Strugi – obszarem zasilania jest zlewnia rzeki Redy i Zagórskiej Strugi. Brak jest izolacji wód zbiornika przed przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni terenu.
- Obszar GZWP 114 – „Zbiornik międzymorenowy Maszewo” – o powierzchni ok. 81,8 km², zakwalifikowany jako odporny na zanieczyszczenia.

Rysunek 3-7 GZWP wyznaczone na terenie oraz w rejonie MOF

¹⁶ GZWP zostały wyodrębnione ze względu na ochronę największych zasobów wód podziemnych, z uwagi na ich cechy, wydajność ujęć, przewodność utworów i czystość.

Rysunek 3-8 Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Podziemnych (JCWPd) wyznaczone na terenie MOF

Z uwagi na zapisy Ramowej Dyrektywy Wodnej, dla potrzeb gospodarowania wodami podziemnymi wydziela się jednolite części wód podziemnych. Jednolita część wód podziemnych (JCWPd) oznacza określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

W granicach MOF wyodrębniono

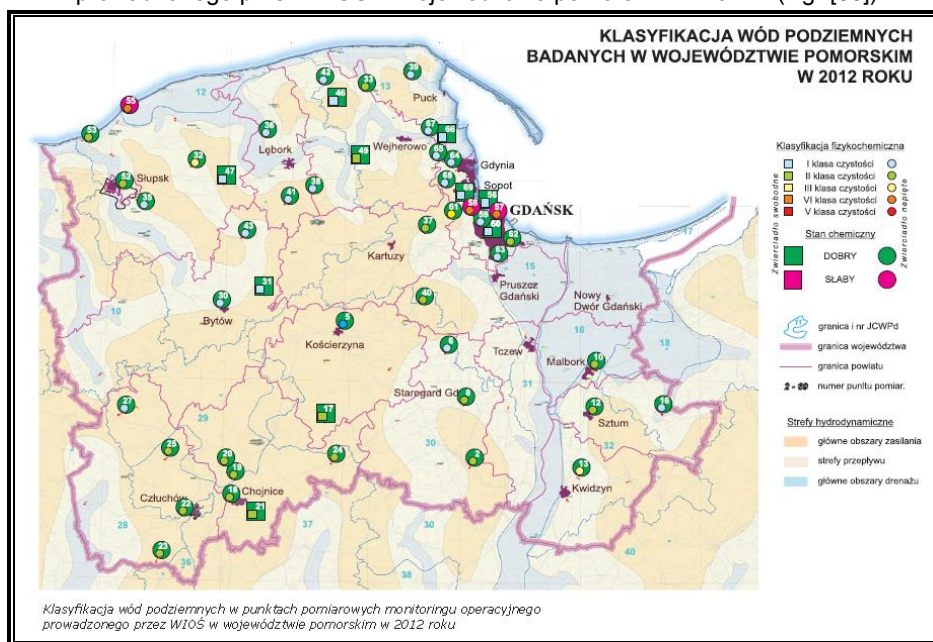
- JCWPd 11
- JCWPd 12
- JCWPd 13

Obszar JCWPd 11 na analizowanym terenie obejmuje zlewnie Łupawy i Łeby. Główne poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych. System wodonośny jest głęboko rozbudowany w profilu pionowym. Wyróżnia się zasobna struktura pradoliny Redy-Łeby (GZWP 107) oraz innych głównych zbiorników wód podziemnych. Natomiast obszar JCWPd 12 w granicach powiatu obejmuje występujący tutaj fragment obszaru Słowińskiego Parku Narodowego wraz z otoczeniem. JCWPd 13 zlokalizowane jest w zachodniej części gminy Łęczyce

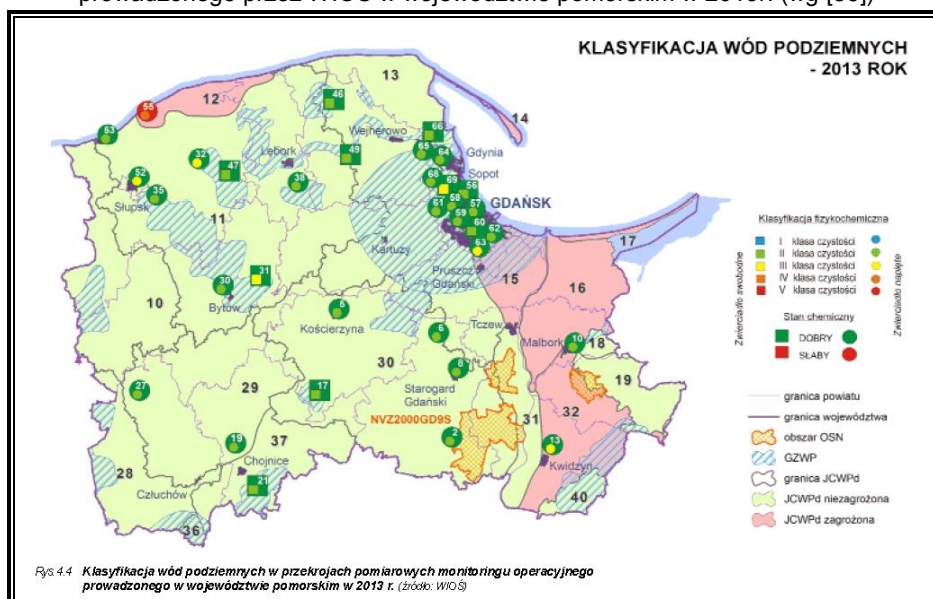
Klasyfikacja wód podziemnych województwa pomorskiego badanych w 2012 roku w ramach monitoringu krajowego realizowanego przez PIG. Badania prowadzone na terenie gminy Łęczyce w miejscowości Bożepole Małe wykazały, iż jednolitej części wód podziemnych nr 11 wody zakwalifikowano do III klasy jakości (wody o zadowalającej jakości).

Rysunek 3-9 Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu operacyjnego prowadzonego przez WIOŚ w województwie pomorskim w 2012r. (wg. [60])

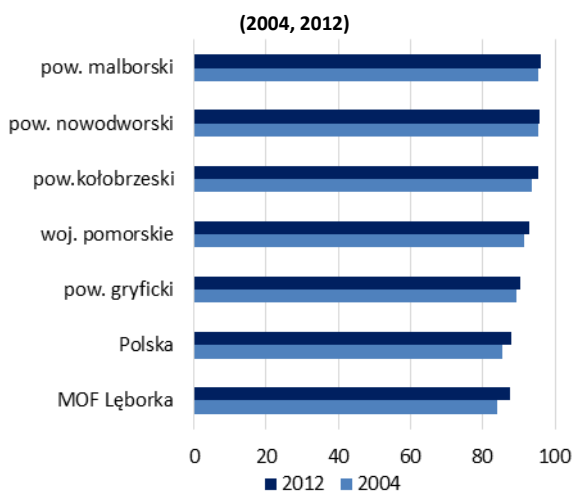
Rysunek 3-10 Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu operacyjnego prowadzonego przez WIOŚ w województwie pomorskim w 2013r. (wg [59])

3.5. Infrastruktura sieciowa

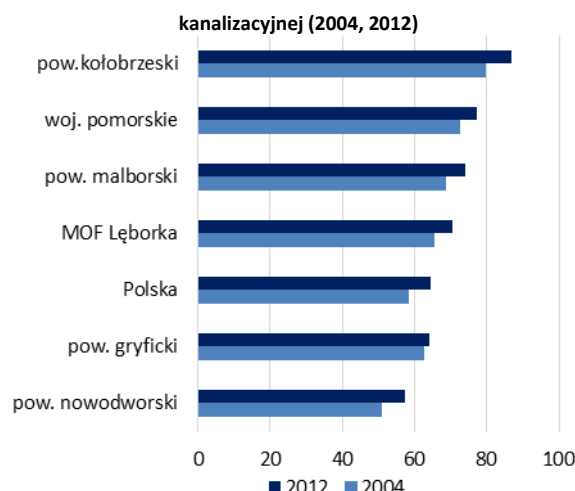
Dostęp do infrastruktury sieciowej na terenie MOF Lęborka jest nieco słabszy zarówno w zestawieniu ze średnią wojewódzką, jak i na tle grupy porównawczej. Szczególnie w zakresie dostępu do sieci wodociągowej i gazowej (Wykres 3; Wykres 5). Stosunkowo mały odsetek osób korzysta również z oczyszczalni ścieków. Należy jednak zauważyć, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wyraźnie wzrósł. O blisko 10 punktów procentowych wzrósł odsetek osób z dostępem do oczyszczalni ścieków. Równocześnie obserwowany jest lekki spadek odsetka osób mających dostęp do sieci gazowej, co związane jest ze zjawiskiem suburbanizacji (poza Lęborkiem sieć gazowa występuje na terenie MOF w bardzo ograniczonym zakresie).

Wykres 3. Odsetek mieszkańców z dostępem do sieci wodociągowej

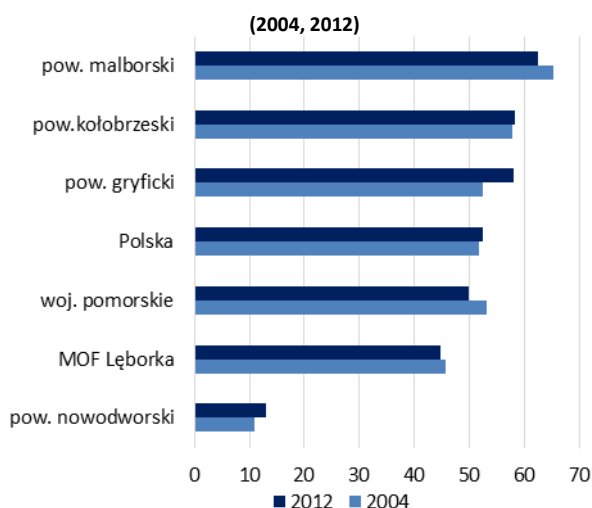
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 4. Odsetek mieszkańców z dostępem do sieci

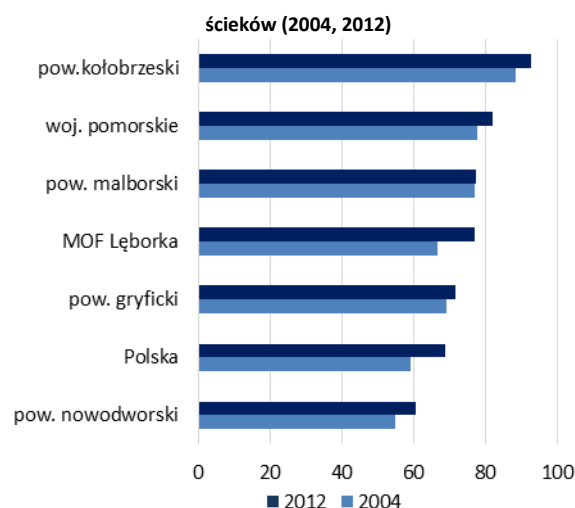
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 5. Odsetek mieszkańców z dostępem do sieci gazowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 6. Odsetek mieszkańców z dostępem do oczyszczalni

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Źródło: Strategia...

Obszar MOF cechuje dodatkowo znaczące zróżnicowanie wewnętrzne (Tabela 3.5). Wyposażenie w instalacje sieciowe jest zdecydowanie lepsze w gminach miejskich – Lęborku oraz Łebie (poza siecią gazową, która w Łebie podobnie jak na obszarach wiejskich prawie nie występuje). Ze słabszą dostępnością mamy do czynienia w gminach Wicko, Nowa Wieś Lęborska oraz Łęczycze.

Tabela 3.5 Odsetek mieszkańców z dostępem do infrastruktury sieciowej (2012) Źródło: Strategia...

Gmina	Wodociąg	Kanalizacja	Sieć gazowa	Oczyszczalnia ścieków
MOF Lęborka	87,6	70,5	44,7	76,8
Cewice	78,4	59,1	0,4	65,9
Lębork	98,2	93,6	93,5	97,1
Łeba	97,3	95,2	1,1	98,5
Łęczycze	70,5	49,7	0,0	74,5
N. Wieś Lęborska	86,4	39,1	10,7	45,2
Wicko	65,9	42,6	1,0	30,9

Istotny problem w dziedzinie gospodarki komunalnej stanowi sezonowość ruchu turystycznego w Łebie, jednak tamtejsza oczyszczalnia ścieków została w 2000 roku przystosowana do takich warunków pracy. Warto zauważyć, że kwestia infrastruktury sieciowej jest tym polem, gdzie już od lat poszczególne gminy MOF dobrowolnie ze sobą współpracują. Wśród przykładów współpracy można wymienić zasilanie lęborskich wodociągów przez wodę czerpaną z terenu gminy Cewice, czy też utworzenie i obsługę wspólnych zlewni ścieków obejmujących Lębork, części gmin Cewice i Nowa Wieś Lęborska oraz Łebę i północną część gminy Wicko.¹⁷

Infrastrukturą sieciową, która wymaga modernizacji jest sieć ciepłownicza. Na terenie powiatu lęborskiego zasilana jest przez 13 kotłowni. Obiekty ciepłownicze MOF wymagają modernizacji. W Lęborku przeprowadzone badania zanieczyszczenia powietrza wskazują na przekroczenia dopuszczalnych norm. Problemem jest ponadto zły stan techniczny izolacji termicznych sieci, co przyczynia się do pogorszenia parametrów jej działania. Modernizacja sieci ciepłowniczej ma szczególnie duże znaczenie biorąc pod uwagę liczne projekty termomodernizacyjne zrealizowane na terenie MOF. Osiągane w ich wyniku korzyści nie powinny być niwelowane przez niedoskonałości sieci.

3.6. Stan jakości powietrza

Począwszy od 2002 roku rocznej oceny jakości powietrza dokonuje się w tzw. strefach. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami MOF zlokalizowany jest w strefie pomorskiej. Zgodnie z przepisami w ocenie przeprowadzonej pod kątem ochrony zdrowia uwzględniono następujące zanieczyszczenia: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył zawieszony PM10 i PM2,5, metale (ołów, arsen, nikiel i kadm) i benzo(a)piren zawarte w pyłe PM10.

W rocznej ocenie jakości powietrza strefy o najwyższych stężeniach (przekroczenia normy) zaliczono do klasy C, dla której istnieje ustawowy obowiązek sporządzenia programów ochrony powietrza (POP). W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:

- Klasa A – gdy poziom substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego;
- Klasa B – poziom choćby jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji;
- Klasa C – poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji (jeżeli dla substancji nie został określony margines tolerancji – poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny).

W przypadku klasyfikacji stref dla celów długoterminowych stosuje się natomiast dwuklasową skalę:

- Klasa D1 - poziom substancji nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- Klasa D2 - poziom substancji przekracza poziom celu długoterminowego.

Poniżej przedstawiono podsumowanie wyników badań z lat 2012 i 2013 prowadzonych przez WIOŚ. Dla porównania przedstawiono także wyniki badań dla strefy trójmiejskiej.

Tabela 3.6 Klasyfikacja stref województwa pomorskiego w 2012r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia powietrza pod kątem ochrony zdrowia (wg. [60])

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy											Uwagi	
			SO ₂	NO ₂	CO	PM10	PM2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P		O ₃
1.	Aglomeracja trójmiejska	PL2201	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A (D2)	niedotrzymane poziomy dla pyłu zawieszonego PM10 / niedotrzymane poziomy docelowe (2013r.) benzo(a)pirenu / niedotrzymane poziomy dla ozonu w przypadku celów długoterminowych (2020r.)
2.	Strefa pomorska	PL2202	A	A	A	C	B	A	A	A	A	A	C	A (D2)	niedotrzymane poziomy dla pyłu PM10 / niedotrzymane poziomy docelowe (2013r.) benzo(a)pirenu / niedotrzymane poziomy dla ozonu w przypadku celów długoterminowych (2020r.)

¹⁷ Uchwała nr 472/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Lębork i wyznaczeniu aglomeracji Lębork; Spółka Wodna „Łeba”, <http://swleba.pl/>

Tabela 3.7 Klasyfikacja stref województwa pomorskiego w 2012r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia powietrza pod kątem ochrony zdrowia (wg. [59])

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy											Uwagi	
			SO ₂	NO ₂	CO	PM10	PM2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P		O ₃
1.	Aglomeracja trójmiejska	PL2201	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A (D2)	niedotrzymane poziomy docelowe (2013r.) benzo(a)pirenu; niedotrzymane poziomy dla ozonu w przypadku celów długoterminowych (2020r.)
2.	Strefa pomorska	PL2202	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A	C	A (D2)	niedotrzymane poziomy dla pyłu PM10 i PM2,5; niedotrzymane poziomy docelowe (2013r.) benzo(a)pirenu; niedotrzymane poziomy dla ozonu w przypadku celów długoterminowych (2020r.)

Biorąc pod uwagę zanieczyszczenie benzo(a)pirenem, obie strefy - trójmiejską i pomorską – zaliczono do klasy C. Z powodu zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10 i PM2,5 do klasy A zaliczono strefę trójmiejską, strefę pomorską - do klasy C. Ze względu na pozostałe wskaźniki zanieczyszczeń, oprócz ozonu, zważywszy na poziom celów długoterminowych, obie strefy zalicza się do klasy A.

Duża skala przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego związana jest ze źródłami emisji odpowiedzialnymi za ich obecność w powietrzu, przede wszystkim ze znacznym udziałem spalania paliw w celach grzewczych, a w szczególności w małych paleniskach sektora bytowo-komunalnego: w piecach i kotłach na paliwo stałe (węgiel, drewno itp.). Te zanieczyszczenia powszechnie występują na terenach, gdzie stosuje się ten rodzaj ogrzewania (problem tzw. emisji niskiej). Z drugiej strony wartość kryterialna określona dla benzo(a)pirenu (1 ng/m³ dla stężenia średniego rocznego), jest uznawana za niezwykle rygorystyczną, trudną do utrzymania nie tylko w warunkach polskich. Benzo(a)piren wykazuje wyraźną sezonową zmienność stężeń. Wartości dobowych stężeń tego zanieczyszczenia w sezonie grzewczym są zawsze wielokrotnie wyższe niż w okresie pozagrzewczym. Do wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego w całym okresie wykonywania pomiarów (2007-2013) zawsze przyczyniały się wysokie stężenia z okresu zimy. Latem zawartość benzo(a)pirenu w powietrzu spada praktycznie do zera.

Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że w ostatnich latach utrwaliła się stała tendencja do obniżenia emisji oraz zwiększenia redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na stan ten wpływ mają:

- ograniczenia ilości spalanych paliw w wyniku działań oszczędnościowych,
- poprawa jakości spalanych paliw (niższa zawartość siarki i popiołu),
- restrukturyzacja lokalnych systemów grzewczych polegająca na eliminacji tradycyjnych kotłowni węglowych na rzecz instalacji olejowo-gazowych.

3.7. Gospodarka odpadami

W dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi współpraca gmin z obszaru MOF jest intensywna. W 1994 roku otwarto Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. w Czarnówku (gmina Nowa Wieś Lęborska), który poza wszystkimi gminami MOF obsługuje również gminy z powiatów wejherowskiego i puckiego (a docelowo ma objąć działaniem aż 21 gmin położonych na północy województwa).

Roczna zdolność przerobu odpadów w ZZO w Czarnówku wynosi 30 000 Mg. Zakład wyposażony jest m.in. w:

- mechaniczno-ręczną sortownię o wydajności 100 Mg/dobę przeznaczoną do sortowania zarówno zmieszanych odpadów komunalnych, jak i pochodzących z selektywnej zbiórki wraz z placem manewrowym i magazynowym,
- kompostownię bioreaktorową o przepustowości 25 000 Mg/rok, przeznaczoną do kompostowania frakcji organicznej wydzielanej na sortowni oraz osadów ściekowych wraz z placem dojrzewania i placem manewrowym oraz magazynem materiału wsadowego.

Dzięki kolejnym inwestycjom związanym z tym zakładem na terenie MOF gospodarka odpadami nie stanowi większego problemu. Niezbędnym krokiem mającym na celu osiągnięcie docelowego stanu ZZO będzie realizacja III etapu rozbudowy zakładu przy współudziale środków Regionalnego Programu

Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020.¹⁸

W granicach MOF brak jest innych (czynnych) składowisk, przeznaczonych do unieszkodliwiania odpadów komunalnych. W przeszłości na omawianym obszarze funkcjonowało 15 składowisk odpadów, które obecnie są zamknięte.

3.8. Klimat akustyczny

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny badanego obszaru zaliczyć należy komunikację drogową – w szczególności uciążliwości związane z funkcjonowaniem DK 6¹⁹ oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu. Skala zagrożeń hałasem przemysłowym nie jest zbyt duża, a zasięg jego oddziaływania ma zwykle charakter lokalny.

Tabela 3.8 Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnik L_{DOWN} na terenie powiatu Lęborskiego (wg. [63])²⁰

wskaźnik L _{DOWN}	Powiat Lęborski				
	< 5 dB	5-10dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,117	0,043	0,028	0,008	0,00005
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,060	0,019	0,015	0,008	0,001
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,198	0,063	0,050	0,026	0,003
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	1	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Tabela 3.9 Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnik L_N na terenie powiatu Lęborskiego (wg. [63])²¹

wskaźnik L _N	Powiat Lęborski				
	< 5 dB	5-10dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,099	0,048	0,025	0,005	0
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,036	0,017	0,014	0,001	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,0119	0,056	0,046	0,003	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	1	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

¹⁸ Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina”, <http://zso-czarnowko.pl/>

¹⁹ Wyniki wykonanych na zlecenie GDDKiA Map akustycznych dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego z kwietnia 2012 r. wykazały, że droga krajowa nr 6 charakteryzuje się ponadnormatywnym oddziaływaniem na chronione tereny przyległe w zakresie oddziaływań akustycznych. Należy jednak zwrócić uwagę, że mapy te zostały wykonane w oparciu o ówczesnie obowiązujące dopuszczalne poziomy hałasu.

²⁰ Przedmiotowe zestawienie odnosi się do obowiązujących w momencie wykonania map akustycznych dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Normy te jednak pod koniec 2012r. zostały zmienione i dość istotnie złagodzone.

²¹ Przedmiotowe zestawienie odnosi się do obowiązujących w momencie wykonania map akustycznych dopuszczalnych poziomów hałasu

Tabela 3.10 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_N – w powiecie lęborskim (wg. [63])

Poziomy dźwięku w środowisku	Powiat Lęborski				
	55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,927	0,482	0,264	0,161	0,016
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,036	0,017	0,015	0,001	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,119	0,056	0,050	0,003	0
Liczba narażonych na hałas przekraczający dopuszczalną wartość $L_{DWN}=50$ dB w danym zakresie [tys.]	0,119	0,056	0,050	0,003	0

Dodatkowo na terenie MOF zlokalizowane jest lotnisko wojskowe w Siemirowicach, które jest uznawane za największego emitora hałasu na terenie gminy Cewice. Z uwagi na swoją specyfikę, hałas lotniczy jest dość uciążliwy: pojawia się nagle, szybko narasta do wartości maksymalnej o dużym poziomie, a następnie szybko maleje.

Zasięg oddziaływania hałasu lotniczego dotyczy nie tylko terenu samego lotniska, ale obejmuje znacznie większe obszary. Strefy najbardziej zagrożone hałasem znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska oraz w strefie korytarzy powietrznych startu i podejścia do lądowania. Poziom hałasu zależy od rodzaju samolotów, liczby startów i lądowań oraz od organizacji ruchu lotniczego, od której uwarunkowany jest nie tylko przebieg procedury startu, lecz także czas oczekiwania na lądowanie, decydujący o liczbie wykonywanych pętli w szerokim obszarze nad lotniskiem.

3.9. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Przeprowadzone analizy stanu środowiska na terenie MOF, które pozwoliły na określenie istniejących głównych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu wskazują wyraźnie, że w przypadku braku jego realizacji opisywany powyżej stan środowiska nie będzie podlegał poprawie lub też procesy związane z poprawą jego stanu będą zachodziły o wiele wolniej i z mniejszą efektywnością (niż jest to możliwe w przypadku realizacji *Strategii...*).

Biorąc pod uwagę, że zapisy analizowanej *Strategii...* w dużym stopniu wynikają z dokumentów wyższego rzędu lub też innych dokumentów strategicznych, więc brak realizacji jej postanowień nie powinien mieć wpływu na pogorszenie stanu środowiska. Jednakże należy zwrócić uwagę, że brak realizacji określonych w niej celów strategicznych i kierunków działań, może w efekcie utrudnić wprowadzenie określonych zasad w życie, a tym samym utrudnić zrównoważony rozwój całego MOF.

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Rozmieszczenie i charakterystyka terenów chronionych wskazują na duże szanse związane z możliwością wykorzystania walorów terenu. Zdaniem autorów *Strategii...* konflikt między ochroną przyrody a inwestycjami różnego rodzaju na terenie MOF nie jest szczególnie nasilony, co zdarza się często w podobnych rejonach kraju.

Jednocześnie jednak wskazać należy różne zagrożenia dla przyrody i potencjalne konflikty – za najważniejsze z nich należy uznać:

- Zbyt silna koncentracja ruchu turystycznego w Łebie, co prowadzi do silnej antropopresji ze strony turystów na położone w jej najbliższym sąsiedztwie obszary chronione oraz wybrzeże Bałtyku a także obciążenia samego miasta (korki drogowe; kwestia bardzo zmiennej liczby użytkowników infrastruktury technicznej, zależnej od pory roku), presja na tereny rekreacyjne;
- Emisja zanieczyszczeń punktowych z systemów grzewczych i negatywny wpływ takiej emisji na stan jakości powietrza;
- Zbyt słabo rozbudowaną infrastrukturę sieciową;
- Narażenie na zanieczyszczenie części zlokalizowanych na terenie MOF GZWP.
- Powstawanie chaotycznej zabudowy rekreacyjnej i mieszkaniowej na niektórych cennych przyrodniczo obszarach oraz w strefach podmiejskich;
- Zatopione w Morzu Bałtyckim środki bojowe z okresu II wojny światowej (m.in. iperyt), mogące znaleźć się na nadmorskich plażach lub sieciach rybackich;
- Hałas związany z działalnością lotniska wojskowego w Siemirowicach oraz pochodzący od DK6.

MOF można uznać za obszar dysponujący ponadprzeciętnymi walorami środowiskowymi. Zróżnicowanie krajobrazów, bliskość Morza Bałtyckiego, obecność obszarów chronionych o międzynarodowym znaczeniu sprawiają, że część gmin uznaje właśnie walory tego rodzaju za swój podstawowy atut. Jednocześnie rozsądnie wyznaczona sieć obszarów chronionych o różnej randze nie prowadzi jak na razie do eskalacji znacznej liczby konfliktów o przestrzeń. Należy jednak pamiętać o ryzyku zbyt intensywnego wykorzystania tych walorów na skutek skupienia funkcji turystycznej tylko na małym terenie wybrzeża. Dlatego też funkcja turystyczna bazująca na cennych walorach przyrodniczych powinna być też szerzej wprowadzana w „nieodkrytych” jak dotąd przez turystów gminach MOF, których większą część powierzchni pokrywają lasy oraz obszary chronionego krajobrazu, mogących się jednocześnie pochwalić występowaniem licznych malowniczych jezior. Atrakcje przyrodnicze MOF nie tworzą jednak sieci – nie są spójnym produktem.

5. Przewidywane oddziaływania skutków realizacji *Strategii...* na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych z założenia charakteryzuje się dużym poziomem ogólności. Wynika to zarówno z dużego stopnia ogólności samych ocenianych dokumentów jak i odmiennego charakteru prognozy strategicznej (ogólna ocena programu, rozważenie korzyści i zagrożeń związanych z jego realizacją). Analizowana *Strategia...* nie jest wyjątkiem – gdyż w zasadzie opiera się na określeniu celów strategicznych, kierunków działań – jak również przedstawieniu przykładów wynegocjowanych działań w zakresie ZPT.

Biorąc pod uwagę jeden z trzech celów strategicznych określonych w przedmiotowej *Strategii...* jakim jest „wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF” z założenia dokument ten powinien wywierać pozytywny wpływ na środowisko.

Należy jednakże zwrócić uwagę, że nawet bardzo prośrodowiskowe działanie poprawiające stan środowiska w określonym zakresie, może negatywnie oddziaływać na inne komponenty środowiska, a czasami dane działanie oddziałuje równocześnie negatywnie i pozytywnie na ten sam komponent środowiska (tylko w innym zakresie, czasie lub miejscu).

Dlatego też w niniejszym opracowaniu na wstępie sporządzono ogólne zestawienie przedstawiającą ocenę możliwych oddziaływań w odniesieniu do poszczególnych kierunków działań oraz przedsięwzięć ZPT. (w podziale na oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio-, i długoterminowe). Następnie dokonano opisu oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska.

Tabela 5.1 Charakter i rodzaj prawdopodobnych oddziaływań związanych z realizacją poszczególnych działań wymienionych w Programie – legenda

-	Prawdopodobne negatywne oddziaływanie
0	Prawdopodobny brak oddziaływania
+	Prawdopodobne pozytywne oddziaływanie
+/-	Prawdopodobne oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym
B	Prawdopodobne oddziaływanie bezpośrednie
P	Prawdopodobne oddziaływanie pośrednie
W	Prawdopodobne oddziaływanie wtórne
Sk	Prawdopodobne oddziaływanie skumulowane
Kr ²²	Prawdopodobne oddziaływanie krótkoterminowe
Śr	Prawdopodobne oddziaływanie średnioterminowe
Dł ²³	Prawdopodobne oddziaływanie długoterminowe

Tabela 5.2 Skala ocen przy: Ocenie ogólnej oddziaływania (podsumowaniu oddziaływania)

	zdecydowanie pozytywna - 5
	Pozytywna - 4
	Neutralna - 3
	Umiarkowanie negatywna - 2
	Negatywna - 1

²² Pod definicją oddziaływań krótkoterminowych uwzględniono również oddziaływania chwilowe.

²³ Pod definicją oddziaływań długoterminowych uwzględniono również oddziaływania stałe

Cel strategiczny	Lp.	Kierunek działań	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
Zwiększenie spójności MOF	1.1.	Rozwój system transportu – spójności MOF służyć będzie poprawa wewnętrznych powiązań drogowych (w tym rowerowych). Lepsze powiązania wewnątrz MOF to zarazem lepsze połączenie zewnętrzne – z regionem. Ten kierunek działań obejmuje także rozwój komunikacji publicznej, której głównym węzłem jest Lębork. System transportowy ma zapewniać sprawny, bezpieczny i możliwie najmniej obciążający środowisko dostęp mieszkańców do głównych ośrodków pracy i usług w obszarze funkcjonalnym. Musi również być elastyczny, tak by służyć też zamierzeniom „sieciowania” atrakcji i wydarzeń w MOF ²⁴	+/- B, P, W, Sr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	3-4
	1.2.	Spoleczna integracja – przedsięwzięcia integracyjne dla społeczności MOF. Integracji posłuży wzmacnianie imprez lokalnych i ponadlokalnych, koordynacja i wymiana informacji o ofercie (np. „wspólny kalendarz” imprez). Kierunek obejmuje również wsparcie (kompleksowo na obszarze MOF) dla organizacji pozarządowych działających w tym zakresie. W ten kierunek wpisują się również przedsięwzięcia wobec grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym osób zależnych i osób potrzebujących wsparcia w aktywizacji zawodowej), również te powiązane z poprawą kapitału ludzkiego oraz dbałością o ofertę dla osób starszych. Jednym z narzędzi realizacji będzie kompleksowa rewitalizacja. Wewnątrz MOF wzmocniona zostanie sieć parterów i instytucji działających na rzecz mieszkańców. Społeczność MOF łączy wspólne dziedzictwo kulturowe – wspierane będą inicjatywy w za) kresie kultury, budowy tożsamości lokalnej i wzmacniania kapitału społecznego. ²⁵	+ P, W, Śr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+ P, W, Sr, Dł	+ P, W, Sr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł

²⁴ Ten kierunek działań może oddziaływać zarówno pozytywnie jak i negatywnie na niektóre komponenty środowiska. Uzależnione jest to od lokalizacji i zakresu konkretnego zadania inwestycyjnego. W przypadku realizacji inwestycji na terenach wrażliwych (np. w zakresie warunków wodnych) lub cennych przyrodniczo możliwe jest wystąpienie oddziaływań negatywnych (związanych z fizyczną realizacją inwestycji) – jednakże z dużym prawdopodobieństwem (biorąc pod uwagę niewielki zakres planowanych inwestycji – np. ścieżki rowerowe) zakładać można, że zakres tych negatywnych oddziaływań będzie znacznie ograniczony. W przypadku rozwoju komunikacji publicznej zakładać można pozytywne oddziaływanie (w szczególności związane z minimalizowaniem presji na środowisko związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu (ograniczenie wykorzystywania indywidualnych środków transportu na rzecz transportu publicznego). Pośrednio wystąpić mogą negatywne oddziaływania związane ze zwiększeniem presji turystycznej na środowisko.

²⁵ Co do zasady przedmiotowy kierunek działań ma ograniczony wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Biorąc jednak pod uwagę, że zakłada od aktywizację społeczeństwa (w tym współpracę z NGO) bardzo prawdopodobne będzie występowanie pośrednich i wtórnych pozytywnych oddziaływań na środowisko. Oddziaływania bezpośrednie będą widoczne przy oddziaływaniu na ludzi, krajobraz, zabytki i dobra materialne (zakładana kompleksowa rewitalizacja).

Cel strategiczny	Lp.	Kierunek działań	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
	1.3.	Wprowadzanie e-usług publicznych – poprawie dostępności mieszkańców do usług publicznych służyć będzie wprowadzanie w instytucjach z terenu MOF rozwiązań z zakresu elektronicznej administracji, wymiany danych i zdalnej obsługi klienta (w sposób kompleksowy – spójny dla całego obszaru). Z punktu widzenia całości MOF ważny jest również rozwój e-usług wspierających turystykę i usługi zdrowotne – te zagadnienia również wpisują się w niniejszy kierunek działań. ²⁶	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
	1.4.	Działania na rzecz wspólnego systemu planowania przestrzennego – procesy urbanizacji przenikają przez granice gmin tworzących MOF. Spójności naszego obszaru służyć będzie koordynacja planowania przestrzennego i wdrożenie wspólnych instrumentów planowania. ²⁷	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5

²⁶ Pomimo że teoretycznie przedmiotowy kierunek działań nie jest związany z ochroną środowiska – to w zakresie oddziaływań pośrednich wyraźnie zaznacza się jego pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Wprowadzenie usług e-publicznych pośrednio zmniejszyć powinna emisję zanieczyszczeń do powietrza jak i hałasu (z uwagi na ograniczenie konieczności korzystania ze środków transportu aby dotrzeć do urzędu, jak również ograniczenie zużycia materiałów biurowych – co w efekcie przekłada się na zasoby naturalne, krajobraz, różnorodność biologiczną, wpływ na rośliny, zwierzęta i obszary chronione). Pośrednio kierunek tych działań mógłby w pewnym stopniu negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi (ograniczenie aktywności ruchowej) – ale biorąc pod uwagę pozostałe kierunki działań opisywane w strategii zakładać można, że oddziaływanie to zostanie skutecznie zminimalizowane.

²⁷ Podobnie jak przy poprzednim kierunku działań – nie jest on związany wprost z ochroną środowiska – jednakże poprzez oddziaływania pośrednie i wtórne osiągnąć będzie pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Wspólne podchodzenie do systemu planowania przestrzennego (biorąc pod uwagę, że walory środowiska oceniane są jako główny walor gmin wchodzących w skład MOF) pozwoli na zwiększenie efektów w zakresie ochrony środowiska.

Cel strategiczny	Lp.	Kierunek działań	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
	1.5.	<p>Stworzenie wspólnego systemu współpracy samorządowej i transgranicznej – położenie MOF i jego obecność m.in. w zasięgu Programu Południowy Bałtyk daje szansę na poszerzenie partnerstwa zagranicznego i czerpanie z doświadczeń zewnętrznych. Wartościowe będzie także wykorzystywanie kontaktów krajowych, co już czynią instytucje z MOF Lęborka. Nawiązywaniu partnerstw sprzyja rozwój planowania w układach obszarów funkcjonalnych w całym kraju – wiele takich obszarów, skupionych wokół ośrodków subregionalnych, podziela wyzwania stojące przed Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Lęborka. Instytucje MOF będą występować wspólnie, co pozwoli zoptymalizować organizację i koszty partnerstwa. Zadaniem szczegółowym dla samorządów MOF i ich Partnerów (organizacji) jest wybór dziedzin, w których relacje zewnętrzne będą nawiązywać razem. Ten kierunek działania sprzyjać będzie także wzmocnieniu wspólnej tożsamości.²⁸</p>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
			P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	

²⁸Podobnie jak przy poprzednim kierunku działań – nie jest on związany wprost z ochroną środowiska – jednakże poprzez oddziaływania pośrednie i wtórne osiągnąć będzie pozytywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska. Stworzenie wspólnego systemu współpracy samorządowej i transgranicznej (biorąc pod uwagę, że walory środowiska oceniane są jako główny walor gmin wchodzących w skład MOF) pozwoli na zwiększenie efektów w zakresie ochrony środowiska.

Cel strategiczny	Lp.	Kierunek działań	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF	2.1.	<p>Budowa specjalizacji MOF: „zdrowie i aktywny wypoczynek” – jest to kierunek działań dla MOF, który w znacznym stopniu przenika inne wspólne kierunki. Przewidziane są tu działania na rzecz wykorzystania potencjałów MOF – przyrodniczego (warunków naturalnych dla wypoczynku) oraz instytucjonalnego (rozwój szpitala w Lęborku). Jest to zarazem wykorzystanie szansy, jaką jest rosnące zapotrzebowanie aglomeracji trójmiejskiej oraz nasilające się trendy społeczne na zdrowie i ekologię.</p> <p>Po pierwsze, w wymiarze zdrowia, ten kierunek działań grupuje przedsięwzięcia mające na celu poszerzenie i poprawę oferty usług medycznych, prozdrowotnych i rehabilitacyjnych oraz poprawę warunków funkcjonowania osób starszych w przestrzeni MOF. Przedsięwzięcia te będą realizowane zarówno z myślą o potrzebach mieszkańców, jaki odbiorców tego typu usług spoza granic obszaru funkcjonalnego.</p> <p>Po drugie, kierunek działań przewiduje wsparcie dla tworzenia przestrzeni aktywnego wypoczynku (np. parków tematycznych, przestrzeni dla sportu, szlaków tematycznych). Uzupełnieniem będzie wsparcie i popularyzacja również przedsięwzięć miękkich w tym zakresie. „Aktywny wypoczynek” grupuje przedsięwzięcia z zakresu sportu (także amatorskiego), rekreacji oraz aktywności intelektualnej.²⁹</p>	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+/-	3-4

²⁹ Ten kierunek działań może oddziaływać zarówno pozytywnie jak i negatywnie na niektóre komponenty środowiska. Uzależnione jest to od lokalizacji i zakresu konkretnego zadania inwestycyjnego. W przypadku realizacji inwestycji na terenach wrażliwych (np. w zakresie warunków wodnych) lub cennych przyrodniczo możliwe jest wystąpienie oddziaływań negatywnych (związanych z fizyczną realizacją inwestycji) – jednakże z dużym prawdopodobieństwem (biorąc pod uwagę, że walory przyrodnicze będą elementem zasadniczym umożliwiająym realizację tego kierunku rozwoju – i z tego chociażby powodu będą podlegały ochronie) zakładać można, że zakres tych negatywnych oddziaływań będzie znacznie ograniczony. Rozwój tego kierunku działań jest silnie powiązany ze stanem środowiska przyrodniczego – im będzie ono w lepszym stanie tym możliwe będzie lepsze wykorzystanie szans rozwoju w tym właśnie kierunku. Należy zakładać, że walory przyrodnicze staną się niejako „produktem lokalnym” – tym samym będą podlegały ochronie nie tylko z uwagi na rangę ochrony wynikającą z obowiązujących przepisów ale również – z uwagi na uwarunkowania ekonomiczne (tym samym zasoby naturalne będą podlegały dodatkowej ochronie). Oprócz działań inwestycyjnych, pośrednio wystąpić mogą negatywne oddziaływania związane ze zwiększeniem presji turystycznej na środowisko (zakładać należy jednak, że oddziaływania w tym zakresie mogą być skutecznie minimalizowane przez właściwe działania z zakresu gospodarki przestrzennej, o której mowa między innymi pkt 1.4 i 1.5). Propagowanie aktywnego wypoczynku pośrednio będzie także przekładało się na poprawę jakości powietrza.

Cel strategiczny	Lp.	Kierunek działań	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
	2.2.	Sieciovanie oferty turystycznej – kierunek ściśle powiązany z budową specjalizacji MOF. Szansą na stworzenie produktu turystycznego jest podejście sieciowe. Głównym ośrodkiem turystycznym (węzłem oferty) jest Łeba, natomiast zadaniem sieciowania jest „rozciągnięcie” atrakcyjności turystycznej na cały MOF. Przedsięwzięcia będą obejmować inwentaryzację obecnych atrakcji i pakietyzowanie oferty oraz wypracowanie wspólnych metod promocji. Projekty realizowane w MOF będą również wykorzystywać regionalne inicjatywy w zakresie turystyk, uzyskując w ten sposób efekt synergii. ³⁰	+/- B, P, W, Sr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+ P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	4
	2.3.	Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej – ten kierunek działań stawia na wykorzystanie szansy, jaką daje rozwój aglomeracji trójmiejskiej (rynek zbytu i kooperacji) oraz perspektywa poprawy dostępności (droga S6). Zadaniem dla MOF jest inwentaryzacja i przygotowanie terenów inwestycyjnych (w tym w wymiarze infrastrukturalnym), opracowanie wspólnej oferty, a następnie jej promowanie. Przygotowanie przestrzeni do rozwoju przedsiębiorczości służyć ma równoważeniu sezonowości pracy w turystyce, a także, częściowo – w rolnictwie ³¹	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Śr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	3
	2.4.	Wzmacnianie grup producenckich – miejski obszar funkcjonalny Lęborka łączy zagadnienie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa. Wspólnym zadaniem jest wspieranie „usieciovania” producentów i w niniejszy kierunek działań wpisują się wszystkie przedsięwzięcia do tego dążące. Instytucje działające w MOF, wykorzystując partnerstwa ponadlokalne, będą realizować działania informacyjne i promocyjne w tej dziedzinie oraz angażować się we wsparcie już istniejących inicjatyw grupowych (np. poprzez współorganizację, po skonsultowaniu potrzeb, wydarzeń branżowych z udziałem przedstawicieli nauki). ³²	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Śr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	3

³⁰ Ocena kierunku działań jest bardzo podobna do poprzedniego punktu i bazuje na tych samych założeniach, gdyż jest z nim bardzo powiązana. Zakładać jednak należy, że z uwagi na uwarunkowania związane z tworzeniem oferty sieciowej – możliwe będzie dodatkowe ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko – poprzez bardziej przemyślany zakres inwestycji infrastrukturalnych (przy wykorzystaniu oferty sieciowej możliwe jest ograniczenie pewnych inwestycji, które potencjalnie mogą negatywnie oddziaływać na środowisko) dlatego też ogólna ocena jest nieznacznie wyższa niż w poprzednim przypadku.

³¹ Z uwagi na bardzo ogólny charakter kierunku działań trudno jest określić jego oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. W zasadzie oddziaływanie w tym zakresie uzależnione będzie od charakteru danego zamierzenia inwestycyjnego. Dokonując próby oceny wzięto jednak pod uwagę, że zarówno z zapisów *Strategii...* jak i innych dokumentów o charakterze strategicznym, wynika potrzeba realizacji zadań w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, jak również uwarunkowania przyrodnicze są uznawane za jeden z największych walorów tego obszaru. Dlatego przypuszczać można, że ten kierunek działań nie będzie w sposób bezmyślny rozwijany bez poszanowania uwarunkowań środowiskowych.

³² Ocena kierunku działań jest bardzo podobna do poprzedniego punktu i bazuje na tych samych założeniach, gdyż jest z nim bardzo powiązana. W zasadzie oddziaływanie w tym zakresie uzależnione będzie od charakteru danego zamierzenia inwestycyjnego/ kierunku i intensywności w jakim rozwijać się będzie rolnictwo i przetwórstwo. Biorąc pod uwagę występujące walory środowiskowe tego terenu jak i wynikające z zapisów *Strategii...* i innych dokumentów strategicznych kierunki rozwoju przy ocenie uwzględniano „środowiskowe” – czyli opierające się na zasadach zrównoważonego rozwoju realizowanie tego kierunku działań.

Cel strategiczny	Lp.	Kierunek działań	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF	3.1.	Inwestycje na rzecz ochrony środowiska – ten kierunek działań, sprzyjający zarazem poprawie spójności MOF w wymiarze technicznym, obejmuje rozbudowę i modernizację infrastruktury sieciowej (w tym wodnej, kanalizacyjnej i ciepłej) wraz z infrastrukturą technologiczną potrzebną do jej funkcjonowania oraz jej zaplecza technicznego. Obejmuje także przedsięwzięcia z zakresu ograniczenia emisji (czyli też wykorzystania odnawialnych źródeł energii), ograniczenia zużycia energii oraz zagospodarowania i utylizacji odpadów. Inwestycją na rzecz ochrony środowiska w rozumieniu Strategii MOF są również przedsięwzięcia z zakresu takiego zagospodarowania przestrzeni (koordynowanego w ramach MOF), które przyczynić się będą do zachowania lub odbudowy bioróżnorodności. ³³	+/- B, P, W, Sr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+/- B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+ B, P, W, Śr, Dł	+/- B, P, W, Sr, Dł	4	
	3.2.	Rozwijanie edukacji ekologicznej – zachowanie bogactwa przyrodniczego to także wiązka działań przyczyniających się do poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym mieszkańców najmłodszych, oraz gości odwiedzających tereny miejskiego obszaru funkcjonalnego. Wspólne podejmowanie tego zagadnienia przez instytucje MOF pozwoli wykorzystać efekt skali i przyczyni się do wzmocnienia tożsamości lokalnej. Ten kierunek działań przewiduje przedsięwzięcia edukacyjne („miękkie”) wraz z niezbędnymi do ich realizacji inwestycjami w zaplecze (działania „twarde”). ³⁴	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	+ P, Śr, Dł	5

Tabela 5.3 Matryca oddziaływań środowiskowych (charakter i rodzaj prawdopodobnych oddziaływań związanych z realizacją poszczególnych kierunków opisywanych w Strategii...)

³³ Pomimo że przedmiotowy kierunek działań zakłada realizację działań na rzecz ochrony środowiska to jednak rzeczywiste oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska może być zarówno pozytywne jak i negatywne. Wszystko zależy w zasadzie od lokalizacji danego przedsięwzięcia, jego charakteru oraz zakresu. Biorąc pod uwagę rozbudowę i modernizację infrastruktury sieciowej – największe ew. negatywne oddziaływania wystąpić mogą na etapie realizacji lub być pochodną tego etapu (np. widoczne jest to na przykładzie zieleni). Należy jednak zwrócić uwagę, że w zdecydowanej większości przypadków efekty pozytywne przewyższają ew. oddziaływania negatywne – dlatego też przy ogólnej ocenie przyznano 4 pkt.

Przedsięwzięcie ZPT	Odpowiadający kierunek działań ze Strategii...	Zadanie ZPT	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i Klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
Aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców MOF Lęborka	1.2.	Wsparcie psychologiczno-społeczne (współpraca z NGO) ³⁵	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
	1.2.	Efektywne poradnictwo zawodowe poprzez Indywidualne Plany Działania (we współpracy z organizacjami pracodawców, inkubatorami przedsiębiorczości i NGO) ³⁶	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
	1.2.	Szkolenia wypracowane w Indywidualnym Planie Działania (współpraca z Cechami i Izdami Rzemiosł oraz Centrum Kształcenia Praktycznego - CKZiU) ³⁷	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	3-4

³⁴ W przypadku edukacji ekologicznej mamy do czynienia z reguły z oddziaływaniami pośrednimi.

³⁵ Oddziaływanie jest bardzo podobne do oceny dokonanej dla kierunku działań 1.2. w poprzedniej tabeli. Jedyna różnica związana jest z brakiem bezpośrednich pozytywnych oddziaływań na krajobraz (który w poprzedniej tabeli wynikał z planowanych działań w zakresie rewitalizacji).

³⁶ Oddziaływanie jest bardzo podobne do oceny dokonanej dla kierunku działań 1.2. w poprzedniej tabeli. Jedyna różnica związana jest z brakiem bezpośrednich pozytywnych oddziaływań na krajobraz (który w poprzedniej tabeli wynikał z planowanych działań w zakresie rewitalizacji).

³⁷ Przy ocenie przedmiotowego zadanie jak i następnym w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia ZPT – uwzględniono pozytywne oddziaływanie na człowieka i dobra materialne. W odniesieniu do pozostałych komponentów założono brak oddziaływania.

Przedsięwzięcie ZPT	Odpowiadający kierunek działań ze Strategii...	Zadanie ZPT	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
	1.2.	Staże	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	3-4
	1.2.	Wsparcie adaptacyjne pracownika	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	3-4
	1.2.	Działania mające na celu pomiar efektywności wsparcia	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	3-4
	1.2.	Profilaktyka wykluczenia społecznego	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	3-4
	1.2.	Formalne potwierdzanie kwalifikacji osób biernych zawodowo oraz wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym	0	+	0	0	0	0	0	0	0	+	0	3-4

Przedsięwzięcie ZPT	Odpowiadający kierunek działań ze Strategii...	Zadanie ZPT	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
Wdrożenie interoperacyjnych systemów informatycznych	1.2. 2.1.	Przedmiotem przedsięwzięcia jest wdrożenie systemów informatycznych w SPS ZOZ w Lęborku poprzez rozbudowę systemu obsługi informatycznej wszystkich procesów związanych z funkcjonowaniem szpitala wraz z zakupem sprzętu komputerowego. Rozbudowa posiadanego przez szpital oprogramowania aplikacyjnego do najnowszej dostępnej wersji w celu spełnienia wymogów Elektronicznej Dokumentacji Medycznej, stworzenie e-Platformy dla Pacjentów i Kontrahentów SPS ZOZ w Lęborku. ³⁸	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
Zapobieganie niekorzystnym następstwom chorób cywilizacyjnych	1.2. 2.1.	Przedmiotem przedsięwzięcia jest utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego oraz rozwój działalności w zakresie psychiatrii, a także przeprowadzenie działania profilaktycznego wśród populacji MOF Lębork. W ramach Centrum Zdrowia Psychicznego planuje się powołanie zespołu środowiskowego dla MOF Lębork i powiatów ościennych posiadającego zaplecze ludzkie i infrastrukturalne, umożliwiające realizację u każdego zakwalifikowanego do tej formy wsparcia pacjenta 1-3 wizyt tygodniowo. ³⁹	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3-4

³⁸ Podobnie jak w poprzedniej tabeli (poz. 1.2.) działanie to zostało ocenione pozytywnie w odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska. W zdecydowanej większości są to pozytywne oddziaływania pośrednie i wtórne związane z ograniczeniem emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza (na skutek ograniczenia wykorzystywania komunikacji indywidualnej) oraz ograniczaniem zużycia zasobów naturalnych (ograniczenie wykorzystywania materiałów piśmienniczych).

³⁹ W przeciwieństwie do poprzedniego zadania – pozytywne oddziaływania stwierdzono jedynie w odniesieniu do człowieka. Przy pozostałych komponentach środowiska stwierdzono brak wpływu.

Przedsięwzięcie ZPT	Odpowiadający kierunek działań ze Strategii...	Zadanie ZPT	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
Budowa węzła integrującego podsystemy transportu zbiorowego i indywidualnego (Lębork)	1.1.	budowa bezpłatnych parkingów „Park&Ride” w obrębie dworca kolejowego wraz z przystankami komunikacji zbiorowej ⁴⁰	+	+	+	+	+	+	+/-	+/-	+	+	+	5
	1.1.	przebudowa dróg dojazdowych w obrębie węzła integracyjnego wraz z systemem ścieżek rowerowych stanowiących połączenie gmin ościennych z węzłem ⁴¹	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+/-	3-4

⁴⁰ Ocena nieznacznie różni się od dokonanej w poprzedniej tabeli dla tego kierunku zadań. Jest to wyraźny przykład, że lokalizacja inwestycji ma wpływ na rzeczywistą ocenę. Jedyne w odniesieniu do powierzchni ziemi i krajobrazu zdefiniowano zarówno oddziaływania pozytywne jak i negatywne (związane z fizycznym przekształceniem terenu). W odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska (za wyjątkiem oddziaływania na człowieka – mamy do czynienia z pozytywnymi oddziaływaniami o charakterze pośrednim związanym z ograniczeniem transportu indywidualnego i tym samym ograniczenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza.

⁴¹ Określone oddziaływanie jest bardzo podobne do oceny wykonanej w poprzedniej tabeli dla działania 1.1. Rzeczywiste oddziaływanie będzie uzależnione od lokalizacji inwestycji i ich rzeczywistego zakresu. Możliwe jest wystąpienie oddziaływań zarówno pozytywnych jak i negatywnych. Negatywne związane są głównie z fizycznym przekształceniem środowiska na etapie realizacji inwestycji, pozytywne natomiast z funkcjonowaniem rozbudowanego węzła oraz umożliwieniem wykorzystania roweru do komunikacji.

Przedsięwzięcie ZPT	Odpowiadający kierunek działań ze Strategii...	Zadanie ZPT	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
	1.1.	rozbudowie tunelu pieszego na stacji kolejowej ⁴²	0	+	0	0	-	0	-	0	+/-	+	0	3
	1.1.	zakup ekologicznych autobusów ⁴³	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
	1.1.	uruchomienie pętli Miejskiego Transportu Zbiorowego na trasie Lębork-Kisewo-Łęczyce-Lębork stanowiącego połączenie gmin ościennych z węzłem ⁴⁴	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5

⁴² W odniesieniu do tej inwestycji stwierdzono możliwość występowania negatywnych oddziaływań na wody i powierzchnię ziemi na etapie realizacji. Biorąc jednak pod uwagę lokalizację inwestycji jak i charakter możliwych oddziaływań intensywność ich będzie niewielka i będzie miała charakter krótkoterminowy. Na etapie eksploatacji takie oddziaływania nie powinny występować. W odniesieniu do zasobów naturalnych oddziaływanie może mieć dwojaki charakter, z jednej strony budowa wymusza wykorzystanie pewnych zasobów naturalnych w celu realizacji inwestycji, z drugiej strony z uwagi na ułatwienie komunikacji pieszej ograniczać może wykorzystanie samochodów do poruszania się w mieście.

⁴³ Oddziaływanie pozytywne na wszystkie komponenty środowiska. We wszystkich przypadkach założono wystąpienie pozytywnych oddziaływań o charakterze pośrednim i wtórnym wynikającym z ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

⁴⁴ Tak jak w poprzednim przypadku oddziaływanie pozytywne – z uwagi na ograniczanie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza od transportu indywidualnego. W przypadku oddziaływań na ludzi i dobra materialne występują także oddziaływania bezpośrednie (w przypadku pozostałych komponentów – pośrednie i wtórne).

Przedsięwzięcie ZPT	Odpowiadający kierunek działań ze Strategii...	Zadanie ZPT	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	3.1.	Przedmiotem przedsięwzięcia jest kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy Nowa Wieś Lęborska, Łęczyce oraz w mieście Lębork. ⁴⁵	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	5
Modernizacja źródeł energii cieplnej	3.1.	Modernizacja źródeł energii cieplnej ⁴⁶	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5
Rozbudowa ZZO „Czysta Błękitna Kraina” ⁴⁷ ;	3.1.	rozbudowa kompostowni ⁴⁸	+	+	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+	+	+	4

⁴⁵ Za wyjątkiem potencjalnego oddziaływania na zwierzęta (głównie ptaki i nietoperze), które może w przypadku przeprowadzania prac niezgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony gatunkowej, może mieć charakter negatywny – zadanie charakteryzuje zdecydowanie pozytywne oddziaływanie. W zdecydowanej większości ma ono charakter pośredni związany z ograniczeniem zużycia paliw i emisji zanieczyszczeń do powietrza. Dodatkowo w przypadku oddziaływania na krajobraz stwierdzono występowanie oddziaływań bezpośrednich (poprawa estetyki budowli na skutek prac remontowych).

⁴⁶ Oddziaływanie ewidentnie pozytywne w odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska. W zdecydowanej jednak większości o charakterze pośrednim i wtórnym. Z uwagi na zwiększenie efektywności energetycznej poszczególnych źródeł ciepła, zmniejszy się wykorzystanie energetycznych zasobów naturalnych, a tym samym ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń do powietrza jak również przekształcenie powierzchni ziemi i tym samym wpływ na biotyczne i abiotyczne komponenty środowiska.

⁴⁷ Zakład Zagospodarowania Odpadów Czarnówko.

⁴⁸ Biorąc pod uwagę lokalizację ZZO Czarnówko (w oddaleniu od terenów cennych przyrodniczo) należy uznać oddziaływanie inwestycji za pozytywne. Z funkcjonowaniem kompostowni mogą być związane pewne uciążliwości wynikające z emisji pewnych substancji do powietrza, przekształcenia powierzchni ziemi oraz negatywnego wpływu na krajobraz. Należy jednak zwrócić uwagę, że w odniesieniu do tych komponentów środowiska mogą również występować oddziaływania pozytywne (związane głównie z ograniczeniem ilości składowanych odpadów (tym samym ograniczenie emisji do środowiska substancji niebezpiecznych), ograniczeniem wykorzystania zasobów naturalnych. W zdecydowanej większości będą to oddziaływania pośrednie i wtórne.

Przedsięwzięcie ZPT	Odpowiadający kierunek działań ze Strategii...	Zadanie ZPT	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny i grzyby	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne	Natura 2000	Ocena ogólna oddziaływania
	3.1.	rozbudowa sortowni	+	+	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+	+	+	4
			P, W, Sr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Sr, Dł	P, W, Sr, Dł	P, W, Śr, Dł	B, P, W, Śr, Dł	B, P, W, Sr, Dł	B, P, W, Sr, Dł	B, P, W, Śr, Dł	P, W, Śr, Dł	P, W, Sr, Dł	

Tabela 5.4 Matryca oddziaływań środowiskowych (charakter i rodzaj prawdopodobnych oddziaływań związanych z realizacją poszczególnych wynegocjowanych przedsięwzięć ZPT opisywanych w Strategii...)

Wyniki powyższych zestawień wyraźnie wskazują, że realizacja *Strategii...* będzie wpływała pozytywnie i to zarówno w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska jak i przy uwzględnieniu oceny ogólnej.

W nielicznych przypadkach zdefiniowano zarówno oddziaływania pozytywne jak i negatywne w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska natomiast w jeszcze mniejszej ilości przypadków stwierdzono możliwość wystąpienia oddziaływań negatywnych. Stwierdzone negatywne oddziaływania są w większości związane z realizacją poszczególnych zadań inwestycyjnych (np. budową tunelu) i dotyczą w oddziaływań bezpośrednich związanych z fazą realizacji (często krótkotrwałych).

W przypadku realizacji przedsięwzięć w obrębie niektórych kierunków działań możliwe jest wystąpienie większej ilości oddziaływań negatywnych w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska (zostało to zasygnalizowane w przypisach dolnych). Zakres ew. oddziaływań uzależniony będzie z reguły od charakteru planowanej inwestycji, jej lokalizacji (w stosunku do terenów wrażliwych i cennych środowiskowo (w tym przyrodniczo)) oraz parametrów, które będą ją charakteryzowały.

Jednakże biorąc pod uwagę fakt, że zasoby przyrodnicze zarówno w analizowanym dokumencie jak i innych dokumentach strategicznych uznane zostały za główny walor MOF jak również, biorąc pod uwagę że przy przygotowaniu i realizacji poszczególnych przedsięwzięć/inwestycji zgodnie z zapisami dokumentów strategicznych (jak i zgodnie z przepisami prawa) będą uwzględniane zasady zrównoważonego rozwoju, przyjąć można że zakres ew. negatywnych oddziaływań będzie miał ograniczony zasięg oraz intensywność.

Tym samym należy stwierdzić, że realizacja postanowień przedmiotowej *Strategii...* nie będzie wymagała wdrażania dodatkowych działań minimalizujących ani kompensujących, jak również jej realizacja nie będzie wiązała się z wystąpieniem znaczących negatywnych oddziaływań na cele ochrony ustanowione w poszczególnych obszarach Natura 2000 jak i integralność całej sieć tych obszarów występujących w tym rejonie. Dlatego też nie znajduje uzasadnienia poszukiwanie rozwiązań alternatywnych w stosunku do zaproponowanych w analizowanej *Strategii...*, jak również nie ma przesłanek, które z uwagi na uwarunkowania środowiskowe uniemożliwiałyby przyjęcie niniejszej *Strategii...* do realizacji.

6. Możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych

Biorąc pod uwagę:

- opisany powyżej zdecydowanie pozytywny charakter możliwych do wystąpienia oddziaływań na środowisko,
- regionalny charakter opracowania i lokalny charakter proponowanych do wdrożenia działań/kierunków rozwoju,
- charakter działań / kierunków rozwoju przewidzianych do realizacji w ramach *Strategii...* (niewielki zasięg),
- stosunkowo dużą odległość powiatu od granic państw ościennych,

należy stwierdzić, że realizacja Programu nie będzie skutkowała możliwością wystąpienia oddziaływań transgranicznych, wobec czego dokument ten nie musi być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie oraz ograniczanie prawdopodobnych negatywnych oddziaływań na środowisko

Podstawowym sposobem i narzędziem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją Programu, jest przestrzeganie przy wdrażaniu poszczególnych działań (realizacji poszczególnych zamierzeń) obowiązujących przepisów, a w szczególności ustawy ocenowej [4].

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach *Strategii...*, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim zadania inwestycyjne (także te w zakresie ochrony środowiska). Inwestycje te w zdecydowanej większości, z uwagi na swój charakter lub też lokalizację podlegają będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. W ramach procedury uwzględniane będą również analizy dotyczące minimalizacji bądź kompensacji możliwych oddziaływań.

Biorąc jednocześnie pod uwagę fakt, że zdecydowana większość działań dla, których zdefiniowano możliwość wystąpienia oddziaływań negatywnych ma charakter zamierzeń inwestycyjnych, poniżej wymieniono główne zasady (działania), które pozwolą ewentualne negatywne oddziaływania ograniczyć do racjonalnego poziomu. Do działań takich zaliczyć można:

- odpowiednio dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (a w przypadku inwestycji liniowych ich przebiegu) uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i występowanie zabytków,
- odpowiednio starannie przygotowany projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji,
- odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w szczególności w sąsiedztwie obszarów szczególnie wrażliwych na negatywne oddziaływanie, obiektów zabytkowych oraz siedzib ludzkich;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych i organizacji pracy ograniczających wpływ na środowisko w fazie budowy, oraz eksploatacji;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, okresów odpoczynku itp.;
- maskowanie (wkomponowywanie w otoczenie) elementów dyszarmicznych dla krajobrazu;

Biorąc pod uwagę opisywane w rozdziale 5 *Przewidywane oddziaływania skutków realizacji Strategii... na środowisko* wyniki analizy w zakresie oddziaływania na środowisko zakładać można, że realizacja *Strategii...* nie będzie wymagać wykonania działań kompensacyjnych.

8. Wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanej *Strategii...* można generalnie rozpatrywać na dwóch poziomach:

- I. analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji;
- II. analizy doboru sposobów i środków osiągnięcia tak określonych celów;

Przeprowadzona w ramach *Prognozy* analiza celów *Strategii*, a w szczególności jej spójności z innymi dokumentami strategicznymi wskazuje, że są one w pełni zgodne z postanowieniami tych dokumentów. W świetle powyższego faktu przedstawianie alternatyw w tym kontekście (pkt I) jest nieuzasadnione.

Wariantowaniu mogłyby podlegać zagadnienia opisane w pkt II – sposoby i środki osiągnięcia określania w *Strategii* celów strategicznych (poprzez odpowiedni dobór kierunków działania). Jednak biorąc pod uwagę, fakt że również i w tym przypadku sprecyzowane w *Strategii...* działania w zdecydowanej większości wynikają z innych dokumentów strategicznych rozważanie alternatyw nie znajduje także i w tej kwestii odpowiedniego uzasadnienia.

Jako dodatkowy argument potwierdzający brak potrzeby przedstawiania rozwiązań alternatywnych w ramach niniejszej *Prognozy* są wyniki przeprowadzonych analiz, które pozwalają stwierdzić, że realizacja *Strategii...* powinna przynieść pozytywny wpływ na środowisko, oraz że realizacja jej postanowień nie powinna powodować występowania znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko (w tym na obszary Natura 2000).

9. Monitoring realizacji Strategii...

Ponieważ w analizowanym projekcie *Strategii...* przyjęto założenie, że założenia realizacji jak i monitoringu zostaną opracowane po skonsultowaniu jej zapisów (po konsultacjach społecznych dot. celów oraz kierunków działań), także w niniejszym projekcie prognozie nie formułowano wniosków w tym zakresie.

10. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

W metodyce wykonywania niniejszej Prognozy wyróżnić można cztery główne etapy:

- I. Rozpoznanie stanu środowiska na terenie MOF oraz zdefiniowanie głównych obszarów problemowych.
- II. Rozpoznanie możliwych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska wynikające z analizy poszczególnych programów regionalnych (zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim powiatowym jak i gminnym) i wniosków wynikających z wykonanych dla nich prognoz oddziaływania na środowisko (o ile takie oceny zostały wykonane)
- III. Zasadniczy – dokonanie oceny oddziaływania poszczególnych kierunków działań określonych w *Strategii...* jak również wynegocjowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach ZPT na poszczególne komponenty środowiska, na powiązania pomiędzy nimi oraz możliwość wystąpienia oddziaływań trans granicznych. W ramach tego etapu analizowano również możliwe działania jakie należy podjąć w celu minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań.
- IV. Analiza możliwych rozwiązań alternatywnych.

W etapie I – przy określaniu diagnozy stanu środowiska naturalnego MOF wykorzystano w dużej mierze projekt analizowanego *Strategii...*[38], programy ochrony środowiska przygotowane dla poszczególnych gmin w ramach MOF, powiatu, województwa wraz odpowiednimi prognozami oddziaływania na środowisko POŚ oraz opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku jak również inne publikacje⁴⁹.

Etap II nie tylko pozwolił zweryfikować informacje wynikające z Etapu I ale również pozwolił określić ogólne tendencje związane z oddziaływaniem poszczególnych „dokumentów sektorowych”.

W etapie III – zasadniczym najpierw opracowano ogólną macierz oddziaływań aby zdefiniować oddziaływania pozytywne, negatywne oraz charakter tych oddziaływań (pośrednie, bezpośrednie, wtórne, skumulowane) oraz czas ich trwania (krótko-, średnio- i długookresowe oraz stałe). W celu wizualizowania oceny w tabeli użyto różnych kolorów. W większości przypadków starano się w przypisach dolnych wyjaśnić z czego wynika przyznanie określonej oceny oddziaływania.

Dodatkowo w ramach opracowywania przedmiotowej prognozy przedmiotowego opracowania wykonywano szereg dodatkowych analiz przestrzennych przy użyciu narzędzi geoinformatycznych (szczególnie określając stan środowiska jak i przy identyfikując istotne problemy jego stanu). Jednakże z uwagi na bardzo ogólny charakter *Strategii...* (brak możliwości odniesienia przestrzennego proponowanych kierunków działań/zamierzeń inwestycyjnych) w bardzo ograniczonym zakresie można było wykorzystywać to narzędzie przy wykonywaniu oceny oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

11. Napotkane trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Główną trudnością napotkaną przy sporządzaniu niniejszej prognozy był stopień ogólności zapisów analizowanej *Strategii...* Nie znając zakresu i lokalizacji koniecznych do wykonania w ramach konkretnych działań inwestycji – nie można dokonać konkretnej i szczegółowej oceny oddziaływania. Nie można tego

⁴⁹ Analizowane dokumenty zostały wyróżnione w rozdziale 14.2.

jednak uznać za wadę *Strategii...* – gdyż określa ona jedynie ogólne ramy w odniesieniu do działań jakie powinny być podjęte na terenie MOF. W związku z powyższym wszelkie analizy oddziaływań mają charakter bardzo ogólny i opierają się w dużej mierze na teoretycznej możliwości wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań. Dlatego też należy zakładać, że wszelkie sformułowane wnioski odnośnie możliwości wystąpienia możliwego negatywnego oddziaływania, powinny być zweryfikowane na etapie wykonywania szczegółowych analiz np. na etapie przygotowywania dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji środowiskowych.

12. Podsumowanie i wnioski

- Analizowany projekt *Strategii...* jest ściśle powiązany z innymi dokumentami strategicznymi – realizowanymi zarówno na szczeblu regionalnym (województwa) jak i międzynarodowym.
- W przypadku braku realizacji analizowanej *Strategii...* zakładać należy, że nastąpi pogorszenie stanu środowiska na terenie MOF lub też poprawa jego stanu będzie znacznie trudniejsza do osiągnięcia.
- Realizacja przedmiotowej *Strategii* będzie miała pozytywny wpływ na stan środowiska na terenie MOF, w szczególności na zdrowie i warunki życia ludzi, jak i walory przyrodnicze.
- Realizacja niektórych działań określonych w *Strategii...* może powodować hipotetycznie negatywne oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Sytuacje takie są jednak nieliczne i w zdecydowanej większości realizacja danych działań przyniesie korzyści środowiskowe, które znacznie przewyższają możliwe negatywne oddziaływania.
- Stwierdzone negatywne oddziaływania można wyeliminować poprzez stosowanie odpowiednich działań minimalizujących oraz zastosowanie procedur wynikających z obowiązujących przepisów.
- Na podstawie wykonanych analiz nie stwierdzono możliwości występowania oddziaływań transgranicznych związanych z realizacją *Strategii...*
- Nie stwierdzono także możliwości występowania znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, w tym także na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 jak również na integralność sieci Natura 2000.
- Z uwagi substrategiczny charakter analizowanego dokumentu oraz zbieżność sposobów realizacji poszczególnych celów z innymi dokumentami strategicznymi w przedmiotowym przypadku nie analizowano rozwiązań alternatywnych.
- Brak jest przesłanek, które uniemożliwiłyby z powodów formalnych i merytorycznych (środowiskowych) przyjęcie, uchwalenie i wdrożenie analizowanej *Strategii...*

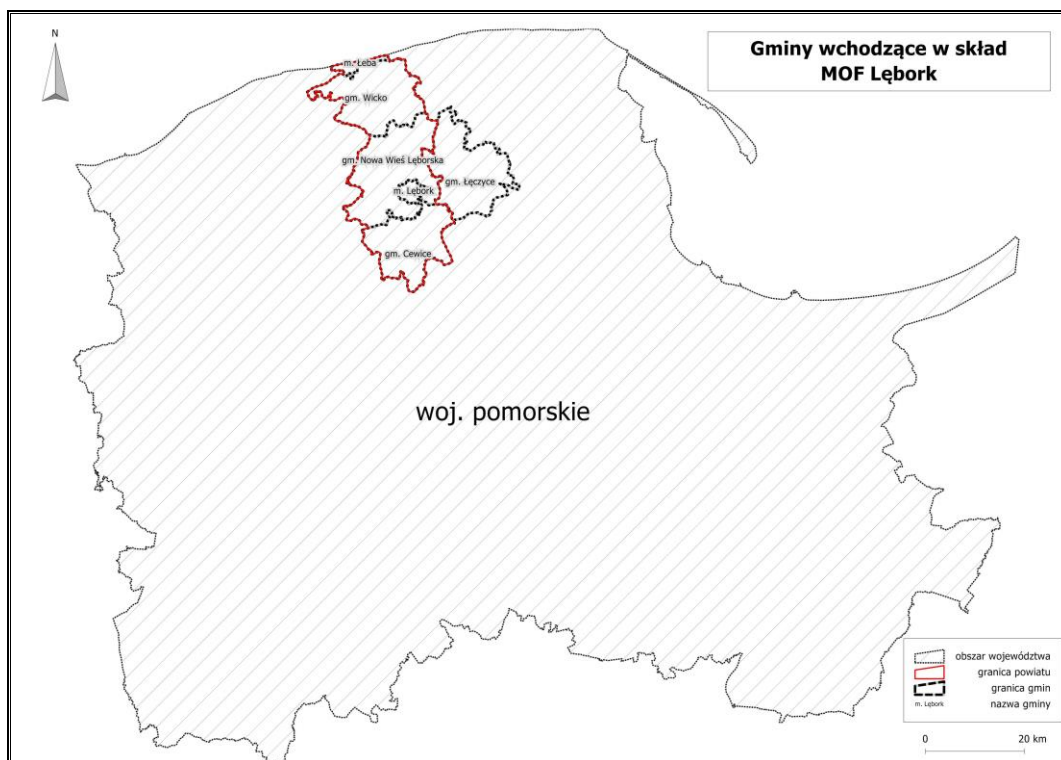
13. Streszczenie

13.1. Informacje ogólne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łęborka (zwanego w dalszej części dokumentu *Strategią...*).

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łęborka wypracowana została wspólnie przez sześć samorządów lokalnych oraz samorząd powiatowy. Obejmuje najważniejsze zagadnienia, które podejmowane będą razem – ponad granicami administracyjnymi gmin. Misją dokumentu jest ułatwienie koordynacji działań – odpowiedzi na wyzwania rozwojowe, także w oparciu o dostępne środki publiczne z regionalnego i krajowych programów operacyjnych.

Rysunek 13-1 Miejski Obszar Funkcjonalny Łęborka

Miejski Obszar Funkcjonalny Łęborka (MOF Łęborka) tworzy sześć powiązanych funkcjonalnie gmin – cały powiat łęborski oraz jedna gmina z powiatu wejherowskiego:

- Miasto Łębork,
- Gmina Cewice,
- Gmina Nowa Wieś Łęborska,
- Gmina Wicko,
- Miasto Łeba,
- Gmina Łęczyce (z powiatu wejherowskiego).

Strategia... nie definiuje zamkniętej listy konkretnych projektów do realizacji – jej zadaniem jest wyznaczenie najważniejszych kierunków, w ramach których takie projekty powinny być wdrażane. Odnosi się natomiast do przedsięwzięć wypracowanych w ramach instrumentu Zintegrowanych Przedsięwzięć

Konieczność sporządzenia przedmiotowej prognozy wynika z zapisów *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko*.

Niniejsze opracowanie przygotowano na potrzeby przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, która opisana jest w dziale IV ustawy ocenowej [4]. **Głównym celem prognozy jest określenie skutków dla środowiska (zarówno pozytywnych jak i negatywnych), jakie związane mogą być z realizacją ustaleń Strategii...**

13.2. Informacje na temat ocenianej Strategii...

Projekt Strategii... jaki został wykonany dla MOF składa się z 9 głównych części:

- Wprowadzenia,
- Przedstawienia wizji Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka w 2020 roku
- Przedstawienia zewnętrznych uwarunkowań dla Strategii MOF
- Syntetycznej diagnoza MOF
- Analiza SWOT
- Określenia celów i kierunków działań MOF Lęborka
- Określenie założeń realizacji Strategii...
- Określenie spójność Strategii... z dokumentami strategicznymi
- wykazu przedsięwzięć realizowanych w ramach ZPT

W ramach opracowywania Strategii... określono zarówno mocne i słabe strony MOF jak również jego szanse i zagrożenia:

Mocne strony:

- **Warunki przyrodnicze, w tym szczególne wyróżniki – potencjał do specjalizacji w aktywnym wypoczynku; Ugruntowana pozycja Łeby – głównego węzła w ofercie turystycznej; Atrakcje i wydarzenia lokalne oraz ponadlokalne.** Te trzy mocne strony MOF pozwalają na budowę silnej oferty sieciowej skierowanej do klientów z poza regionu, jak i pakietu oferty weekendowej dla mieszkańców Trójmiasta (zarówno jeden, jak i drugi zasięg oddziaływania ma już obecnie Łeba).
- **Potencjał instytucjonalny do rozwijania specjalizacji „zdrowie”** – Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2014-2020 zakłada poprawę dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych w Lęborku.⁵⁰ Szpital w Lęborku już obecnie pełni funkcje ponadlokalne, które umocni powstanie oddziału geriatrycznego. W MOF funkcjonują również podmioty oferujące usługi rehabilitacyjne, w tym hipoterapię. Dysponujący wybitnymi walorami przyrodniczymi, położony w otoczeniu Aglomeracji Trójmiejskiej, MOF Lęborka ma szansę stać się atrakcyjnym obszarem dla osób pragnących poprawić swój stan zdrowia zamieszkałych w Trójmieście, a także innych aglomeracjach.
- **Warunki do produkcji energii odnawialnej** – szczególnie w nowej perspektywie UE, ze względu na ukierunkowanie wsparcia, MOF będzie miał szansę na wykorzystanie tego potencjału. Zarazem lokalizacja inwestycji będzie musiała uwzględniać wpływ na formy przyrody chronione w MOF oraz utrzymanie atrakcyjności mieszkaniowej.
- **Rozwinięta produkcja rolna** – otoczenie Lęborka należy do obszarów o generalnie korzystnej charakterystyce sektora rolniczego, rdzeń MOF jest natomiast ośrodkiem przetwórstwa. Tę mocną stroną można dodatkowo wzmacniać poprzez wspieranie sieciowania producentów rolnych.

Słabe strony:

- **Bezrobocie – wąski rynek pracy i związane z tym problemy społeczne.** Łagodzenie problemu bezrobocia musi przebiegać kilku torowo. Z jednej strony rozwiązaniem jest pozyskiwanie zewnętrznych inwestorów, z drugiej wspieranie własnego potencjału w budowie specjalizacji wypoczynkowo-zdrowotnej oraz wzmacnianiu sektora rolniczego (o grupach producenckich dalej). Potrzebna jest zarazem aktywizacja zawodowa, z tego względu, że nie wszystkie grupy obecnie wykluczone są wstanie samodzielnie na rynek pracy powrócić.

⁵⁰ A także na Obszarze Metropolitalny Trójmiasta, w szczególności – Gdańsk, Gdynia i Sopot oraz Słupsk, Ustka, Chojnice, Kwidzyn, Malbork, Starogard Gdański, Kościerzyna i Bytów.

- **Brak wspólnego, sieciowego produktu turystycznego i rozpoznawalności obszaru** – pomimo licznych atrakcji lokalnych oraz ponadlokalnych, jak i potencjału do ich tworzenia, słabością MOF jest niedostateczne spakietyzowanie oferty. Strategia MOF opierająca się na współpracy ponadgminnej jest dobrym narzędziem do animowania takich starań.
- **Sezonowość turystyki (i nakładająca się sezonowość w rolnictwie)** – sezonowość to problem, z jakim ma do czynienia nie tylko MOF ale i większość branży turystycznej w województwie pomorskim (ale i w innych regionach). Równoważeniem problemu jest wzmacnianie oferty całorocznej, co jednak z perspektywy wielu lat starań regionów nie przynosi dostatecznych rezultatów. Starania te muszą więc być uzupełniane poszukiwaniem specjalizacji względem aglomeracji trójmiasta.
- **Poziom zdrowia mieszkańców wymagający poprawy** – poziom zdrowia mieszkańców MOF w ujęciu syntetycznym jest wyższy niż w porównywanych powiatach malborskim, gryfickim czy kołobrzesckim ale słabszy od czołówki województwa, czyli Trójmiasta i jego otoczenia. MOF charakteryzuje się najwyższą w województwie umieralnością z powodu chorób układu oddechowego. Dużym problemem są również choroby nowotworowe, choroby układu nerwowego i układu krążenia. Niedostateczny jest zakres opieki nad osobami zależnymi. Adresowanie tej słabej strony będzie szło w parze z budową specjalizacji zdrowotnej wobec regionu (w tym opieki geriatrycznej).
- **Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej i systemach ciepłowniczych** – pomimo licznych inwestycji, z punktu widzenia całości MOF infrastruktura nadal stanowi słabą stronę. To zagadnienie ma ponadto wpływ na ochronę zasobów przyrody i ograniczanie emisji.
- **Presja zabudowy na obszary podmiejskie oraz cenne przyrodniczo** – m.in. rozwój przestrzenny Łęborka i Łeby powoduje rozlewanie się zabudowy na obszary do tej pory niezurbanizowane. Odpowiedzią na związane z tym ryzyko chaosu urbanistycznego jest wspólne planowanie przestrzenne (ponad granicami gmin).
- **Niski poziom współpracy producentów żywności** – MOF podziela krajowy problem niskiego usieciowienia producentów. Wzmacnianie grup producenckich jest zagadnieniem ponadlokalnym. Wzorem, stanowiącym, że tego typu współpraca jest możliwa w MOF może być Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych (z siedzibą w Łęborku), które angażuje się nawet w projekty międzynarodowe.

Szanse:

- **Modernizacja i rozbudowa dróg o znaczeniu regionalnym i krajowym oraz rozwój systemu kolejowego w regionie** – szybsze połączenie z województwem, a przede wszystkim z Trójmiastem to większe szanse na zatrzymanie odpływu mieszkańców (ograniczenie potrzeby przeprowadzki)⁵¹, ale też lepsza pozycja MOF dla turystyki weekendowej mieszkańców aglomeracji. To od dobrych połączeń z Trójmiastem zależy możliwość przejmowania różnego rodzaju usług w przyszłości – rezydencyjnych, wypoczynku, rekreacji i zdrowia. Szczególnie na rozwój kolei kierowane będą w nowej perspektywie znaczne środki, co już przełożyło się na podjęcie tego zagadnienia w RPO. Realizacja obwodnicy drogowej **DW 214** Łęborka (przebieg północ-południe) przyczyni się do odciążenia miasta, poprawy jego powiązania z obszarem funkcjonalnym i zwiększenia dostępności głównego ośrodka turystycznego MOF, tj. Łeby. Budowa drogi ekspresowej **S6** (przebieg wschód-zachód) przyczyni się do poprawy dostępności MOF względem aglomeracji trójmiejskiej oraz w skali krajowej.
- **Rozwój aglomeracji trójmiejskiej – ośrodka usług, rynku zbytu dla towarów i usług.** Z jednej strony bieguny rozwoju „zasysają” kadry, z drugiej jednak generują zapotrzebowanie na różnego rodzaju usługi. Zapotrzebowanie to zwiększa się wraz z ich rozwojem. Obszary w bliższym i dalszym otoczeniu dużego miasta powinny m.in. poszukiwać swej specjalizacji, która wykorzysta potencjał metropolii. Dla MOF Łęborka takim kierunkiem będzie m.in. pełnienie funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych, zdrowotnych oraz producenckich⁵².

⁵¹ Takie zjawisko dostrzegalne jest m.in. na przykładzie budowy autostrady A2 i gmin z otoczenia Warszawy.

⁵² W działalności rolniczej przykładem może być zaspokajanie zapotrzebowanie na ekologiczną żywność o „znanym” pochodzeniu, przez zrzeszenia producentów (sadowników) działających w otoczeniu Warszawy. Grupują oni swą ofertę na zamówienia zbiorowe do stolicy.

- **Zmiany demograficzne (także w aglomeracjach) – zapotrzebowanie na usługi dla osób starszych.** Starzenie się społeczeństwa, proces dotyczący również społeczność MOF, patrząc przez pryzmat bliskości aglomeracji, można wykorzystać jako szansę. Zielone otoczenie, możliwości rozwoju funkcji zdrowotnych i rehabilitacyjnych pozwalają budować ofertę nie tylko szeroką ale także uwzględniającą specyficzne potrzeby trójmiejskich seniorów. Na stwarzanie przyjaznych warunków i rozbudowę adekwatnych usług „srebrnej gospodarki” już obecnie stawiają np. gminy z Obszaru Metropolitalnego Warszawy⁵³.
- **Trendy społeczne: aktywny wypoczynek i dbałość o zdrowie.** Moda na aktywność (w tym np. turystykę rowerową), zdrowie i ekologię, biorąc pod uwagę naturalne uwarunkowania MOF i położenie w pobliżu aglomeracji, stanowi kolejną szansę rozwojową.
- **Sieciowe projekty regionalne i tworzenie regionalnych produktów** – wykorzystanie tej szansy to wpisanie się z inicjatywami MOF w regionalne przedsięwzięcia i wykorzystanie efektu synergii. Przykłady takich inicjatyw, rozwijanych na poziomie regionalnym to Pomorska Droga św. Jakuba, Kajakiem przez Pomorze i Pomorskie Trasy Rowerowe. W inicjatywy te już obecnie angażują się instytucje z MOF. To także obecne i przyszłe inicjatywy klastrowe funkcjonujące w dziedzinach strategicznych dla obszaru funkcjonalnego: wypoczynku i rekreacji oraz zdrowia oraz inne przedsięwzięcia sieciowe, które mogą przyczynić się do realizacji celów MOF.
- **Współpraca bałtycka** – szansa już wykorzystywana na terenie MOF, chociażby poprzez organizację międzynarodowych wydarzeń sportowych. Współpracę nadbałtycką można wykorzystać również dla rozwoju turystyki i gałęzi przedsiębiorczości związanych z morzem, jak i tych opartych na zielonych technologiach. Inicjatywy nadbałtyckie są okazją do wymiany doświadczeń z partnerami zagranicznymi.
- **Wsparcie publiczne w nowej perspektywie m.in. na ochronę i wykorzystywanie zasobów przyrody** – uznając przyrodę za główny atut MOF, do szans które należy wykorzystać trzeba zaliczyć dostępność środków na ochronę bioróżnorodności – czyli wzmocnienie głównego atutu MOF.

Zagrożenia:

- **„Zasysanie” ludzi młodych przez Trójmiasto** – relacje z aglomeracją są wielowymiarowe, a jej bliskość to dla MOF zarówno szanse, jak i zagrożenia. Procesy „wymywania” powodują, że do metropolii przeprowadzają się ludzie młodzi (wyjeżdżają również do innych regionów i krajów), tam też koncentrują się działania biznesowe. Takiego wpływu nie można zatrzymać, jednak można przyczynić się do jego ograniczenia – wspierając tworzenie miejsc pracy wewnątrz MOF.
- **Silna konkurencja o inwestorów ze strony obszarów o lepszej dostępności komunikacyjnej** – napływ nowych inwestorów raczej koncentruje się przy ważnych ciągach i węzłach komunikacyjnych. Z kolei stanowiące w ostatnich latach istotny odsetek napływającego kapitału zagranicznego, usługi dla biznesu (B2B), silnie koncentrują się w największych miastach. Oczywiście dobre warunki lokalne dla inwestora zewnętrznego, np. przetwórstwa przemysłowego, są ważne i warto o to zabiegać (w tym przygotowując miejsca do lokalizacji), ale dla MOF może to być tylko element uzupełniający rozwój w oparciu o własne zasoby. Wraz z rozwojem turystycznej marki MOF będą rosły szanse na kapitał zewnętrzny z branży turystyki i usług towarzyszących.
- **Zagrożenia dla środowiska przyrodniczego** – pogorszenie stanu środowiska oznaczałoby osłabienie głównego waloru MOF. Również zanieczyszczenie Morza Bałtyckiego może odbijać się negatywnie na całym obszarze MOF, którego głównym węzłem oferty turystycznej jest Łeba (na to nakłada się zagrożenie dla gospodarki rybackiej i bioróżnorodności).

O oceniane Strategii... przedstawiono trzy uzupełniające się **cele strategiczne**. A następnie w ramach każdego z nich wyznaczono **kierunki działań**, które wskazują jakiego rodzaju przedsięwzięcia mają w pierwszej kolejności przyczynić się do realizacji ww. celów. Wśród celów strategicznych wyróżniono:

1. **Zwiększenie spójności MOF**
2. **Poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF**
3. **Wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF**

⁵³ „Diagnoza obszaru metropolitalnego Warszawy”, 2014.

Wyznaczone trzy cele strategiczne opierają się na **działaniach wspólnych** – dotyczą tych dziedzin MOF, w których współpraca ponad granicami gmin przyczyni się do lepszego rozwiązywania problemów i wykorzystania potencjałów. Cele nie ograniczają zakresu tematycznego, możliwego do podejmowania w strategiach lokalnych. Strategia nie ogranicza również możliwości rozszerzenia współpracy w MOF na innych dziedziny – dla realizacji potrzeb, które pojawią się w przyszłości. Cele i realizujące je kierunki działań wypracowane zostały w toku spotkań warsztatowych z przedstawicielami Partnerów projektu.

Cel pierwszy służy wzmocnieniu spójności Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego w wielu wymiarach. Łączy przedsięwzięcia w sferze technicznej (np. spójność drogowa), jak i społecznej (ograniczanie wykluczenia społecznego).

Drugi cel strategiczny dotyczy konkurencyjności gospodarczej MOF – w tym konkurencyjności branży turystycznej. Nawiązując do aktualnych założeń polityki regionalnej, cel ten zakłada również wspieranie budowy specjalizacji Ziemi Lęborskiej – „zdrowie i aktywny wypoczynek”. Jednocześnie, mając na uwadze sytuację rynku pracy w MOF, omawiany cel uwzględnia również pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych.

Kolejny cel sprzyjać będzie budowie specjalizacji a zarazem pozytywnie wpływać na jakość życia w MOF.

Trzeci cel dotyczy bowiem wzmocnienia walorów przyrodniczych – zarówno poprzez inwestycje „twarde”, jak i działania o charakterze „miękkim”.

1. Dla celu pierwszego (zwiększenie spójności MOF) wyróżniono pięć kierunków działań, wzmocniających różnego rodzaju powiązania – zarówno materialne, jak i niematerialne:
  - 1.1. **Rozwój system transportu** – spójności MOF służyć będzie poprawa wewnętrznych powiązań drogowych (w tym rowerowych). Lepsze powiązania wewnątrz MOF to zarazem lepsze połączenie zewnętrzne – z regionem. Ten kierunek działań obejmuje także rozwój komunikacji publicznej, której głównym węzłem jest Lębork. System transportowy ma zapewniać sprawny, bezpieczny i możliwie najmniej obciążający środowisko dostęp mieszkańców do głównych ośrodków pracy i usług w obszarze funkcjonalnym. Musi również być elastyczny, tak by służyć też zamierzeniom „sieciowania” atrakcji i wydarzeń w MOF (kierunek działań 2.2.).
  - 1.2. **Spoleczna integracja** – przedsięwzięcia integracyjne dla społeczności MOF. Integracji posłuży wzmocnienie imprez lokalnych i ponadlokalnych, koordynacja i wymiana informacji o ofercie (np. „wspólny kalendarz” imprez). Kierunek obejmuje również wsparcie (kompleksowo na obszarze MOF) dla organizacji pozarządowych działających w tym zakresie. W ten kierunek wpisują się również przedsięwzięcia wobec grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym osób zależnych i osób potrzebujących wsparcia w aktywizacji zawodowej), również te powiązane z poprawą kapitału ludzkiego oraz dbałością o ofertę dla osób starszych. Jednym z narzędzi realizacji będzie kompleksowa rewitalizacja. Wewnątrz MOF wzmocniona zostanie sieć parterów i instytucji działających na rzecz mieszkańców. Społeczność MOF łączy wspólne dziedzictwo kulturowe – wspierane będą inicjatywy w zakresie kultury, budowy tożsamości lokalnej i wzmocnienia kapitału społecznego.
  - 1.3. **Wprowadzanie e-usług publicznych** – poprawie dostępności mieszkańców do usług publicznych służyć będzie wprowadzanie w instytucjach z terenu MOF rozwiązań z zakresu elektronicznej administracji, wymiany danych i zdalnej obsługi klienta (w sposób kompleksowy – spójny dla całego obszaru). Z punktu widzenia całości MOF ważny jest również rozwój e-usług wspierających turystykę i usługi zdrowotne – te zagadnienia również wpisują się w niniejszy kierunek działań.
  - 1.4. **Działania na rzecz wspólnego systemu planowania przestrzennego** – procesy urbanizacji przenikają przez granice gmin tworzących MOF. Spójności naszego obszaru służyć będzie koordynacja planowania przestrzennego i wdrożenie wspólnych instrumentów planowania.
  - 1.5. **Stworzenie wspólnego systemu współpracy samorządowej i transgranicznej** – położenie MOF i jego obecność m.in. w zasięgu Programu Południowy Bałtyk daje szansę na poszerzenie partnerstwa zagranicznego i czerpanie z doświadczeń zewnętrznych. Wartościowe będzie także wykorzystywanie kontaktów krajowych, co już czynią instytucje z MOF Lęborka. Nawiązywaniu partnerstw sprzyja rozwój planowania w układach obszarów funkcjonalnych w całym kraju – wiele takich obszarów, skupionych wokół ośrodków subregionalnych, podziela wyzwania stojące przed Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Lęborka. Instytucje MOF będą występować wspólnie, co pozwoli zoptymalizować organizację i koszty partnerstwa. Zadaniem szczegółowym dla samorządów MOF i ich Partnerów (organizacji) jest wybór dziedzin, w których relacje zewnętrzne będą nawiązywać razem. Ten kierunek działania sprzyjać będzie także wzmocnieniu wspólnej tożsamości.

2. Dla celu drugiego (poprawa konkurencyjności gospodarczej MOF) określono cztery kierunki działań:
  - 2.1. **Budowa specjalizacji MOF: „zdrowie i aktywny wypoczynek”** – jest to kierunek działań dla MOF, który w znacznym stopniu przenika inne wspólne kierunki. Przewidziane są tu działania na rzecz wykorzystania potencjałów MOF – przyrodniczego (warunków naturalnych dla wypoczynku) oraz instytucjonalnego (rozwój szpitala w Lęborku). Jest to zarazem wykorzystanie szansy, jaką jest rosnące zapotrzebowanie aglomeracji trójmiejskiej oraz nasilające się trendy społeczne na zdrowie i ekologię.

Po pierwsze, w wymiarze **zdrowia**, ten kierunek działań grupuje przedsięwzięcia mające na celu poszerzenie i poprawę oferty usług medycznych, prozdrowotnych i rehabilitacyjnych oraz poprawę warunków funkcjonowania osób starszych w przestrzeni MOF. Przedsięwzięcia te będą realizowane zarówno z myślą o potrzebach mieszkańców, jaki odbiorców tego typu usług spoza granic obszaru funkcjonalnego.

Po drugie, kierunek działań przewiduje wsparcie dla tworzenia **przestrzeni aktywnego wypoczynku** (np. parków tematycznych, przestrzeni dla sportu, szlaków tematycznych). Uzupełnieniem będzie wsparcie i popularyzacja również przedsięwzięć miękkich w tym zakresie. „Aktywny wypoczynek” grupuje przedsięwzięcia z zakresu sportu (także amatorskiego), rekreacji oraz aktywności intelektualnej.
  - 2.2. **Sieciowanie oferty turystycznej** – kierunek ściśle powiązany z budową specjalizacji MOF. Szansą na stworzenie produktu turystycznego jest podejście sieciowe. Głównym ośrodkiem turystycznym (węzłem oferty) jest Łeba, natomiast zadaniem sieciowania jest „rozciągnięcie” atrakcyjności turystycznej na cały MOF. Przedsięwzięcia będą obejmować inwentaryzację obecnych atrakcji i pakietyzowanie oferty oraz wypracowanie wspólnych metod promocji. Projekty realizowane w MOF będą również wykorzystywać regionalne inicjatywy w zakresie turystyki, uzyskując w ten sposób efekt synergii.
  - 2.3. **Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej** – ten kierunek działań stawia na wykorzystanie szansy, jaką daje rozwój aglomeracji trójmiejskiej (rynku zbytu i kooperacji) oraz perspektywa poprawy dostępności (droga S6). Zadaniem dla MOF jest inwentaryzacja i przygotowanie terenów inwestycyjnych (w tym w wymiarze infrastrukturalnym), opracowanie wspólnej oferty, a następnie jej promowanie. Przygotowanie przestrzeni do rozwoju przedsiębiorczości służyć ma równoważeniu sezonowości pracy w turystyce, a także, częściowo – w rolnictwie.
  - 2.4. **Wzmacnianie grup producenckich** – miejski obszar funkcjonalny Lęborka łączy zagadnienie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa. Wspólnym zadaniem jest wspieranie „usięciowienia” producentów i w niniejszy kierunek działań wpisują się wszystkie przedsięwzięcia do tego dążące. Instytucje działające w MOF, wykorzystując partnerstwa ponadlokalne, będą realizować działania informacyjne i promocyjne w tej dziedzinie oraz angażować się we wsparcie już istniejących inicjatyw grupowych (np. poprzez współorganizację, po skonsultowaniu potrzeb, wydarzeń branżowych z udziałem przedstawicieli nauki).
3. Trzeci cel strategii MOF – wzmocnienie walorów przyrodniczych MOF – realizowany będzie przez dwa uzupełniające się kierunki działań:
  - 3.1. **Inwestycje na rzecz ochrony środowiska** – ten kierunek działań, sprzyjający zarazem poprawie spójności MOF w wymiarze technicznym, obejmuje rozbudowę i modernizację infrastruktury sieciowej (w tym wodnej, kanalizacyjnej i ciepłej) wraz z infrastrukturą technologiczną potrzebną do jej funkcjonowania oraz jej zaplecza technicznego. Obejmuje także przedsięwzięcia z zakresu ograniczenia emisji (czyli też wykorzystania odnawialnych źródeł energii), ograniczenia zużycia energii oraz zagospodarowania i utylizacji odpadów. Inwestycją na rzecz ochrony środowiska w rozumieniu Strategii MOF są również przedsięwzięcia z zakresu takiego zagospodarowania przestrzeni (koordynowanego w ramach MOF), które przyczyniać się będą do zachowania lub odbudowy bioróżnorodności.
  - 3.2. **Rozwijanie edukacji ekologicznej** – zachowanie bogactwa przyrodniczego to także wiązka działań przyczyniających się do poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym mieszkańców najmłodszych, oraz gości odwiedzających tereny miejskiego obszaru funkcjonalnego. Wspólne podejmowanie tego zagadnienia przez instytucje MOF pozwoli wykorzystać efekt skali i przyczyni się do wzmacniania tożsamości lokalnej. Ten kierunek działań przewiduje przedsięwzięcia edukacyjne („miękkie”) wraz z niezbędnymi do ich realizacji inwestycjami w zaplecze (działania „twarde”).

13.3. Powiązania *Strategii...* z innymi dokumentami

Projekt Strategii MOF jest ściśle powiązany z innymi dokumentami strategicznymi i to zarówno o charakterze krajowym jak i regionalnym tj.:

- Europa 2020.
- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa – przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2014 roku.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.
- Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do 2020 roku.
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska „Ekoefektywne Pomorze”.
- Regionalny Program Strategiczny w zakresie ochrony zdrowia „Zdrowie dla Pomorzan”.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

Należy również zwrócić uwagę, że zapisy *Strategii...* powiązane są także innymi dokumentami o charakterze strategiczno - środowiskowym – takimi jak Programy Ochrony Środowiska (opracowanych zarówno dla powiatu lęborskiego jak i poszczególnych gmin wchodzących w skład MOF).

13.4. Istniejący stan środowiska

Miejski obszar funkcjonalny Lęborka ma powierzchnię 939 km², co stanowi 5% województwa pomorskiego. MOF zamieszkiwany jest przez 78 tysięcy osób, czyli około 3% ludności Pomorza

Obszary chronione

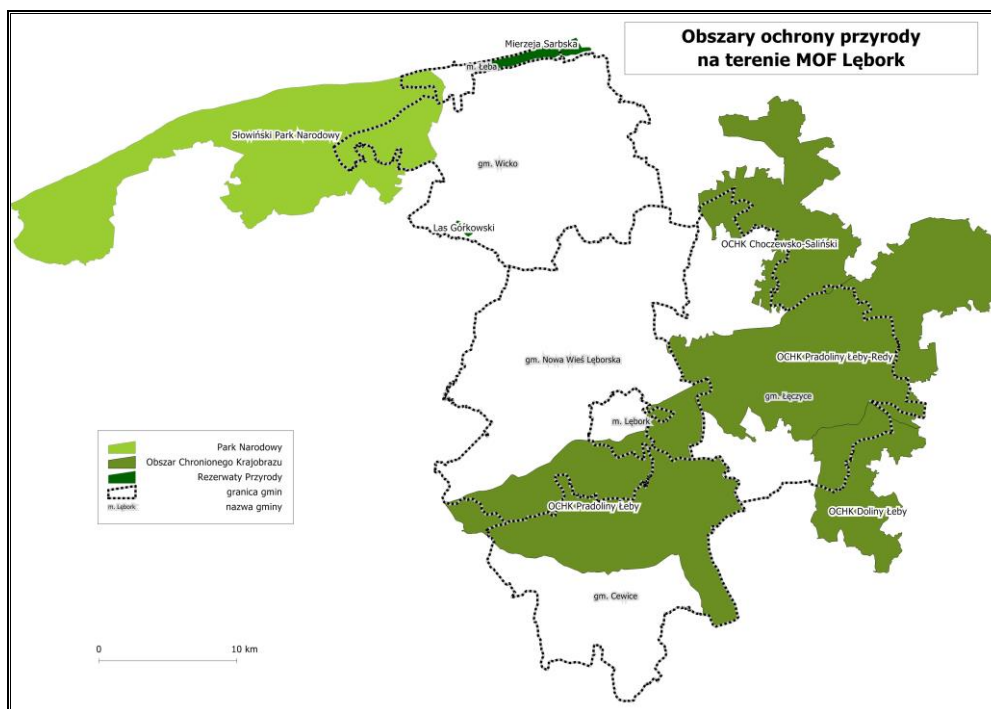
Jednym z największych atutów MOF – są walory środowiskowe (są one jednocześnie wspólnym atutem wszystkich gmin tworzących MOF). Wyróżnikiem są wyjątkowe krajobrazy związane z pobrzeżnym położeniem, chronione za pomocą różnych form ochrony przyrody. Gmina Łeba jest znanym z piaszczystych bałtyckich plaż kurortem, sąsiadującym ze słynnymi ruchomymi wydmami oraz malowniczymi, dużymi, choć płytkimi jeziorami przybrzeżnymi (Sarbsko, Łebsko).

Ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe w MOF ponad 1/3 gruntów jest objęta różnymi formami ochrony wynikającymi z ustawy o ochronie przyrody [3]. Jest to trochę więcej niż średnia dla kraju oraz województwa (33%) i więcej niż w grupie porównawczej. W dwóch gminach – Łęczycy oraz Cewicy wskaźnik ten przekracza nawet 50% powierzchni. Należy jednak zwrócić uwagę, że zdecydowana większość terenów chronionych to obszary chronionego krajobrazu – a więc stosunkowo mało restrykcyjna forma ochrony. Są one związane przede wszystkim z terenami leśnymi Puszczy Kaszubskiej, wchodząc w skład korytarzy ekologicznych. Obszary bardziej restrykcyjnej ochrony przyrody mają większe znaczenie w dwóch gminach – Łebie oraz Wicku. Są to tereny Słowińskiego Parku Narodowego, którego większą część stanowią wody jeziora Łebsko.⁵⁴

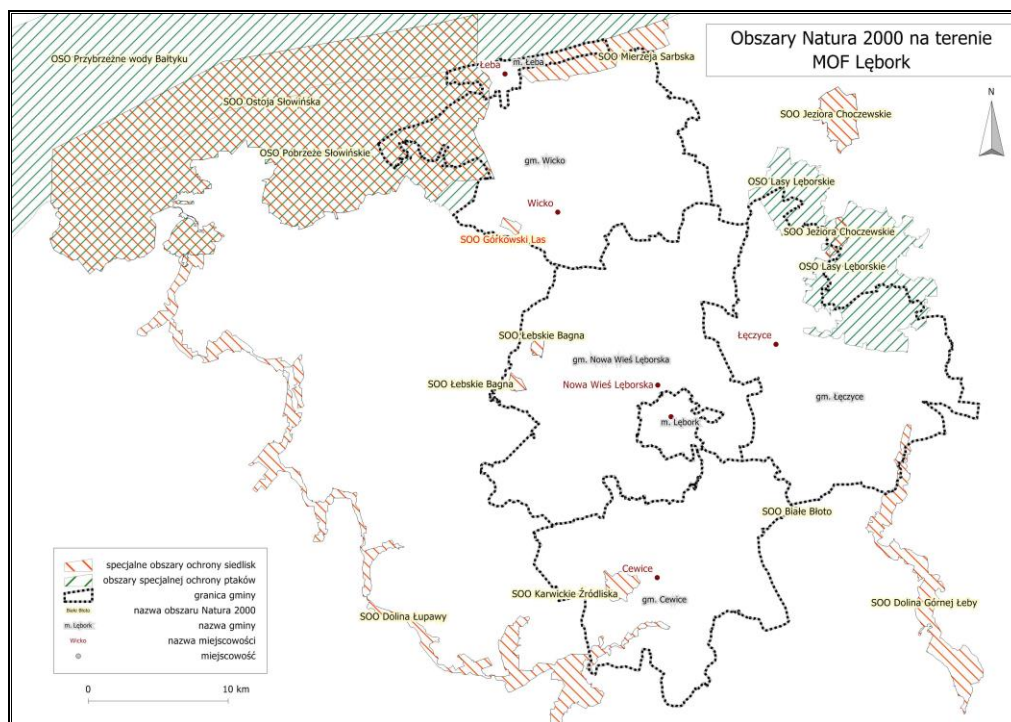
⁵⁴ Zdecydowana większość Słowińskiego Parku Narodowego (oraz siedziba dyrekcji wraz z muzeum przyrodniczym) leży na terenie sąsiedniego powiatu słupskiego.

Rysunek 13-2 Obszary ochrony przyrody (z wyłączeniem obszarów Natura 2000) na terenie MOF.⁵⁵

Rysunek 13-3 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie i w rejonie MOF

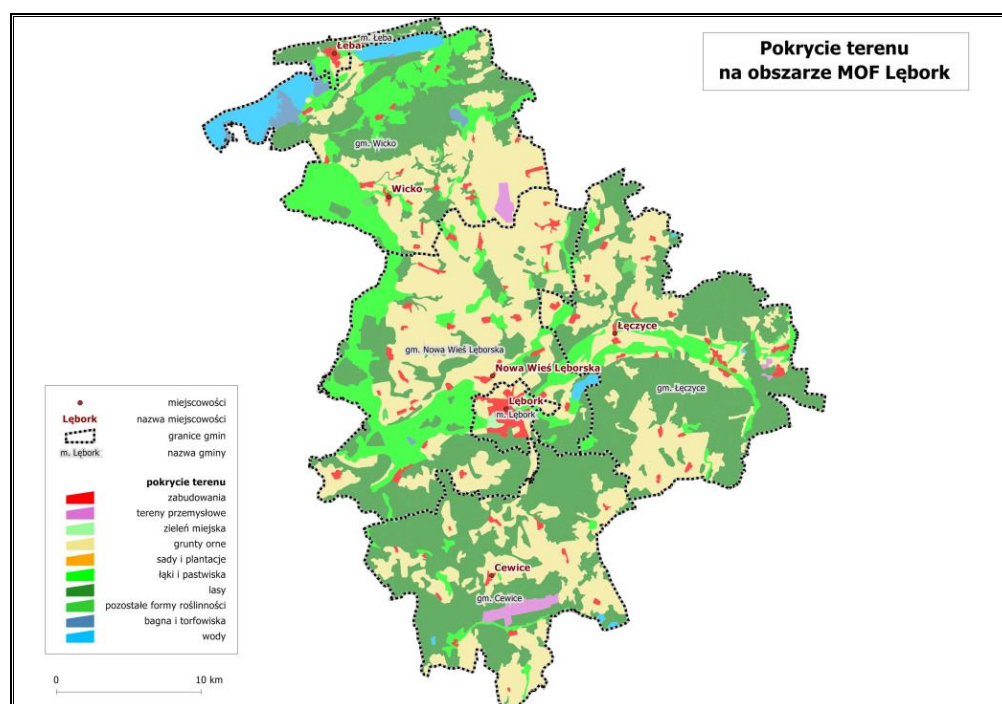
Na terenie MOF zlokalizowane jest również 11 rezerwatów, 12 obszarów objętych ochroną w ramach europejskiej Sieci Natura 2000, 4 obszary chronionego krajobrazu, kilkadziesiąt użytków ekologicznych, oraz blisko 200 pomników przyrody

⁵⁵ Z uwagi ogólny charakter mapy i niewielkie powierzchnie rezerwatów – nie było możliwe przedstawienie na przedmiotowym rysunku.

Lasy

Tereny MOF porastają zwarte kompleksy leśne różnych typów – z racji zróżnicowania gleb i form powierzchniowych. Występują tu zarówno świeże bory sosnowe jak i lasy liściaste, m.in. buczyna pomorska oraz związane z terenami podmokłymi łągi i olsy. Lasy stanowią niemal połowę obszaru. Lesistość znacznie przekracza średnią krajową (30%) oraz wojewódzką (36%) i jest szczególnie wysoka w gminach Łęczycze i Cewice (zwarta Puszcza Kaszubska). W gminie Łęczycze częściowo leży także drugi zwarty kompleks leśny – Lasy Łęborskie.

Rysunek 13-4 Sposób zagospodarowania terenu na obszarze MOF

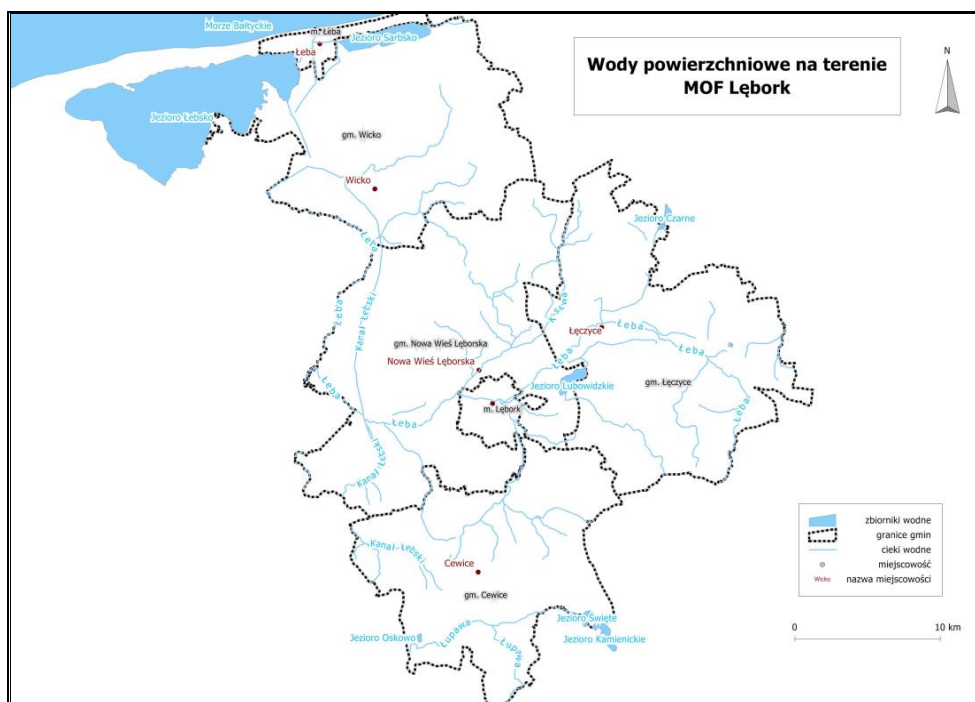

Wody powierzchniowe

MOF położony jest w obrębie zlewni 4 rzek przymorskich: Łeby, Łupawy, Redy i Piaśnicy w regionie wodnym Dolnej Wisły. Występują tam też inne mniejsze ciek. Badania jakości wód w ciekach wykonywane w latach 2010-2012 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykazują, że stan badanych cieków należy określić jako dobry (badano między innymi: Łebę oraz dolnych biegów jej dopływów, tj. Rzechcinki, Okalicy, Pogorzeli, Chełstu i Charbrowskiej Strugi).

Dodatkowo na jego terenie występuje kilka naturalnych zbiorników wodnych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługuje jezioro Łebsko, będące jednocześnie największym jeziorem powiatu łęborskiego. Zbiornik znajduje się na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Zaliczany jest do grupy jezior przybrzeżnych, czyli zbiorników oddzielonych od morza mierzeją, które wcześniej istniały jako zatoka morska. Jezioro Łebsko do dziś pozostaje akwenem o słonawym charakterze, co jest jedną z jego wyróżniających cech. Do jezior przybrzeżnych zaliczane jest również jezioro Sarbsko, będące drugim co do wielkości zbiornikiem tego obszaru. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań jeziora Łebsko w 2011 i 2012r. określono jego stan jak o zły.

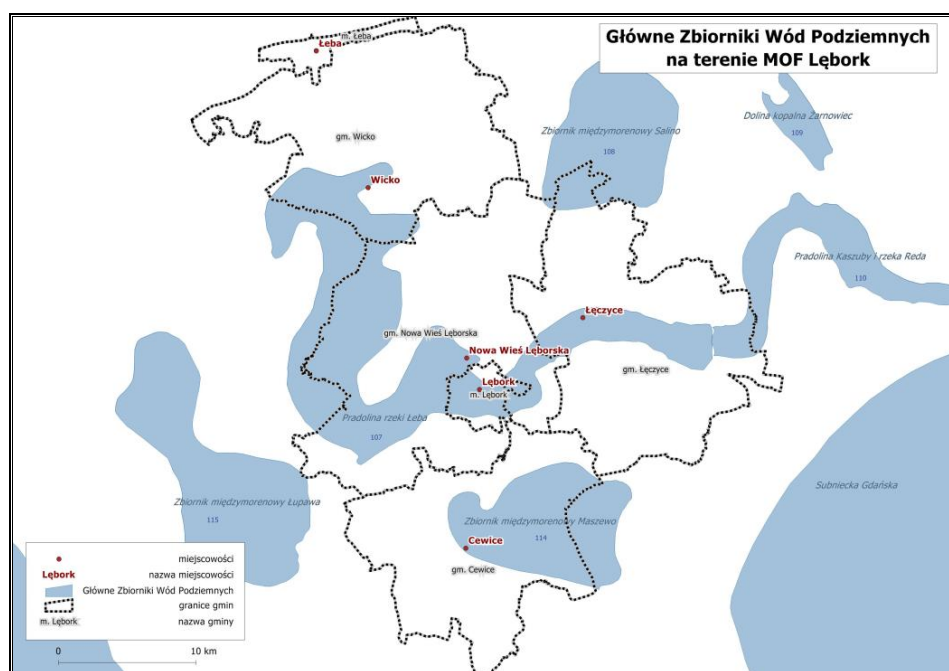
Rysunek 13-5 Wody powierzchniowe na terenie MOF

Wody podziemne

Na terenie MOF zlokalizowane są 4 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych⁵⁶ o różnej odporności na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu.

Rysunek 13-6 GZWP wyznaczone na terenie oraz w rejonie MOF

Infrastruktura sieciowa

Dostęp do infrastruktury sieciowej na terenie MOF Lęborka jest nieco słabszy zarówno w zestawieniu ze średnią wojewódzką. Szczególnie w zakresie dostępu do sieci wodociągowej i gazowej. Stosunkowo mały odsetek osób korzysta również z oczyszczalni ścieków. Należy jednak zauważyć, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wyraźnie wzrósł. O blisko 10 punktów procentowych wzrósł odsetek osób z dostępem do oczyszczalni ścieków.

Obszar MOF cechuje dodatkowo znaczące zróżnicowanie wewnętrzne. Wyposażenie w instalacje sieciowe jest zdecydowanie lepsze w gminach miejskich – Lęborku oraz Łebie (poza siecią gazową, która w Łebie podobnie jak na obszarach wiejskich prawie nie występuje). Ze słabszą dostępnością mamy do czynienia w gminach Wicko, Nowa Wieś Lęborska oraz Łęczycze.

Tabela 13.1 Odsetek mieszkańców z dostępem do infrastruktury sieciowej (2012) Źródło: Strategia...

Gmina	Wodociąg	Kanalizacja	Sieć gazowa	Oczyszczalnia ścieków
MOF Lęborka	87,6	70,5	44,7	76,8
Cewice	78,4	59,1	0,4	65,9
Lębork	98,2	93,6	93,5	97,1
Łeba	97,3	95,2	1,1	98,5
Łęczycze	70,5	49,7	0,0	74,5
N. Wieś Lęborska	86,4	39,1	10,7	45,2
Wicko	65,9	42,6	1,0	30,9

Istotny problem w dziedzinie gospodarki komunalnej stanowi sezonowość ruchu turystycznego w Łebie, jednak tamtejsza oczyszczalnia ścieków została w 2000 roku przystosowana do takich warunków pracy. Warto zauważyć, że kwestia infrastruktury sieciowej jest tym polem, gdzie już od lat poszczególne gminy MOF dobrowolnie ze sobą współpracują. Wśród przykładów współpracy można wymienić zasilanie lęborskich wodociągów przez wodę czerpaną z terenu gminy Cewice, czy też utworzenie i obsługę wspólnych zlewni ścieków obejmujących Lębork, części gmin Cewice i Nowa Wieś Lęborska oraz Łebę i północną część gminy Wicko.

Infrastrukturą sieciową, która wymaga modernizacji jest sieć ciepłownicza. Na terenie powiatu lęborskiego zasilana jest przez 13 kotłowni. Obiekty ciepłownicze MOF wymagają modernizacji. W Lęborku przeprowadzone badania zanieczyszczenia powietrza wskazują na przekroczenia dopuszczalnych norm. Problemem jest ponadto zły stan techniczny izolacji termicznych sieci, co przyczynia się do pogorszenia parametrów jej działania. Modernizacja sieci ciepłowniczej ma szczególnie duże znaczenie biorąc pod uwagę liczne projekty termomodernizacyjne zrealizowane na terenie MOF. Osiągane w ich wyniku korzyści nie powinny być niwelowane przez niedoskonałości sieci.

Jakość powietrza

Wyniki badań jakości powietrza wykazują problemy z występowaniem przekroczeń w odniesieniu do zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym oraz benzo(a)pirenem. Występujące przekroczenia w tym zakresie związane są z tzw. emisją niską – czyli spalaniem paliw w celach grzewczych w przydomowych piecach (węgiel, drewno itp.).

⁵⁶ GZWP zostały wyodrębnione ze względu na ochronę największych zasobów wód podziemnych, z uwagi na ich cechy, wydajność ujęć, przewodność utworów i czystość.

Gospodarka odpadami

W dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi współpraca gmin z obszaru MOF jest intensywna. W 1994 roku otwarto Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. w Czarnówku (gmina Nowa Wieś Lęborska), który poza wszystkimi gminami MOF obsługuje również gminy z powiatów wejherowskiego i puckiego (a docelowo ma objąć działaniem aż 21 gmin położonych na północy województwa).

Dzięki kolejnym inwestycjom związanym z tym zakładem na terenie MOF gospodarka odpadami nie stanowi większego problemu. Niezbędnym krokiem mającym na celu osiągnięcie docelowego stanu ZZO będzie realizacja III etapu rozbudowy zakładu przy współudziale środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020.

Hałas

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny badanego obszaru zaliczyć należy komunikację drogową – w szczególności uciążliwości związane z funkcjonowaniem DK 6⁵⁷ oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu. Skala zagrożeń hałasem przemysłowym nie jest zbyt duża, a zasięg jego oddziaływania ma zwykle charakter lokalny.

Dodatkowo na terenie MOF zlokalizowane jest lotnisko wojskowe w Siemirowicach, które jest uznawane za największego emitora hałasu na terenie gminy Cewice. Z uwagi na swoją specyfikę, hałas lotniczy jest dość uciążliwy: pojawia się nagle, szybko narasta do wartości maksymalnej o dużym poziomie, a następnie szybko maleje. Zasięg oddziaływania hałasu lotniczego dotyczy nie tylko terenu samego lotniska, ale obejmuje znacznie większe obszary. Strefy najbardziej zagrożone hałasem znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska oraz w strefie korytarzy powietrznych startu i podejścia do lądowania. Poziom hałasu zależy od rodzaju samolotów, liczby startów i lądowań oraz od organizacji ruchu lotniczego, od której uwarunkowany jest nie tylko przebieg procedury startu, lecz także czas oczekiwania na lądowanie, decydujący o liczbie wykonywanych pętli w szerokim obszarze nad lotniskiem.

13.5. Zakładane efekty w przypadku braku realizacji zapisów Strategii...

Przeprowadzone analizy stanu środowiska na terenie MOF, które pozwoliły na określenie istniejących głównych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu wskazują wyraźnie, że w przypadku braku jego realizacji opisywany powyżej stan środowiska nie będzie podlegał poprawie lub też procesy związane z poprawą jego stanu będą zachodziły o wiele wolniej i z mniejszą efektywnością (niż jest to możliwe w przypadku realizacji *Strategii...*).

Biorąc pod uwagę, że zapisy analizowanej *Strategii...* w dużym stopniu wynikają z dokumentów wyższego rzędu lub też innych dokumentów strategicznych, więc brak realizacji jej postanowień nie powinien mieć wpływu na pogorszenie stanu środowiska. Jednakże należy zwrócić uwagę, że brak realizacji określonych w niej celów strategicznych i kierunków działań, może w efekcie utrudnić wprowadzenie określonych zasad w życie, a tym samym utrudnić zrównoważony rozwój całego MOF.

13.6. Istniejące problemy ochrony środowiska na terenie MOF

Rozmieszczenie i charakterystyka terenów chronionych wskazują na duże szanse związane z możliwością wykorzystania walorów terenu. Zdaniem autorów *Strategii...* konflikt między ochroną przyrody a inwestycjami różnego rodzaju na terenie MOF nie jest szczególnie nasilony, co zdarza się często

⁵⁷ Wyniki wykonanych na zlecenie GDDKiA *Map akustycznych dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego z kwietnia 2012 r.* wykazały, że droga krajowa nr 6 charakteryzuje się ponadnormatywnym oddziaływaniem na chronione tereny przyległe w zakresie oddziaływań akustycznych. Należy jednak zwrócić uwagę, że mapy te zostały wykonane w oparciu o ówczesnie obowiązujące dopuszczalne poziomy hałasu.

w podobnych rejonach kraju.

Jednocześnie jednak wskazać należy różne zagrożenia dla przyrody i potencjalne konflikty – za najważniejsze z nich należy uznać:

- Zbyt silna koncentracja ruchu turystycznego w Łebie, co prowadzi do silnej antropopresji ze strony turystów na położone w jej najbliższym sąsiedztwie obszary chronione oraz wybrzeże Bałtyku a także obciążenia samego miasta (korki drogowe; kwestia bardzo zmiennej liczby użytkowników infrastruktury technicznej, zależnej od pory roku), presja na tereny rekreacyjne;
- Emisja zanieczyszczeń punktowych z systemów grzewczych i negatywny wpływ takiej emisji na stan jakości powietrza;
- Zbyt słabo rozbudowaną infrastrukturę sieciową;
- Narażenie na zanieczyszczenie części zlokalizowanych na terenie MOF GZWP.
- Powstawanie chaotycznej zabudowy rekreacyjnej i mieszkaniowej na niektórych cennych przyrodniczo obszarach oraz w strefach podmiejskich;
- Zatopione w Morzu Bałtyckim środki bojowe z okresu II wojny światowej (m.in. iperyt), mogące znaleźć się na nadmorskich plażach lub sieciach rybackich;
- Hałas związany z działalnością lotniska wojskowego w Siemirowicach oraz pochodzący od DK6.

MOF można uznać za obszar dysponujący ponadprzeciętnymi walorami środowiskowymi. Zróznicowanie krajobrazów, bliskość Morza Bałtyckiego, obecność obszarów chronionych o międzynarodowym znaczeniu sprawiają, że część gmin uznaje właśnie walory tego rodzaju za swój podstawowy atut. Jednocześnie rozsądnie wyznaczona sieć obszarów chronionych o różnej randze nie prowadzi jak na razie do eskalacji znacznej liczby konfliktów o przestrzeń. Należy jednak pamiętać o ryzyku zbyt intensywnego wykorzystania tych walorów na skutek skupienia funkcji turystycznej tylko na małym terenie wybrzeża. Dlatego też funkcja turystyczna bazująca na cennych walorach przyrodniczych powinna być też szerzej wprowadzana w „nieodkrytych” jak dotąd przez turystów gminach MOF, których większą część powierzchni pokrywają lasy oraz obszary chronionego krajobrazu, mogących się jednocześnie pochwalić występowaniem licznych malowniczych jezior. Atrakcje przyrodnicze MOF nie tworzą jednak sieci – nie są spójnym produktem.

13.7. Oddziaływanie na środowisko *Strategii...*

Przeprowadzone analizy w zakresie oddziaływania na środowisko *Strategii* wyraźnie wskazują, że realizacja *Strategii...* będzie wpływała pozytywnie i to zarówno w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska jak i przy uwzględnieniu oceny ogólnej.

W nielicznych przypadkach zdefiniowano zarówno oddziaływania pozytywne jak i negatywne w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska natomiast w jeszcze mniejszej ilości przypadków stwierdzono możliwość wystąpienia oddziaływań negatywnych. Stwierdzone negatywne oddziaływania są w większości związane z realizacją poszczególnych zadań inwestycyjnych (np. budową tunelu) i dotyczą w oddziaływań bezpośrednich związanych z fazą realizacji (często krótkotrwałych).

Biorąc pod uwagę fakt, że zasoby przyrodnicze zarówno w analizowanym dokumencie jak i innych dokumentach strategicznych uznane zostały za główny walor MOF jak również, biorąc pod uwagę że przy przygotowaniu i realizacji poszczególnych przedsięwzięć/inwestycji zgodnie z zapisami dokumentów strategicznych (jak i zgodnie z przepisami prawa) będą uwzględniane zasady zrównoważonego rozwoju, przyjąć można że zakres ew. negatywnych oddziaływań będzie miał ograniczony zasięg oraz intensywność.

Tym samym należy stwierdzić, że realizacja postanowień przedmiotowej *Strategii...* nie będzie wymagała wdrażania dodatkowych działań minimalizujących ani kompensujących, jak również jej realizacja nie będzie wiązała się z wystąpieniem znaczących negatywnych oddziaływań na cele ochrony ustanowione w poszczególnych obszarach Natura 2000 jak i integralność całej sieć tych obszarów występujących w tym rejonie. Dlatego też nie znajduje uzasadnienia poszukiwanie rozwiązań alternatywnych w stosunku do zaproponowanych w analizowanej *Strategii...*, jak również nie ma przesłanek, które z uwagi na uwarunkowania środowiskowe uniemożliwiłyby przyjęcie niniejszej *Strategii...* do realizacji.

Przeprowadzone analizy wykluczyły również możliwość występowania oddziaływań transgranicznych.

13.8. Proponowane do wdrożenia działania ograniczające negatywny wpływ Strategii... na środowisko

Podstawowym sposobem i narzędziem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją Programu, jest przestrzeganie przy wdrażaniu poszczególnych działań (realizacji poszczególnych zamierzeń) obowiązujących przepisów, a w szczególności ustawy ocenowej [4].

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach *Strategii...*, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim zadania inwestycyjne (także te w zakresie ochrony środowiska). Inwestycje te w zdecydowanej większości, z uwagi na swój charakter lub też lokalizację podlegają będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. W ramach procedury uwzględniane będą również analizy dotyczące minimalizacji bądź kompensacji możliwych oddziaływań.

Biorą jednocześnie pod uwagę fakt, że zdecydowana większość działań dla, których zdefiniowano możliwość wystąpienia oddziaływań negatywnych ma charakter zamierzeń inwestycyjnych, poniżej wymieniono główne zasady (działania), które pozwolą ewentualne negatywne oddziaływania ograniczyć do racjonalnego poziomu. Do działań takich zaliczyć można:

- odpowiednio dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (a w przypadku inwestycji liniowych ich przebiegu) uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i występowanie zabytków,
- odpowiednio starannie przygotowany projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji,
- odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w szczególności w sąsiedztwie obszarów szczególnie wrażliwych na negatywne oddziaływanie, obiektów zabytkowych oraz siedzib ludzkich;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych i organizacji pracy ograniczających wpływ na środowisko w fazie budowy, oraz eksploatacji;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, okresów odpoczynku itp.;
- maskowanie (wkomponowywanie w otoczenie) elementów dyszarmicznych dla krajobrazu;

13.9. Podsumowanie i wnioski

- Analizowany projekt *Strategii...* jest ściśle powiązany z innymi dokumentami strategicznymi – realizowanymi zarówno na szczeblu regionalnym (województwa) jak i międzynarodowym.
- W przypadku braku realizacji analizowanej *Strategii...* zakładać należy, że nastąpi pogorszenie stanu środowiska na terenie MOF lub też poprawa jego stanu będzie znacznie trudniejsza do osiągnięcia.
- Realizacja przedmiotowej *Strategii* będzie miała pozytywny wpływ na stan środowiska na terenie MOF, w szczególności na zdrowie i warunki życia ludzi, jak i walory przyrodnicze.
- Realizacja niektórych działań określonych w *Strategii...* może powodować hipotetycznie negatywne oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Sytuacje takie są jednak nieliczne i w zdecydowanej większości realizacja danych działań przyniesie korzyści środowiskowe, które znacznie przewyższają możliwe negatywne oddziaływania.
- Stwierdzone negatywne oddziaływania można wyeliminować poprzez stosowanie odpowiednich działań minimalizujących oraz zastosowanie procedur wynikających z obowiązujących przepisów.
- Na podstawie wykonanych analiz nie stwierdzono możliwości występowania oddziaływań transgranicznych związanych z realizacją *Strategii...*
- Nie stwierdzono także możliwości występowania znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, w tym także na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 jak również na

- integralność sieci Natura 2000.
- Brak jest przesłanek, które uniemożliwiłyby z powodów formalnych i merytorycznych (środowiskowych) przyjęcie, uchwalenie i wdrożenie analizowanej *Strategii*...

14. Bibliografia

14.1. Przepisy prawne

- [1] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. nr 100, poz. 1085 z późn. zm.).
- [2] Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. nr 115, poz. 1229 z późn. zm.).
- [3] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. nr 92, poz. 880 z późn. zm.).
- [4] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko ((t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1235 z późn. zm.).
- [5] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. nr 62, poz. 628. z późn. zm.).
- [6] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568. z późniejszymi zmianami).
- [7] Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
- [8] Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna
- [9] Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy.
- [10] Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, stanowiącej wersję skonsolidowaną wcześniejszej dyrektywy EWG 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979r. o ochronie dziko żyjących ptaków (Directive on the Conservation of Wild Birds) – tzw. Dyrektywa ptasia.
- [11] Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa).

14.2. Dokumenty planistyczne, programy, strategie rozwoju, raporty, prognozy oddziaływania na środowisko i inne opracowania

- [12] Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu
- [13] Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020- Umowa Partnerstwa
- [14] Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- [15] Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- [16] Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2012: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie
- [17] Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu „Krajowej Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2012: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie”
- [18] Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020 – projekt (wersja 20 lipca 2012)
- [19] Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, Gdańsk 2012
- [20] Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
- [21] Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska „Ekoefektywne Pomorze”
- [22] Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Regionalny Program Strategiczny w zakresie energetyki i środowiska”
- [23] Regionalny Program Strategiczny w zakresie rozwoju gospodarczego „Pomorski Port Kreatywności”
- [24] Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie rozwoju gospodarczego
- [25] Projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”
- [26] Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie transportu

- [27] Projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej „Pomorska Podróż”
- [28] Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie atrakcyjności kulturalnej i turystycznej
- [29] Regionalny Program Strategiczny „Zdrowie dla Pomorzan”
- [30] Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu Regionalnego Programu Strategicznego „Zdrowie dla Pomorzan”
- [31] Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, Gdańsk 2009
- [32] Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, Słupsk 2009
- [33] Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020
- [34] Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018
- [35] Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
- [36] Strategia Rozwoju Powiatu Lęborskiego – aktualizacja na lata 2007-2013
- [37] Strategia Rozwoju Powiatu Lęborskiego – aktualizacja na lata 2014 – 2020 – projekt (wersja z dnia 29.09.2014).
- [38] Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka – projekt do konsultacji 31.10.2014
- [39] Plan lokalnego rozwoju Miasta Łeby (2004-2013), Łeba 2004
- [40] Plan strategiczny Gminy Wicko 2000-2010, Wicko 2010
- [41] Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Pomorskiego (RIS-P), Gdańsk 2004
- [42] Strategia rozwoju Gminy Łęczyce na lata 2010-2025, Łęczyce 2010
- [43] Strategia rozwoju Gminy Nowa Wieś Lęborska na lata 2010-2010, Nowa Wieś Lęborska 2010
- [44] Strategia rozwoju powiatu lęborskiego – aktualizacja na lata 2007-2013, Lębork 2007
- [45] Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Cewice do 2015 roku, Cewice 2002
- [46] Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019
- [47] Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”
- [48] Program Ochrony Środowiska dla gminy Łęczyce na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021
- [49] Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Łęczyce na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021”
- [50] Program Ochrony Środowiska dla gminy Cewice na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 – projekt
- [51] Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Cewice na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”
- [52] Program Ochrony Środowiska dla miasta Łeba na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019
- [53] Prognoza oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Łeba na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”
- [54] Program Ochrony Środowiska dla miasta Lębork na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017 – 2020
- [55] Program Ochrony Środowiska dla gminy Nowa Wieś Lęborska na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019.
- [56] Program Ochrony Środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla gminy Wicko na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011
- [57] Opracowanie Ekofizjograficzne Województwa Pomorskiego, Słupsk-Gdańsk 2006
- [58] Aktualizacja opracowania Ekofizjograficznego do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, Słupsk-Gdańsk 2007
- [59] Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2013 roku
- [60] Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku
- [61] Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 roku

- [62] Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2010 roku
[63] Mapy akustyczne dla dróg krajowych na terenie województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (zadanie 5), 2012r.

Spis tabel

Tabela 1.1 Wyjaśnienie wykorzystanych skrótów i określeń.....	4
Tabela 2.1 Analiza SWOT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka	11
Tabela 3.1 Odsetek powierzchni chronionej w gminach MOF Lęborka (2013). Źródło: Strategia.....	27
Tabela 3.2 Lesistość w gminach MOF Lęborka (2013). Źródło: Strategia	36
Tabela 3.3 Wykaz JCWP rzecznych występujących na terenie MOF	36
Tabela 3.4 Wykaz JCWP rzecznych występujących na terenie MOF	38
Tabela 3.5 Odsetek mieszkańców z dostępem do infrastruktury sieciowej (2012) Źródło: Strategia... ..	42
Tabela 3.6 Klasyfikacja stref województwa pomorskiego w 2012r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia powietrza pod kątem ochrony zdrowia (wg. [60])	43
Tabela 3.7 Klasyfikacja stref województwa pomorskiego w 2012r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia powietrza pod kątem ochrony zdrowia (wg. [59])	44
Tabela 3.8 Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnik L _{DWN} na terenie powiatu Lęborskiego (wg. [63])	45
Tabela 3.9 Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnik L _N na terenie powiatu Lęborskiego (wg. [63])	45
Tabela 3.10 Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L _N – w powiecie lęborskim (wg. [63])	46
Tabela 5.1 Charakter i rodzaj prawdopodobnych oddziaływań związanych z realizacją poszczególnych działań wymienionych w Programie – legenda	48
Tabela 5.2 Skala ocen przy: Ocenie ogólnej oddziaływania (podsumowaniu oddziaływania)	48
Tabela 5.3 Matryca oddziaływań środowiskowych (charakter i rodzaj prawdopodobnych oddziaływań związanych z realizacją poszczególnych kierunków opisywanych w Strategii...)	54
Tabela 5.4 Matryca oddziaływań środowiskowych (charakter i rodzaj prawdopodobnych oddziaływań związanych z realizacją poszczególnych wynegocjowanych przedsięwzięć ZPT opisywanych w Strategii...)	61
Tabela 13.1 Odsetek mieszkańców z dostępem do infrastruktury sieciowej (2012) Źródło: Strategia... ..	76

Spis wykresów

Wykres 1 Odsetek powierzchni chronionej (2013)	27
Wykres 2 Lesistość (2013) Źródło: Strategia.....	36
Wykres 3. Odsetek mieszkańców z dostępem do sieci wodociągowej (2004, 2012)	42
Wykres 4. Odsetek mieszkańców z dostępem do sieci kanalizacyjnej (2004, 2012)	42
Wykres 5. Odsetek mieszkańców z dostępem do sieci gazowej (2004, 2012)	42
Wykres 6. Odsetek mieszkańców z dostępem do oczyszczalni ścieków (2004, 2012).....	42

Spis rysunków

Rysunek 1-1 Miejski Obszar Funkcjonalny Lęborka	6
Rysunek 3-1 Miejski Obszar Funkcjonalny Lęborka (źródło: Strategia...)	26
Rysunek 3-2 Obszary ochrony przyrody (z wyłączeniem obszarów Natura 2000) na terenie MOF	28
Rysunek 3-3 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie i w rejonie MOF	31
Rysunek 3-4 Sposób zagospodarowania terenu na obszarze MOF	35
Rysunek 3-5 Wody powierzchniowe na terenie MOF	37
Rysunek 3-6 Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu diagnostycznego prowadzonego na obszarze województwa pomorskiego w 2012r. (wg. [60]).....	38
Rysunek 3-7 GZWP wyznaczone na terenie oraz w rejonie MOF	39
Rysunek 3-8 Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Podziemnych (JCWPd) wyznaczone	

---

na terenie MOF	40
Rysunek 3-9 Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu operacyjnego prowadzonego przez WIOŚ w województwie pomorskim w 2012r. (wg. [60]).....	41
Rysunek 3-10 Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu operacyjnego prowadzonego przez WIOŚ w województwie pomorskim w 2013r. (wg [59]).....	41
Rysunek 13-1 Miejski Obszar Funkcjonalny Lęborka	66
Rysunek 13-2 Obszary ochrony przyrody (z wyłączeniem obszarów Natura 2000) na terenie MOF.....	73
Rysunek 13-3 Lokalizacja obszarów Natura 2000 na terenie i w rejonie MOF	73
Rysunek 13-4 Sposób zagospodarowania terenu na obszarze MOF	74
Rysunek 13-5 Wody powierzchniowe na terenie MOF	75
Rysunek 13-6 GZWP wyznaczone na terenie oraz w rejonie MOF	75